

M P T 2 0 1 9

KIHÍVÁSOK ÉS VÁLASZKERESÉSEK A TÁRSASÁGBAN

A Magyar Pedagógiai Társaság 2019. évi évkönyve

KIHÍVÁSOK ÉS VÁLASZKERESÉSEK A TÁRSASÁGBAN

A Magyar Pedagógiai Társaság 2019. évi évkönyve

Szerkesztőbizottság:
DR. BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS, MUDRI ZSUZSA, VILLÁNYI GYÖRGYNÉ

Olvasószerkesztő:
MUDRI ZSUZSA

Borító terv:
MOLNÁR ATTILA SÁNDOR

ISBN 978-963-7123-71-9
PDF – ISBN 978-963-7123-72-6

Felelős kiadó:
A MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁG ELNÖKE
Kiadó: Magyar Pedagógiai Társaság ©2020
<http://pedagogiai-tarsasag.hu/>

AZ EGYES FEJEZETEKET ÍRTÁK ÉS A KÖTET ÖSSZEÁLLÍTOTTÁK

ANDRÁSI TIBORNÉ	LAMPERT BÁLINT
ANGYALFINÉ VARGA JULIANNA	MAKAI ÉVA
BAKONYI ANNA	MALATYINSZKI SZILÁRD
BALÁZS MÁRIA	MOLNÁR GYÖRGY
BENEDEK ANDRÁS	MUDRI ZSUZSA
BODOSI BÉLA	MUNKÁCSY KATALIN
BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS	NAGY ÁDÁM
CS. FERENCZI SZILVIA	NAGY PÉTER
CSOMA GYULA	NYITRAI ÁGNES
CZAKÓ KÁLMÁN	PINTÉRNÉ KOSINA JUDIT
DARÓCZY ÁGNES	RÉVÉSZ GYÖRGY
DRÁVICZKI SÁNDOR	SÁNDOR ILDIKÓ
FÁBRY BÉLA	SIMON MÁRIA
FAUST DEZSŐNÉ	TÓTH MARIANNA
HUDRA ÁRPÁD	TÓTH PÉTER
GALUSKA LÁSZLÓ PÁL	TÓTH TAMÁS MÁJUS
GÁL FERENC	TURCSIK KATALIN
IVÁNYI GÁBOR	TRENCSÉNYI LÁSZLÓ
JUHÁSZ ÁGNES	VARGÁNÉ FÓNAGY ERZSÉBET
JUHÁSZ DÁNIEL	VEDOVATTI ANILDÓ
KISNÉ BERNHARDT RENÁTA	VESZPRÉMI ATTILA
KOSZTEL KRISZTINA	VILÁGOSNÉ ROZSONITS ERIKA
KOVÁCS LÁSZLÓ	VILLÁNYI GYÖRGYNÉ
KRAICINÉ SZOKOLY MÁRIA	ZSEMBER GYURCSY MÁRTA
KÖVECSESNÉ GŐSI VIKTÓRIA	

Tartalomjegyzék

Előszó a Társaság második évkönyvéhez	7
---------------------------------------	---

I. FEJEZET TÁRSASÁGI ÉLET 2019

I.1. Állásfoglalások	11
A Magyar Pedagógiai Társaság 2019. évi Küldöttgyűlésének állásfoglalása	11
A Magyar Pedagógiai Társaság Elnökségének állásfoglalása	12
Elnökségi állásfoglalás a fővárosi Civilizáció felhívására	15
A Kisgyermeknevelési Szakosztály szakmai állásfoglalása	15
A Nemzeti Köznevelési Törvény módosítási tervezetének margójára – A Kisgyermeknevelési Szakosztály állásfoglalása	17
A Kisgyermeknevelési Szakosztály állásfoglalása – az iskoláskor előtti nevelést végző szakemberek felsőfokú végzettsége érdekében	19
I.2. Testületi ülések	20
A Társaság 2019. évi küldöttgyűlése	20
A Szakmai Kollégium tavaszi ülése	28
A Szakmai Kollégiumi őszi ülése	32
A Vezetői Kollégium tavaszi ülése	33
A Vezetői Kollégium őszi ülése	34
I.3. Események	38
A 17. Staféta Tábor beszámolója	38
„Ünnepnapok az életen át tartó tanulásért 2019”	41
„Játsszunk Mindannyian!” negyedik alkalommal	45
A Magyar Pedagógiai Társaság, az értékmentő – Zánka	48
I.4. Személyek, elismerések, búcsúzások	50
Ádám György Érdemérem 2018	50
A Múltunk Öröksége Alapítvány 2019. évi Marton Jenő emlékérmese: Balázs György	53
Pataki Gyula Vasvári-diplomás	54
Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDK) különdíjasok	55
Búcsúzások	56

II. FEJEZET SZAKOSZTÁLYOK, TAGOZATOK TEVÉKENYSÉGEI

Bács-Kiskun Megyei Tagozata	61
Békés Megyei Tagozat	62
Északnyugat-magyarországi Tagozat	64
Hajdú-Bihar Megyei Tagozat	65
Heves Megyei Tagozat	66
Jász-Nagykun-Szolnok megye	66
Közép-magyarországi Tagozat	69
Nógrád Megyei Tagozat	71
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tagozat	73
Didaktikai Szakosztály	74
Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztály	75
Felnőttképzési Szakosztály	77
Gyermekérdekek Szakosztálya – Korczak Munkabizottság	80
Hagyományismereti Szakosztály	82
Keregedei Makó Pál Matematikatanári Szakosztály	82
Kisgyermeknevelési Szakosztály	83
Kiss Árpád Műhely	87
Kőbányai Senior Mentor Program	88
Közössépedagógia Szakosztály	92
Mozgalompedagógiai Szakosztály	94
Összehasonlító Pedagógiai Szakosztály	95
Pályaorientációs Szakosztály	96
Prevenációs/Megelőzési Szakosztály	100
Szabadidő-pedagógiai Szakosztály	102
Szakképzési Kollégium	103
Színes Húrok Szakosztály	106
Egyéb társasági események	108
A Magyar Pedagógiai Társaság 2019-ben jegyzett szervezeti egységei	109

III. FEJEZET KÖNYVEK, FOLYÓIRATOK

Csillagfényben. Neveléstudományi megelőzés	111
Az állam és a nevelési-oktatási intézmények	112
Az emberiség jövője a neveléstől függ	113
Keresztény kultúra és közössépedagógia	114
A Magyar Pedagógiai Társaság a rendszerváltás éveiben	120
Az a bizonyos út	124
A wilhelmóvkai fiúk	125
A Magyar Pedagógiai Társaság 2018. évi évkönyve	127
A KISGYERMEK szakmai folyóirat	127
Dióhéjban az Új Pedagógiai Szemle 2019-es évéről	129

Előszó a Társaság második évkönyvéhez

DR. BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS

Célok

A Magyar Pedagógiai Társaság (MPT) jelenlegi elnöksége a tagságot képviselő küldöttgyűlés egyértelmű helyeslése mellett döntött úgy, hogy jelen elnökségi ciklusban több kezdeményezéssel is szolgál, olyan ügyekkel, amelyek elősegítik a Társaságban az indokolt korszakváltást, a megújulást, javítják a Tagság önképét és egyszerűsített attraktívabbá teszik a Társaságot a jelenlegi és a jövőbeli tagok számára. A Magyar Pedagógiai Társaság olyan civil szervezet, amely a tagjainak öntevékenységre, önszerveződésre épül. Szakosztályait, tagozatait és testületeit olyan önkéntesek alakítják és működtetik, akik hisznek a nevelésügy, a közművelődés közösségi és társadalmi értékében. Másodsorban az MPT minden olyan tevékenységet igyekszik elfogadni, erejéhez képest támogatni, amelyek az „oktatás (sőt több protagonostája szerint a nevelés) rejtett kincs”¹ szerepének felfogásáról szólnak és hozzájárulnak a közművelődés, az egész életen át tartó tanulás eszmeiségének gyakorlati terjesztéséhez. Harmadsorban az MPT tehát olyan tapasztalati közösség, amely elsősorban tagjainak, de minden a nevelésügy iránt érdeklődőnek, nyitott, élmény-alapú tanuláson keresztül szervezi tevékenységét. Tehát nem csak a – kétségkívül fontos – „képességek-nyelvén”² szeretnénk a tanulásról-tanításról, öntanulásról és művelődésről párbeszédet folytatni, de a személyiség teljes, pedagógiai értelemben vett megismerő rendszerét célozzuk meg. A tanulás mára – szerencsésen- kitüremkedett a „iskola” az intézményszerű tudásátadás keretei közül és olyan új értelmezési kereteket keres és talál magának, mint a kortárs-tanulás, az on-line MOOC (Massive open online course, rövidítve MOOC tömeges nyílt online kurzus)³, vagy pont a mikro-képzések (micro-credential) világai. A tanulás demokratizálódik, vagy pontosan a mono-

¹ utalás az UNESCO (1997) Oktatás-rejtett kincs kötetének címére. Jacques Delors vezette Nemzetközi Bizottság jelentése az UNESCO-nak az oktatás XXI. századra vonatkozó kérdéseiről. Id. itt <https://ofi.hu/tudastar/oktatás-rejtett-kincs>

² http://www.oecd.org/skills/OECD_82019 Skills Outlook 2019. Paris.

³ https://hu.wikipedia.org/wiki/Massive_open_online_course

polizálódás a társadalmi mobilitás záródását látjuk magunk előtt? A hazai vitáink még mindig többnyire a hagyományos iskola, tanár és diák/hallgató, tanterv elemek körül forognak. Eközben a Világgazdasági Fórum (WEF) 2019-es jelentése⁴ az Oktatás-Tanulás 4.0 világát mutatja be.

Az elmúlt év

A 2010-es évek azonban kevésbé voltak kedvezőek a társadalmi önszerveződés számára, ahol számos jogi és intézményi változás tette elkerülhetetlenné azt, hogy a társaság tagsága, de az egész magyar társadalom is a folyamatos adaptációs válsághelyzet állapotába kerüljön. A 2019-es év sem volt más; elhúzódozó és elfojtott NAT viták, a szakképzési rendszer újabb többszöri átalakítása, a közművelődés és kultúra rendszerének át- és kiszervezése, a se nem dolgozó, se nem tanuló fiatalok számának növekedése⁵, a serdülőmozgalmak eltűnése a gyerekek közéletéből, a gyerekszabadidő piacosításának eluralgása – vagyis a kulturális javak egyenlőtlen elosztása – mind olyan külső tényezőként hatottak ránk, amelyeket nem tudunk befolyásolni. Szintén a Társaságon kívül, de mindennapi működésünket befolyásolva zajlanak olyan folyamatok, mint az ország korrupciós indexének romlása⁶, vagy a lakosságszám és így a fiatalok számarányának drasztikus visszaesése⁷, vagy az Amerikai Egyesült Államok és Kína között kibontakozott kereskedelmi háború, a német hagyományos autóipar hanyatlása⁸. Egyetlen dolgot tehattünk csupán, a Társaság túlélése érdekében sorainkat kíséreltük meg rendezni. Több olyan folyamatot indított el a jelenlegi elnökség, amelyeket megválasztásakor a Küldöttgyűlés igényelt, és amelyekre úgy tekintünk, mint a szervezeti fiatalodás, korszakváltás, sokak szerint: megújulás lehetséges lépéseire.

A Társaság tevékenységi rendszerének átvizsgálása a 2019-es évben egy új stratégia és cselekvési terv kialakításának ígéretével indult, amelyhez a tagok és szervezeti egységek igényeinek felmérése társul. E folyamat, reményeink szerint, 2020 nyarán érhet majd be, de eredményeit látnunk kell a 2022-es soron következő elnökségi választás előtt.

⁴ WEF (2020) Schools of the future. Geneva http://www3.weforum.org/docs/WEF_Schools_of_the_Future_Report_2019.pdf

⁵ MTA KRTK KTI Munkaerőpiaci Tükör 2018, Budapest 2019 <https://www.mtakti.hu/publikacio/publikacio-kategoria/munkaeropiati-tukor/>

⁶ <https://www.transparency.org/country/HUN> 180 vizsgált országból Magyarország a 70. helyre csúszott vissza.

⁷ <https://www.transparency.org/country/HUN> 2018-ban 92,7 ezer gyermek született, KSH

⁸ DW <https://www.dw.com/en/running-on-empty-will-germanys-car-industry-survive/av-50264793>

A belső és külső transzparencia, azaz a szervezeti működésünk átláthatósága, valódi civil és szakmai érdekeket képviselő szervezetként, elsődleges fontosságú. E tekintetben azonban számos belső és kifelé is szóló restanciát kell ledolgoznunk. A tagság elöregedése, a tagok sokszor nagyfokú passzivitása nehéz helyzetbe hozott bennünket.

Az elmúlt év erőfeszítéseinek egyik hozadéka az arculatában már megújított honlap⁹, amelynek tartalomfeltöltéséhez, napi működtetéséhez keressük a Társaság önkénteseinek felajánlásait. A honlappal szemben kifejezetten élőnek mondható a Facebook csoportunk, amelynek a kézirat írásakor több mint 2200 tagja volt, s amelyet töretlen lelkesedéssel informál a Társaság elnöke, tagjai. Valamint a 2019-ben megjelent, a Társaság 2018-as tevékenységeit összefoglaló Évkönyv, amelynek második kötetét tartja most kézben a tisztelt olvasó.

Évkönyvek

Az évkönyv célja, hogy „rendet” is teremtsen kusza gondolataink között és a többnyire gyakorlati munkára kondicionált tagok, szervezeti egységvezetők és a Társaság egésze, ahogyan a közvélemény számára is átláthatóvá tegye az éves munkát. A tagok számára eligazodást kívánunk adni, milyen szervezeti egységeket érdemes keresni, programjainkon részt venni. A még nem tagok számára pedig „életlapként” kívánunk megjelenni. Megmutatva azt, hogy mit végeztek az egyes szakterületek. Miben látta a meghatározó feladatokat a vezetőség, a közgyűlés, az egyes kollégiumok és miben a tagság egésze. Akiket 2019-ben még nehéz volt megszólítani. 2019-ben 713 fő fizetett tagdíjat, közöttük közel 200-an a kért – hosszú évek óta változatlan – 2000 Ft (aktív dolgozó)/500 Ft (nyugdíjas) feletti befizetésekkel, az év végén regisztrált 1981 fős tagságból. A tagdíjbevételeink 2019-ben mintegy másfél-millió forintot tettek ki. Egy önfenntartásra, és így önfinanszírozásra épülő civil szervezet mindig pontosan annyit ér, amennyit a tagsága meghitelez a működtetéséhez. Így a tagdíjfizetés feszességében komoly tartalékaink lehetnek.

A donáció azonban nem csak anyagi jellegű. Sőt esetünkben főként nem az! Nem csak anyagiakban, de munkában, időben. 2019-ben az MPT számos rendezvényt szervezett és ehhez lényegében szinte kizárólag önkéntesek idejét, munkaerejét használta fel. E számok alapján elmondható, hogy az egyik legnagyobb hazai civil szervezetet működtettük 2019-ben. 2020-ban tervezzük, hogy az önkéntes munka ráfordításait, mint a társaság erőforrását, önállóan is megjelentjük az Évkönyvben.

⁹ <http://pedagogiai-tarsasag.hu/>

Szervezeti tevékenységek

A 2019-es évkönyvbe a Társaság 41 jegyzett szervezeti egységéből 22 küldött szakmai beszámolót. A szakosztályokba, tagozatokba, kollégiumokba önszerveződő tagság tevékenységei adják a Társaság értékét. Így a kötet kiemelt fejezete az egyes szervezeti egységek esemény és gondolatgazdag tevékenységét mutatja be. A hús feletti szakmai beszámoló a diszlexiától a zenepedagógián át a pályaorientációig számos területet lefed. Talán egy-egy kivételtől eltekintve, egy alternatív alaptanterv vonalvezetését is kirajzolja. Méghozzá olyan gyakorló szakemberek tollaiból, akik együtt éltek, együtt élnek a magyar nevelés-művelődés közügyével. Helyet kapnak benne a PISA és PIAAC mérések során mára olyan mértékben túlpozícionált alapkészségek, mint a matematika, szókincs, vagy az értő és értelmezni kész olvasás fejlesztésének témái. De a szakosztályok tevékenysége nem feledkezik el a szabadidő értelmes eltöltéséről, vagy a közösség-fejlesztés értékes témaköréről sem. A pedagógia mindig jövőbe mutató tevékenység, olyan humántőke-befektetés, amelynek megtérülésében bízunk, de sokszor már nem lehetünk annak szemtanúi. A kisgyermekkorai fejlesztés, a prevenció, az életplálya-tervezés, a felnőtt polgári lét tudatos megélésére való felkészülés, vagy az abban történő támogatás az MPT egyes szervezeti egységeinek küldetése.

A szervezeti beszámolók előtt kaptak helyet a Társaság külső megjelenését és közös összejöveleit szimbolizáló tevékenységek úgy, mint a Vezetői és Szakmai Kollégiumok, a Staféta Tábor, vagy a Társaság által szakmailag támogatott lapok beszámolóit.

A harmadik fejezet az igen gazdag könyvtermést igyekszik górcső alá venni, ahol a keresztény kultúrától a mozgálpedagógiáig terjed a skála. A méltatott kötetek közös nevezője, hogy egytől-egyig emberekről, közösségről és tanulásról szólnak. A Társaság logója, társ-szerkesztése a mai napig védjegy. Ellentétben velünk, individuumokkal, ahogyan öregszik egyre nagyobb értéket képvisel.

Összességében tehát kicsit számvetés is a kötet, mint minden évkönyv. Beszél az elmúlt év elképzeléseiről, megvalósult és meg nem valósult tervekről, miközben alapvetően pozitív jövőképet fogalmaz meg a Társaság számára. Legerősebb szándéka pedig az, hogy minél több és értelmesebb program megszervezésére, társasági aktivitásra buzdítson. Mert egy csupa önkéntesből álló szerveződést kívülről kritizálni, feladatokat adni, nem lehet. A tevékeny cselekvésnek csak belül van helye és értelme.

Budapest, 2020. május

Társasági élet 2019

I.1. ÁLLÁSFOGLALÁSOK

A Magyar Pedagógiai Társaság 2019. évi Küldöttgyűlésének állásfoglalása

A Magyar Pedagógiai Társaság, ahogy azt több, korábbi dokumentumokban is megfogalmaztuk, értékőrző, -közvetítő és -teremtő gyakorlata mellett a magyar nevelésügy legfontosabb folyamatainak konstruktív véleményezésén túl nem kíván az oktatáspolitikai napi „bozótharcaiban” megjelenni. Az elmúlt időszakban az oktatás, az oktatással összefüggésben, tágabb értelemben a magyar társadalom jövőjét meghatározó társadalmi alrendszernek – kutatás, innováció, egészségügy, kultúra, ifjúságügy – terén olyan változásokat láthattunk, amelyek mellett szó nélkül nem mehetünk el.

A magyar oktatásnak, kutatásnak, innovációs gyakorlatnak, az egészségügynek, a kultúra különböző területeinek, az ifjúságügy néhány szegmensének nemzetközileg is jegyzett színvonala, eredményei vannak. Ezt számos vizsgálat, kutatás, nemzetközi elismerés igazolja. Ugyanakkor e szakmai területek nemzetközi összehasonlításban számos gonddal, a működőképességet is veszélyeztető problémával jellemezhetők. Példa erre a diákolimpikonjaink sikere és a PISA-felmérések eredményeinek ellentmondása, az óvodapedagógia kiváló eredményei és a súlyosodó óvodapedagógus-hiány, a neveléstudomány fejlődése és eredményei nyilvánosságának szűkülése közti ellentmondás. Az úgynevezett családvédelmi programok és a gyermek- és ifjúságvédelem pokoli helyzete közti ellentmondás, néhány kimagasló gyermekkulturális teljesítmény és a „tömegkultúra” silányodása a médiában, hazai gyártású gyerek(családi) film, tévéjáték hiánya, új táborozási hagyományok terjedésének és a napközis táborok felszámolásának ellentmondása.

Az elmúlt időszak folyamatai aggodalomra adnak okot. Az oktatás szabadságát korlátozó jelenségek a közoktatásban és a felsőoktatásban, a szakképzés helyzete, a kutatás szabadsága elleni kormányzati kezdeményezés, a színházak finan-

szírozásának átalakítása, az egészségügyi intézményekben a mostoha feltételek miatti szakemberhiány, a közgyűjtemények – múzeumok, könyvtárak – állapota már most is, rövid és hosszabb távon is olyan helyzetet jelentenek, amelyek minden Magyarországon élő ember, a magyar társadalom egészének a boldogulását veszélyeztetik. E tényszerű helyzetet tetézik a közélet zavarai, melyek a magyar társadalom végzetes megosztottságát eredményezik, a különböző emberek építő jellegű, a haladást szolgáló együttműködése helyett kirekesztést, gyűlölködést, a társadalom egységét alkotó különböző társadalmi csoportok ellentétét eredményezik. A gazdasági folyamatok felszínen megjelenő eredményei is ellentmondásosak. Miközben az aktuális adatok azt mutatják, hogy a magyar gazdaság eredményes, a társadalom 30-40%-ának élethelyzetét a szegénység jellemzi.

A Magyar Pedagógiai Társaság mindenkor a társadalmi párbeszéd fontosságát hangsúlyozta, a különböző szakmai álláspontok, vélemények megjelenésének adott teret. E dialógus-gyakorlatot a jövőben sem kívánja feladni akkor sem, ha a társadalmi környezet egyre nehezebb feltételrendszert jelent. Jelen állásfoglalásunkkal célunk, hogy a felelős társadalmi szereplők figyelmét mindannyiunk jövőjére veszélyt jelentő folyamatokra felhívjuk, egyben jelezzük, az MPT a maga területén minden társadalmi partnerével a konstruktív együttműködés gyakorlatát folytatni kívánja.

Kelt Budapesten, 2019. május 24-én.

A Magyar Pedagógiai Társaság elnökségi állásfoglalás a tanügy-igazgatási kezdeményezésekről

A Magyar Pedagógiai Társaság 2019. évi Küldöttgyűlése által újra megerősített, Alapszabályban rögzített feladata a nevelésügy jelentős, aktuális történéseinek szakszerű és elvszerű elemzése, indokolt esetben kritikája, alternatívák felmutatása. Ez a cél vezérelte korábban is a több mint 125 éves, létszámában is jelentős szakmai-civil szervezetünk testületeit akkor is, amikor a nevelésügyet érintő lényegi kérdésekben – különböző tanügy-igazgatási, pedagógiai, oktatáspolitikai témákban – szót emelt.

A társadalmi bizalom tekintetében aggasztónak tartjuk, hogy utóbbi időszakban a nevelésügyért felelős állami szervek nemhogy figyelmen kívül hagyják a nevelésügy társadalmi szereplőinek, köztük az MPT a javaslatait, de újabban – számos esetben tapasztaltuk – válasza sem méltatják a megfogalmazott észrevételeket. Ez történt legutóbb, amikor Diszlexiás Gyermekek Fejlesztéséért Szak-

osztályunk az esélyegyenlőség törvényes és méltányos elveire hivatkozva szót emelt a felsőoktatásba jutás feltételeinek szigorítása kapcsán.

Most a Köznevelési Törvény a tanév végére időzített s egyéni képviselői indítványra alapozott, így a társadalmi-szakmai vitát teljességgel nélkülöző módosításával kapcsolatban kényszerülünk álláspontunk megfogalmazására. Előrebocsátjuk: állásfoglalásunkat a hazánkban is törvényként kihirdetett *ENSZ Egyezmény a Gyermek Jogairól* című dokumentumból vezetjük le. Ehhez társulnak a neveléstudomány és a pedagógiai praxis azon többszörösen igazolt tapasztalatai, mely szerint mind a gyermekek, tanulók hatékony fejlesztését, mind a pedagógiai innovációt csak és csakis az érintett felek megegyezésére alapozva, egyetértésük megnyerésére, bevonásukra, érdekeltségükre (szaknyelven: involváltságukra) lehet alapozni. Minden ezen elvnek ellentmondó beavatkozás árt a nevelési-tanulási folyamatok sikerének és minden, a gyermekek boldogulását célzó innovációnak.

A neveléstudomány érvényes kutatási eredményeire, illetve gyakorlati tapasztalatokra hivatkozva állítjuk, hogy a tankönyvpiac megmerevítése jelentős mértékben nehezíti meg a hatékonyságra és adaptivitásra törrő, élenjáró pedagógusok innovatív kedvének érvényesülését. E motiváció dinamikáját nem kompenzálja a tankönyvekhez való hozzájutás „ingyenessége” sem, hiszen éppen a hatékony, az egyes gyermekhez, az adott gyereksoporthoz és a pedagógus módszertani kultúrájához igazodó, a minden esetben megismételhetetlen tanuló-tanító/mester kapcsolatát nehezíti meg az „egyentankönyv” előírt alkalmazása.

Korábbi évek kísérleti tapasztalataira építve állítjuk, hogy az óvoda-iskola átmenet kihívásaira a büntetőeszközökkel szankcionált kötelezőség kevésbé hatékony válasz, mint a pedagógiailag kimunkált innovációk, az óvodaintézmény és az iskola, valamint a szülői ház kapcsolatának a közösségfejlesztés eszközrendszerét sem nélkülöző megoldásai.

A „tanulói csoportok”, a magántanulók szüleinek civil kezdeményezéseként létrejövő új tudáselsajátítási és nevelési gyakorlata a tudás, a tanulás társadalmi elismerésének fokozásához járultak hozzá, segítik az iskola körüli társadalmi békét, sok esetben a tanulás és személyiségfejlesztés színtereinek szükségszerű továbbfejlesztésének csiráit hordozó alternatívák, melyek az Alaptörvényben is deklarált művelődéshez való jog és a szabadságjogok, valamint a szülőknek gyermekük nevelése tekintetében való jogaik együttes érvényesülését jelentik. E megoldások különösen fontosak a pedagógiailag különleges bánásmódot igénylő gyermekek, a kiemelkedő tehetségek, a sportolók és minden olyan gyermek esetében, akiknek az iskolarendszerű nevelés-képzés nem tudja a nekik megfelelő eszközrendszerrel a szükséges fejlesztést biztosítani.

Számos kutatás által igazolt tény, hogy az osztályzattal, érdemjeggyel történő értékelés a dolgok lényegét illetően kevésbé hatékony, mint a fejlesztő értékelés-

nek személyhez forduló, az adott közösség normáit is kifejező megannyi korszerű változata. Az osztályozás rendjének „befagyasztása” a pedagógiai innováció évszázados, hatékonyan bizonyuló, az értékelés káros, szelekciós funkcióján enyhítő módozatait veti vissza. Mint általános szabály újra csak az innovációt és hatékonyságát fékező előírás.

Minden eredményes nemzetközi gyakorlattal ellentétben a pedagógus-társadalom képzettségi szintjének – a képzési elvárásoknak – a csökkentése. Ezzel ellentétben az óvodapedagógus, tanító- és tanártársadalom képzettségének, motivált-ságának tervszerű fejlesztése a célravezető – még munkaerőhiányos helyzetben is. A munkaerőhiány kezelésének más eszközeit javasoljuk alkalmazni. Árt ugyanis a gyermekeknek, a nevelésügy fejlődésének minden olyan beavatkozás, mely a képzettség alacsonyabb szintjével bocsát gyermekek, tanulók közé „szakembereket”.

Az óvoda/iskola és a szülők, a szülői közösség együttműködése, a nevelőtestületek pedagógiai összhangja külön-külön is a nevelés sikerének axiomatikus feltétele. Ebből az is következik, hogy az óvodák és iskolák világát körülvevő társadalmi együttműködés érdekében, az intézmények vezetésében a demokratikus döntések, egyeztetések körét növelni, és nem csökkenteni szükséges. Ez hasznára válik az óvodai-iskolai nevelésnek is, és ez szolgálja a nevelésügy fejlesztését is.

Álláspontunk szerint a Köznevelési törvény módosításának fent megidézett elemei a törvény korábban is méltán kritizált hibáit erősítik fel, s nem a progresszió, nem a fejlesztés, nem az innovációk támogatása, végső soron nem a gyermekek boldogságát és boldogulását biztosító óvodai-iskolai-kollégiumi-gyermekvédelmi környezet kialakulásának irányában hatnak. Úgy tartjuk, hogy a törvenymódosítás beterjesztője a „szimbolikus javak újraelosztásának” szabályozásával, a kemény centralizáció eszközeivel a társadalmi igazságtalanságok, a kultúra, a tudomány szabadságát sértő eljárásaival nem egy, a XXI. század elvárásait képviselő modern társadalom jövőjét vizionálja. Az óvodák-iskolák-kollégiumok-gyermekvédelmi intézmények világát nem a társadalmi modernizáció szolgálatába állítja, hanem javaslataival megnehezíti a szakszerű és harmonikus nevelési környezet kialakulását, a demokratikus-humanista értékeket megjelenítő intézmények működését, egyben a társadalom organikus fejlődésének újabb akadályait teremtené meg.

A Magyar Pedagógiai Társaság, mint a társadalmi-szakmai párbeszéd elkötelezett civil szakmai szervezete javasolja, hogy a törvenymódosításról a tanévkezdést követően kezdődjön az érintettek és érdekeltek részvételével vita, a vita eredményeként a javaslattevők gondolják át kezdeményezésüket, s az Országgyűlés ezt követően tárgyalja a törvény-módosítást.

Magyar Pedagógiai Társaság Elnöksége

Kelt Budapest, 2019. június 16-án.

Elnökségi állásfoglalás a fővárosi Civilizáció felhívására

A magyar nevelésügy közel 130 éves civil szakmai szervezete, a Magyar Pedagógiai Társaság a modern társadalmak működése elengedhetetlen részének tartja a civil szervezetek társadalmi aktivitását. E szervezetek a maguk speciális érdeklődési körével, szakmai tudásával, tagjainak önkéntes, ugyanakkor szakszerű munkájával nélkülözhetetlen részei demokratikus közéletnek, egyszerre biztosítják tagjaiknak a hasznos cselekvés lehetőségét, aktivitást és a hivatalos intézményrendszer működésének kiegészítését.

A Magyar Pedagógiai Társaság ebben a felfogásban, szakmai kompetenciáját érintő ügyekben részt kíván venni a fővárosi civil közélet intézményesülési folyamatában, munkájában.

2019. november 18.

A Kisgyermeknevelési Szakosztály szakmai állásfoglalása a Nemzeti Köznevelési Törvény módosításának elfogadása után és bevezetése előtt az iskoláskor előtti nevelést érintő kérdésekről

A 2019. szeptember 1-től hatályba lépő változások:

- A 7.§-ban jelölt változás (Nkt. 8.§ (2) bekezdése): A szülő, az óvodába járni köteles 3 éves gyermeke részére az óvodalátogatás alóli felmentést továbbra is kérheti, amely az eddigi 5 éves kortól eltérően, gyermeke 4 éves koráig adható.
- 16.§-ban jelölt változás (Nkt 45. § (2) bekezdése) a tankötelezettségre vonatkozó módosítás: A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik.
- 31.§-ban jelölt változás (az Nkt 3.8.§ a) Az iskolába lépő gyermekek felkészítése, különösen az utolsó óvodai évben, differenciáltan zajlik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évének január 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez.

A MEGVALÓSÍTÁST MEGHATÁROZÓ TÉNYEK

A teljes 3-4 éves óvodai nevelés folyamatában biztosított a szabad játék, mint alapvető tevékenység, a változatos és élmény-gazdag tevékenységkínálat, a tevékenységekben megvalósuló tanulás (egyéni és csoportos tapasztalatszerzés, élménypedagógia, stb.), amelynek keretében éri el az iskolai élet kezdéséhez szük-

séges fejlettséget. A készülés folyamatos és fokozatos, így az utolsó év (amelyről nem tudható előre, hogy mikor lesz, de semmiképpen nem dönthető el fél évvel az iskolába lépés előtt) célzott és adekvát lehetőségeket biztosítson a gyermekek számára. Az óvodáskor vége akkor van, amikor a gyermek testi, szellemi, lelki fejlettsége (szociális, verbális, testi/fizikai és kognitív) eléri az iskolai élethez szükséges szintet.

JAVASLATOK A GYERMEKKÖZPONTÚSÁG ÉRVÉNYESÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

1. **Az óvodai felmentés** lehetősége differenciált elbírálás alapján valósuljon meg a szülői igények, a védőnői szakmai vélemény, az óvodapedagógusi környeztanulmány (intézményvezetői hatásköri megerősítéssel) alapján.
2. **A rugalmas iskolakezdést** meghatározza a szülői vélemény, a gyermeket nevelő óvodapedagógusok szakmai álláspontja (amit a fejlődést nyomon követő eszköz eredményeinek feldolgozásával állapít meg), valamint a külső, szakszolgálati szakemberek, családsegítők együttes véleménye. (Természetesen egy-egy év „eltolás” megvalósíthatóságával.)
3. **Mindezek megvalósításához a dokumentáció** – a digitális lehetőségeket kihasználva – lehet egyszerűsége, és legyen minél egyszerűbb, minél átláthatóbb, ne okozzon feleslegesen gyermeknek, szülőnek megpróbáltatásokat, és az ezekre való hivatkozás ne befolyásoljon emberi – kiemelten gyermeki – sorsokat.

Kiemeljük még az egy-két csoportos óvodák helyzetét, működésük és szakmai munkásságuk szintén fontos a kistélepeleéseken, amihez differenciált egyéni bánásmódra és támogatásra van szükség. Mindezek megvalósítása nem pusztán elhatározás kérdése, hanem tudás, akarat, munkaidő, anyagi fedezet, szakmai- és szakmaközi együttműködés egyaránt szükséges.

Ez az út biztosíthatja, hogy a nemzetközi hírű magyar óvodapedagógia megőrizze a világban betöltött vezető szerepét, és ami ennél is fontosabb: természetes módon, ugyanakkor tudatosan biztosítsa a XXI. századi gyermek fejlődését.

2019. augusztus 8.

*A Nemzeti Köznevelési Törvény módosítási
tervezetének margójára
– A Kisgyermeknevelési Szakosztály állásfoglalása¹⁰*

Az NKT tervezete (legalábbis annak egyes vonatkozásai) mindenkit érint, ezért erősen foglalkoztatja a pedagógusokat és a szülőket. Számos cikk, blog, Facebook bejegyzés, kommentek, rádiós riportok, TV-ben hírek jelentek meg mostanában, így eljuthat a terv bárkihez, illetve mindenki viszonyulhat hozzá valamilyen módon.

Jelen állásfoglalás nem tér ki a tervezet összes passzusára, csak arra a három alapvetésre, amely az óvodákra vonatkozik. Ezek a következők (nem szó szerint idézve azokat):

- az óvodába járás alól felmentés 4 éves korig adható,
- a gyermekek 6 évesen iskolába mennek, a szülő kérvényezheti az óvodában maradást (tárgyév január 15-ig), melyet egy, a gyereket addig nem ismerő szerv bírál el,
- az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében az óvoda utolsó éve iskola előkészítő évként funkcionál.

A következő tények indokolják a tervezett módosítások megváltoztatását:

Az óvodáskor vége akkor van, amikor a gyermek testi, szellemi, lelki fejlettsége (szociális, verbális, testi/fizikai és kognitív) eléri az iskolai élethez szükséges szintet.

A gyermekek közti különbségek nagyok, a fejlődés iránya és üteme egyéni. Ezért mind az óvodába lépés, mind pedig az iskolába lépés ideje nem meghatározható egységesen. (Természetesen egy-egy év „eltolással” meghatározandó.)

Javasoljuk tehát, hogy az óvodai felmentés lehetősége 5 éves korig maradjon érvényben, valamint azt is, hogy a rugalmas iskolakezdés továbbra is segítse az egyes gyermekek iskolába történő átlépését. Ennek értelmében nincs „utolsó év”, hanem életszakaszok vannak.

A gyermek nem készül direkt módon az iskolára az óvodában, hanem éli a gyermeki életét, amely játékkal és tanulási helyzetekkel segíti a fejlődését, fejlesztési képességeit. A készülési folyamatos és fokozatos, így az utolsó év (amelyről nem tudható előre, hogy mikor lesz, de semmiképpen nem dönthető el fél évvel az iskolába lépés előtt) célzott és adekvát lehetőségeket biztosítson a gyermekek számára. Így válhat minden, ami új a gyermek számára adaptívvá.

¹⁰ Megjelent A Kisgyermek 2019. XIII. évf. 2 szám, 7-9.old.

A törvénymódosítás szövege az egységesítésre hivatkozik. Ám a gyerekek közti különbségek egyre nagyobbak. A neurodiverzitással foglalkozó ismereteink szerint a neurotipikustól eltérő agyi működés az emberi génállomány természetes variációja. A XXI. század életmódjából, szokásaiból, a digitalizáció konkrét és áttételes hatásaiból fakadó „másság” egyre több variációt mutat, így az egyéni különbségek fokozódnak. Nem véletlen, hogy a modern pedagógiai-pszichológiai elméleti- és gyakorlati tudás fő eleme a differenciálás, illetve annak számtalan megoldása.

Az egységesítés vonatkozzon a felmentés módjára, valamint az iskolakezdés vizsgálatának lefolytatására, illetve mindezek dokumentálására. Fontosnak tartjuk, hogy mindkét döntést a szülővel együtt hozzassák meg az érintettek. A felmentést a családsegítő szakembere, az iskolára készülséget a szülők, a gyermeket nevelő óvodapedagógusok és külső, szakszolgálati szakemberek együttes véleménye alapján állapítsák meg. A dokumentáció – a digitális lehetőségeket kihasználva – lehet egységes, és legyen minél egyszerűbb, minél átláthatóbb, ám az ezekre való hivatkozás ne befolyásoljon emberi – kiemelten gyermeki – sorokat.

A cél az, hogy az iskola első két éve legyen az óvodás életforma meghosszabbítása. Az átmenet legyen fokozatos, de ne az óvodában történjen változtatás, hanem az iskolai életben. A közös pontok a következők: Azonos gyermekkép, napirend, sok játék, mozgás, kreatív helyzetek teremtése, egyéni értékelés, sajátos visszacsatolási formák, projektek, csoportmunka, hálózatban működés, konjektív, kollaboratív megoldások, térben és időben változatosan, az iskolában és azon túl is, az on-line lehetőségekkel élve. Mindezen vélemény pszichológiai, pedagógiai ismeretekre és tapasztalatokra épül, melyekre voltak hazai kísérletek is (pl. ovi-suli).

Mindezekhez jó lenne személyi és tárgyi segítséget, támogatást kapni, hiszen megvalósításuk nem pusztán elhatározás kérdése, hanem tudás, akarat, munka-idő, anyagi fedezet, szakmai- és szakmaközi együttműködés egyaránt szükséges.

Természetesen a fenti igények és módszerek tekintetében nem csak az iskoláknak kéne alakulniuk, hanem az óvodáknak is fejlődniük kell! (És nem visszafejlődni!) Ez az egyetlen út biztosíthatja, hogy a nemzetközi hírnévű magyar óvodapedagógia megőrizze a világban betöltött vezető szerepét, és ami ennél is fontosabb: természetes módon, ugyanakkor tudatosan biztosítja a XXI. századi gyermek fejlődését.

2019. július 24.

dr. Bakonyi Anna
MPT Kisgyermeknevelési Szakosztály nevében

*A Kisgyermeknevelési Szakosztály állásfoglalása
– az iskoláskor előtti nevelést végző szakemberek felsőfokú
végzettsége érdekében*

Nem hivatalos források alapján hallottuk, hogy felmerült a középfokú óvodapedagógus képzés visszaállítása, és szóba került az óvodapedagógus, illetve a csecsemő- és kisgyermeknevelői alapszak megszüntetése is.

A csecsemő- és kisgyermeknevelői szak BA szintre emelése nem rendelkezik nagy múlttal, épp ezért az érintett szakma különleges eredménynek tekinti azt, hogy a 0-3 éves korosztállyal is felsőfokú végzettséggel foglalkozhatnak a szakemberek.

A magyar kisgyermeknevelés európai és világhírű, melynek több, szerteágazó oka van. Ezek közül az egyik a főiskolai végzettséghez kötött munkavégzés. Tudományos, sokirányú szakmai ismereteket, melyek elemi feltételei a gyermekek igényeinek és szükségleteinek (például: táplálkozás, sajátos igények korai jeleinek felismerése, személyre szabott prevenciók/fejlesztő foglalkozások stb.) megfelelő sokrétű, komplex és felelős gondoskodásnak, csak felsőfokú végzettséggel lehet szerezni.

OECD vizsgálatok a 2000-es évektől igazolják a koragyermekkorai nevelés különös jelentőségét az egész világon, valamint a nemzetközi innovációs tevékenységekben, kutatási jelentésekből, stratégiákból is ez látszik. *A kora gyermekkorai nevelésbe fektetett erőforrások megtérülése a legmagasabb, miután ez a későbbi tanulásra és annak hatékonyságára alapvető befolyással bír.* Ezek a megállapítások megerősítik az iskoláskor előtti nevelés jelentőségét, amihez magas szinten képzett, széleskörű tudással rendelkező szakemberekre van szükség.

Az óvodapedagógus-képzés történetében hosszú ideig volt középfokú szinten a képzés, de 1959 óta – elsőnek Európában – felsőfokon folyik a képzés. Igaz, hogy a magyar óvodahálózat dinamikus fejlődésének időszakában (1970-es és 80-as években) a régi szakközépiskolai rendszer besegített az óvodapedagógus hiányok enyhítésében átmenetileg, de ez ideiglenes megoldás volt. Óriási hiba lenne az óvodapedagógus-hiányt, az idegennyelv oktatás deficitese állapotát ismét ezen az úton kezelni, mivel következményeit tekintve a súlyos minőségromlás a konkrét ellátásban járna vállalhatatlan kockázatokkal.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk tehát annak is, hogy a BA képzést MA szintű képzésekkel lehet folytatni ezekről a szakokról is, amely a pálya presztízsét is növeli, és a gyerekekkel történő bánásmód magasabb szintjét teszi lehetővé.

A már elért vívmány eltörlését **súlyos visszalépésnek** tekintenénk. Ezért még időben kívánjuk véleményünket kinyilvánítani: a középfokú végzettség visszaállítására (mindkét szakra vonatkozóan) minden szakmai tudásunk és tapasztalatunk birtokában nagyon határozottan tiltakozunk.

2019. június 4.

I.2. TESTÜLETI ÜLÉSEK

A Társaság 2019. évi Küldöttgyűlése

LEJEGYZTE: VEDOVATTI ANILDO

Társaságunk 2019. május 24-én az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum Dísztermében tartotta éves rendes küldöttgyűlését.

A regisztráció alapján a Társaság elnöke bejelenti, hogy a küldöttek a határozatképességhez szükséges létszámban nem jelentek meg, így a meghívóban előre jelzett módon megismételt Küldöttgyűlésre kerül sor a meghívóban jelzett időben. Ennek megfelelően bejelenti, hogy a regisztráció alapján 50 fő küldött jelent meg. A Társaság elnöke bejelenti, hogy Alapszabály szerint a megismételt küldöttgyűlés a megjelentek számától függetlenül határozatképes, a küldöttgyűlés megkezdheti munkáját. A Mandátumvizsgáló Bizottság elnöke tájékoztatta a Küldöttgyűlést, hogy a Küldöttgyűlésen megjelent 50 fő küldött szabályos mandátummal rendelkezik.

Trencsényi László elnöki megnyitójában az elmúlt év változásait, eredményét összegezte, melyben kiemelte a szervezet által végzett tevékenységek sokszínűségét, a folyamatos szakmai munkát, az ország számos pontján megszervezett rendezvények eredményeit. Ezek közül az egyik kiemelkedő a Műgyetem „25 éves a szakképzési törvény” címmel szervezett konferenciája, amin többszáz fő vett részt. A Társaság életében immár a hagyományos Stafétatábor is igen jelentős volt, melynek szerepét a generációk közötti tudás átadásban, a fiatalabb korosztályok bevonásában lehet meghatározónak tekinteni. Fontos fejleménynek nevezte az új szakosztály – Korai Iskolaelhagyás Megelőzése – megalakulását, és sajnálattal említette meg az ÁMK szakosztály megszűnését. Ehhez a változáshoz kapcsolódik ugyanakkor az Elnökség által elvégzett tagsági felülvizsgálat, melynek során mindazon tagok, akik évek óta nem vettek részt a társaság működésében az alapító okiratban megfogalmazottaknak megfelelően (tagdíjfizetés, személyes aktivitást, stb.), és többszöri próbálkozásra sem sikerült kapcsolatot létesíteni velük, elvesztették tagságukat.

Az MPT nyíltan vállalta, hogy nem csupán az oktatásügyet, de értelemszerűen a közművelődés, az enkulturációt széles értelemben tekinti „nevelésnek”, megannyi speciális terület védelmét, képviselét ezért vállalta. Éppen ezért a társaság sikerei között kiemeleten megemlíthetők a szakosztályok, tagozatok saját szervezésű rendezvényei: a nógrádiak könyvbemutatója, a Prevenációs Szakosztály kiadványszerkesztő ülései, a Kisgyermeknevelési Szakosztály ülései, a Családpedagógiai Szakosztály „Skype nagyí” rendezvénye, a mozgalompedagógusok csillebérci megemlékezése, a Nemzetiségi Nevelési Szakosztály intézménylátogatásai, a Kiss Árpád Műhely az „abszolút pedagógusok” titkát kutató ülései, a Felnőttképzési Szakosztály programjai, a Diszlexiás Gyerekek Fejlesztéséért Szakosztály szakmai találkozói, a Szülőnek lenni konferencia, a Didaktikai Szakosztály szervezte NAT-vita, a Veszprém Megyei Tagozat programjai a VEAB székházában, a Színes Húrok Szakosztály befogadó koncertjei, a KORISME Szakosztály nyílt programjai. E programok látogatóinak száma meghaladja az ezret.

Milyen jövőképünk lehetséges? Az MPT önazonosságában a „többszintű és őszinte párbeszéd elve” mellett a többretegű interdiszciplinaritás, pluralizmus kapott kulcsszerepet. A gyengeségek és veszélyek mellett a hangsúlyt az erősségekre, lehetőségekre érdemes helyezni. Ennek keretében azt kell megnézni, hogy az adott történelmi-társadalmi környezetben a Társaság alapvető, történetileg kiforrott célkitűzéseit hogyan lehet konkretizálni. Ez lehet, hogy csak a „láng őrzése”, s lehet a célkitűzések konkrét helyezethez igazított gyakorlatának kidolgozása.

Az elnök értékelte az eltelt esztendő folyamatait. Ennek az értékelésnek fő gondolatai a 2018. esztendőt összegző Évkönyvben már napvilágot láttak. (Szerk.)

Az MPT Ádám György Érdemérem ünnepélyes átadására, a kitüntetettek köszöntésére került sor ezután. A kitüntetettek köszöntése előtt a névadó egykori elnök lánya, dr. Ádám Ágnes kért szót, aki mind édesanyja, mind a maga és fia nevében megköszönte édesapja iránti tiszteletből létrehozott kitüntetést. Említette, hogy édesapja munkásságában az MPT kitüntetett helyet foglalt el, még élete utolsó hónapjaiban is fontosnak tartotta a társasági eseményeken való részvételt. Családjuk minden tagja örömmel fogadta, hogy a társasági elismerés névadójául édesapját választották és reményét fejezte ki, hogy édesapja szellemiségét a Társaság e formában is őrizni tudja. A laudációkat Pap Anna mondta el. Az elnök adta át Csoma Gyulának, Hunyady Györgynének és Dr. Köpf Lászlónének.

Fábrý Béla ügyvezető elnök egészítette ki a korábban megküldött beszámolókat.

„*Megújulás és folytatás*” – így jellemezte a mögöttünk hagyott esztendőt a társaság szempontjából.

A tényekkel – a körülményekkel és a szervezet helyzetével – való szembenézés folytatódik, a munka első szakaszát az FB inspirációjára elvégeztük. A válto-

zásokhoz való alkalmazkodás, indokolt esetben az azokkal való megküzdés – a feltételkereső és -teremtő helytállás – folyamatos kötelezettségünk.

A kormány intézkedései, ma már tapasztalati szinten is látható következményei az oktatásügyet az egyik legfontosabb társadalompolitikai kihívásként, egyszerűsre mind a jó válaszok megtalálását, s az ebből következő lépések megtételét a társadalmi béke és haladás zálogaként jelenítették, jelenítik meg a szakmai, civil reflexiók. Az MPT igyekezett tradíciónak megfelelően a változások legfontosabb elemeivel, tudományos igényességgel foglalkozni. Nem kívántunk székértáborok küzdelmeiben szerepet vállalni, de fontosnak tartottuk, hogy azokra a kérdésekre, amelyek a magyar oktatás XXI. századi társadalmi szerepét érintik, a XXI. századi válaszokat megfogalmazzuk.

Szervezeti vonatkozásban érvényesül a

- társadalmi befogadás elve, a Társaság kultúráközvetítő szerepe,
- szervezeti rugalmasság elve: egy 21. századi civil szakmai szervezet kereteit a tagsága adja, amelynek igények a közösségi média és a fake news világában gyorsan változnak, így a szervezeti- működési formákat is szeretnénk 2020-2022-ben ehhez az elváráshoz igazítani,
- tények tisztelete: az MPT küldetésének tekinti a neveléstudomány. kultúra-közvetítés széles keretei között a tudományosan megalapozott tények terjesztését, azok tiszteletét,
- többszatszornás kiszolgálás: a tagságunk ma már nem csak a személyes, de az on-line találkozásokat és tartalomfogyasztást is keresi, ezért szeretnénk megújítani a szervezet honlapját és módot találni arra, hogy szakmai előadásokat, kollégiumi üléseket rögzítve aszinkron módon is elérhetővé tegyük ezeket (pl. Youtube)
- fiatalítás: egy szervezet, egy ország teherviselői az érett középgeneráció tagjai, nélkülük nincsen szakmai tanulás, nincsen tudástranszfer. Miközben az intergenerációs szolidaritás a Társaság alapértéke, a pályakezdő szakemberek támogatása és az életkorilag szakmai középgeneráció megszólítása, bevonása a szakmai, mozgalmi munkába is fontos értékünk.
 - o stabilizálni érdemes a meglévő szervezeti egységeket, teret engedve új érdekcsoportok és szakmai műhelyek közeledésének, prioritást az integrációnak, másodsorban új (az alapszabálynak megfelelő minimális létszámú) szervezet létrehozásának adni, kiemelten támogatni a szervezeti egységek közös projektjeit,
 - o kiemelt figyelmet szentelni a szervezeti egységekből kimarad tagtársak elérésének, bevonásának (akár az Elnökség új reszortjának létrehozásával is),

- o érdemes kialakítani a tagsággal járó valamilyen sajátos szolgáltatás rendszerét,
- o megszilárdítani a Szakmai Kollégium összetételét, szervezetét, a konzultációkon túl téteket jelentő állásfoglalások felé terelni működését,
- o fokozni az on-line nyilvánosságot,
- o intenzívebbé tenni a fenntarthatóságot jobban biztosító found raisinget, a szervezeti egységek szintjén is,
- o javítani az elnökségi tagok és a szervezeti egységek vezetőinek közvetlen kapcsolatát,
- o szélesíteni a szövetségi, kapcsolattartási rendszert hasonló szakmai-civil szervezetekkel; pedagógiai sajtóval; határon túli magyar pedagógusszervezetekkel; nemzetközi szervezetekkel.

Az elmúlt év a folyamatosság és a társadalmi környezet változásaihoz való alkalmazkodás, új válaszok keresésének jegyében telt el. Nem gondoljuk, hogy a munka befejeződött, sőt inkább a feladatok megoldásának elején tartunk. E beszámolóval is célunk, hogy a Küldöttgyűlés reflektáljon a folyamatokra, adjon az Elnökségnek útmutatást, segítséget, merre és hogyan tovább. A stratégiaalkotás során az Elnökség ősszel vitaanyagot készít, ezt a szervezeti egységek vitájára szánja, és a 2020. évi januári Vezetői Kollégium után küldöttgyűlési előterjesztést készít.

A Közhasznúsági beszámoló előadója is Fábry Béla ügyvezető elnök volt. A Magyar Pedagógiai Társaság 2018. évi működése megfelelt a közhasznúság szabályainak. Feladatvállalásai közül kiemelkedett a pedagógustársadalom közösségeinek fejlesztése, szervezeti kultúrájának növelése, illetve a pedagógusok kompetenciáinak gazdagítása, továbbképzése.

Programjain, rendezvényein a társaság regisztrált tagjaink kívül bárki részt vehetett. Ez a nyíltság megnyilvánult a résztvevők nagy számában is.

Választott testületeinek ülései alapszabályának megfelelően lezajlottak. Az elnökség a nyári vakációt kivéve minden hónapban határozatképesen ülésezett, a Vezetői Kollégium és a Szakmai Kollégium megtartotta két-két ülését (utóbbin az MTA elnöki közoktatási bizottsága vezetői fejthették ki álláspontjukat, a második ülésen a pedagógiai szaksajtó, nyilvánosság kérdéseit vitatta). A küldöttgyűlés 2018 májusában rendben lezajlott, határozatképessége az első összehívásra létrejött.

További kiemelkedő programok: az elnökség szervezésében a kollégiumi és más testületi ülések mellett a *Staféta tábor* Sármelléken, Ünnepnapok az Életen át tartó tanulásért – könyvbemutató, *Gyermeklét* konferencia, jubilánsok köszöntése (résztvevők száma összesen meghaladta a 600 főt).

Többszázra tehető a partnereinkkel több helyen megrendezett *Játék világnapja* című programsorozat.

Fontos szólni azokról a felsőoktatási intézményekben sorra került rendezvényekről, melyben az adott székhelyen működő társasági tagozat aktívan részt vett (EKE Eger és Jászberény, Kodolányi Egyetem Orosháza, SZE Apáczai Kar, ELTE PPK, NYE, NJE). E programok résztvevőinek számát 3 – 400 közé becsüljük.

Több kiadvánnyal fordult az MPT a nyilvánosság felé (*Tanúhegyek, Prevenciós kézikönyv 3., Muzsikáló gyermekrádió, Nógrádi pedagógusok arcképcsarnoka*).

Fontosabb támogatóink közül kiemelkedett az MVM, Erzsébetváros Önkormányzata. A támogatást rendeltetésszerűen használtuk fel, elszámolásunkat a szponzor elfogadta. A kiadványok megjelenésében a Takács Etel Pedagógiai Alapítvány, illetve több települési önkormányzat volt segítségünkre – elsősorban példánymegrendelés és – vásárlás formájában. Együttműködés alapján az MTA VEAB díjmentesen bocsájta rendelkezésünkre épületét. Köszönjük a Don Bosco Szakgimnáziumnak, az Öveges József Középiskolának és a Comenius Iskolaközpontnak a támogató együttműködést. Örömeinkre szolgál, hogy a Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetével több éves együttműködésünk töretlen. Több alkalommal élveztük a Lurdy Ház, a Magyar Úttörők Szövetsége és az OSA vendégszeretetét is.

Bevételünk bázisa továbbra is a tagdíj – meghaladja az egymilliót évente (600 fő körüli a hűséges tagdíjfizetők száma, igen sokan felülfizetők), az adó 1% az egykulcsos SZJA okán csökkent, nem éri el a 200 000 Ft-ot.

Választott tisztségviselőink az MPT-ben rájuk háruló feladatukat önkéntes munkában, ellenszolgáltatás nélkül látták el. Az irodai adminisztrációt rész munkaidős nyugdíjas kollégánál végezte. Könyvelésünket gondos munkával szerződött partnerünk biztosítja. A szűkös, de a feladatnak megfelelő irodát kedvező feltételek mellett béreljük az ELTE PPK-tól. A PPK épületének átalakítása miatt megváltunk nagy terjedelmű, 1967 és 1995 közti időszakon átívelő irattárunktól – az Országos Levéltár nyújt kutatható biztonságot e dokumentumoknak.

A Felügyelő Bizottság jelentése a 2018. évi gazdálkodásról:

Novák István a Felügyelő Bizottság nevében – az írásban kiadott jelentéshez kapcsolva – egészítette ki, megállapítva szervezeti egységeknek és az Elnökség munkájának.

A beszámolókat, a Felügyelő Bizottság jelentését a küldöttgyűlés a napirendi pont keretében együttesen tűzte vitára. Hozzászólás a beszámolókhöz és az FB jelentéséhez nem érkezett.

Trencsényi László a napirendi pont lezárásaként jelezte, hogy a beszámolóban és az FB jelentésében megfogalmazottakat tekinti mértékadónak. Különös tekintettel a jövőképre vonatkozó bekezdést. Azt vállalta, hogy az Elnökség a 2020. évi küldöttgyűlési felkészülés folyamatában kidolgozza azt a stratégiát, ami

a társasági értékeket a kor követelményeinek megfelelően jeleníti meg. Javasolta, hogy erről a Küldöttgyűlés külön határozatban foglaljon állást.

A Küldöttgyűlés az előterjesztéseket 50 igen szavazattal, tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta.

Ezután személyi kérdések rendezésére került sor (alelnökválasztás, ÚPSZ szerkesztő bizottsági tagok választására).

Kraiciné Szokoly Mária leköszönő alelnök, felszólalásában megköszönte a lehetőséget, hogy a Társaság elnökségében alelnökként hozzájárulhatott az eltelt évek eredményeihez, és mint a Jelölő Bizottság elnöke javaslatot tett Kálmán Anikó MPT alelnökké választására. Kálmán Anikó munkássága során, különösen az andragógia világában és a Műgyetemen eltöltött évei révén egyaránt jelentős tudományos pályával a háta mögött képes lesz a Társaság tevékenységét tovább gazdagítani és erősíteni. Kálmán Anikó a jelölést elfogadta. Más jelöltre nem érkezett javaslat, így alelnökre Kálmán Anikó személyében szavazhatott a Küldöttgyűlés, mely a jelölő listára kerülést az alelnöki tisztségre 50 igen szavazattal, tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta.

A Új Pedagógiai Szemle szerkesztő bizottságába a lemondott tagok helyett a Küldöttgyűlés új tagok delegálásáról döntött. Trencsényi László elnök ajánlása alapján a jelölő Bizottság elnöke Sándor Ildikó és Nagy Ádám megválasztását javasolta. A jelöltek rövid bemutatkozásuk végén a jelölést elfogadták.

Más jelöltre nem érkezett javaslat, így Sándor Ildikó és Nagy Ádám személyében választhatott a Küldöttgyűlés új tagokat az ÚPSZ szerkesztőbizottságába.

Az Elnök megköszönte a két munkabizottság munkáját, gratulált a megválasztottaknak, és kérte, hogy a közvetlen elődeik nyomdokain haladva végezzék munkájukat.

Az Elnök tájékoztatta a Küldöttgyűlést a tagnyilvántartás felülvizsgálatáról. Elmondta, hogy a FB javaslatára, az alapszabály vonatkozó bekezdése alapján az Elnökség áttekintette a tagnévsort, és a több éve tagdíjat nem fizető, társasági aktivitást nem mutató tagokat, a szervezeti egységek vezetőivel való konzultáció és javaslataik alapján törölte. Ennek eredménye alapján, sajnálatos módon több száz tagunkat voltunk kénytelenek törölni. Ez munka része annak a folyamatnak, mely a valóságos helyzet megjelenítését célozza, és sem fantom-szervezeti egységeket, sem fantom-tagokat nem kíván a Társaságban látni.

Az Alapszabály módosítására Fábry Béla ügyvezető elnök tett javaslatot.

Tiszteletbeli tagsági státusszal kapcsolatos kiegészítés:

A tagsági viszony felülvizsgálata során vetődött fel a tiszteletbeli tagsági státusszal kapcsolatos pontosítás és kiegészítés igénye.

A hatályos alapszabály 7.§ 6. pontja foglalkozik ezzel, az alábbiak szerint: 6. *Tiszteletbeli tagok lehetnek azok a személyek, akiknek munkássága alapján a Tár-*

saság Küldöttgyűlése tiszteletbeli tagságot adományoz. A tiszteletbeli tagság nem von maga után kötelezettségeket és jogokat. A tiszteletbeli tag maga választhatja meg társasági tevékenységeit. E pont két kiegészítéssel bővülne.

Pontosítanánk a tiszteletbeli tagság adományozását, azt, hogy kik lehetnek tiszteletbeli tagok; kiegészítenénk e pontot azzal, hogy mi a tiszteletbeli tagság adományozásának eljárása, azon túl, hogy e státuszt a Küldöttgyűlés adományozza.

Tagdíjbefizetési kötelezettség időbeliségének pontosítása:

A Társasághoz való tartozás egyik – ha nem is a legfontosabb – kritériuma, hogy a Társaság tagjai a tagdíj befizetésével is hozzájárulnak a Társaság működéséhez. A tagsági viszony felülvizsgálatának eljárása során jelent meg az az igény, hogy pontosítsuk a tagdíjfizetés rendjét, a törlés szabályait.

A hatályos Alapszabály a 8.§ 7. pontja, valamint a 9.§ 3. pontja foglalkozik a tagdíjfizetéssel, az alábbiak szerint: 8.§ 7. *A Társaság tagjai – természetes és jogi személyek egyaránt – kötelesek az Alapszabályban foglaltakat megtartani, éves tagsági díjat fizetni, mely társasági nyilvántartásuk feltétele.*

9.§ 3. *Törlés minősítéssel elveszti tagságát az, aki egy évnél nagyobb tagdíjhátralékát ismételt felszólítás ellenére sem rendezi, vagy regisztrálását nem újítja meg. Törlés minősítés megállapítására az Elnökség jogosult, azt határozatban kell rögzíteni. Az elnökségi törlés minősítés kezdeményezése előtt az ügyvezető elnök a tagot köteles írásban felszólítani tagsági viszonya rendezésére.*

E pontok a kiemelten szereplő szövegelemekkel egészülnek ki. A 9.§ 3 pontjának utolsó mondatát törölni javasolta.

7.1. A Társaság tagjai – természetes és jogi személyek egyaránt – kötelesek az Alapszabályban foglaltakat megtartani, éves tagsági díjat fizetni, mely társasági nyilvántartásuk feltétele.

7.2. Az éves tagdíj rendezésének határideje minden évben május 15.

9.§ 3. *Törlés minősítéssel elveszti tagságát az, aki két évnél nagyobb tagdíjhátralékát a szervezeti egység vezetőjének ismételt felszólítása ellenére sem rendezi, vagy regisztrálását nem újítja meg. Törlés minősítés megállapítására a szervezeti egység vezetőjének javaslata alapján, az Elnökség jogosult, azt határozatban kell rögzíteni.*

Hatályba léptető rendelkezés: Az Alapszabály tagdíjfizetésre vonatkozó rendelkezéseit a 2021. évi küldöttgyűlésre való felkészülés alkalmával, 2021. május 15-i hatállyal kell alkalmazni.

A Társaság képviselete:

A hatályos Alapszabály szerint a Társaságot az Elnök képviseli.

Erről az Alapszabály 11.§ 2.1. pontja rendelkezik az alábbiak szerint.

2.1. Az Elnök képviseli a Magyar Pedagógiai Társaságot.

Ennek az a következménye, hogy minden hivatalos eljárásban csak az Elnököt fogadják el, mint képviselőt, s más csak az ő meghatalmazása alapján járhat el. Ez önmagában is gyakorta nehezíti az ügyintézés, s tartós távolléte esetén – pl. külföldi tartózkodás – akár el is lehetetlenítheti azt.

Indokolt tehát a képviselet kiegészítése azzal, hogy MPT-t az elnök és az ügyvezető elnök képviseli.

A 2.1. pont a javaslat szerint az alábbiak szerint módosul.

2.1. A Magyar Pedagógiai Társaságot az Elnök, a Társaság működésével, működtetésével összefüggő ügyekben (hivatalos/hatósági képviselet, pályázati eljárás, banki ügyintézés, szerződések jegyzése, stb.), valamint az Elnök tartós távolléte esetén általános helyettesítő hatáskörben az Ügyvezető Elnök képviseli.

Az Alapszabály személyi adatokra vonatkozó módosítása:

Tekintettel arra, hogy a Társaság egyik alelnökének személye változott, a jogszabályi kötelezettségnek megfelelően az Alapszabályt Kálmán Anikó alelnök személyi adataival módosítani kell.

Az alapszabály módosításához észrevétel, hozzászólás nem érkezett. A Küldöttgyűlés a javaslatokat 50 igen szavazattal, tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta. A szavazás érvényes és eredményes.¹¹

ELNÖKI ZÁRSZÓ

Trencsényi László elnök köszönetét fejezte ki a küldötteknek kitartásukért, munkájukért. A hozzászólások elmaradását nem az aktivitás hiányának értékelte, hanem inkább az előkészítés alaposságának, annak, hogy az Elnökség a beszámolókat, javaslatokat a Társaság demokratikus hagyományainak megfelelően széles körű vita alapján terjesztette a Küldöttgyűlés elé. Köszönetet mondott továbbá a Pedagógiai Könyvtár és Múzeum vezetőségének, akik méltó helyszínt biztosítottak az ünnepélyes jellegű Küldöttgyűlésnek.

¹¹ Megjegyezzük, hogy a Törvényszék ez utóbbi döntést megkifogásolta, így az új Alapszabály hatályba léptetése késlekedik {A Szerk.}

A Szakmai Kollégium tavaszi ülése

TRENCSÉNYI LÁSZLÓ

Jelen voltak Bakonyi Anna, Balázs Mária, Benedek András megbízásából Schindler Rózsa, Boga Bálint, Bószéné Szathmári-Nagy Anikó, Ercse Kriszta, Faust Erika, Fábry Ilona, Hatvani Istvánné, Hetmanné Mudri Zsuzsa, Hudra Árpád, Kálmán Antalné megbízásából Gerencsér Attila, Kolosai Nedda, Kraiciné Szokoly Mária, Makai Éva, Mihályi László, Munkácsy Katalin, Nagy Péter Tibor, Nahalka István, Novák István, Pázsikné Szilágyi Gabriella, Révész György, Somogyi Zsuzsa, Szeitz János, Szilvay Zsolt, Tölgyesi József, Trencsényi László, Villányi Györgyné, Zóka Katalin.

Az MPT alapszabálya szerint összehívott grémium az állam és a nevelési-oktatási intézményrendszer kapcsolatának kérdéseit tűzte napirendre. Bevezetőjében az elnök felidézte, hogy a sok generációt és több nézőpontot képviselő-megjelenítő Magyar Pedagógiai Társaságban felmerült egy tagi javaslat, hogy az iskolák háború utáni államosításának kerek évfordulójáról legyen méltó megemlékezés. A javaslattevő a modernizáció fontos lépéseként idézte fel az eseményt javaslatában, mások éppenséggel az állampárti diktatúra berendezkedésének eszközét látták a folyamatban, s nemhogy ünnepi emlékezésre nem tartották méltónak, de tárgyalásra sem. Harmadik típusú álláspont egyebek közt éppen akár Nagy Töhötömre hivatkozva az iskolaállamosítás „történelmi perében” a pártállam intranzigenciája mellett a hazai katolikus egyház legfelső vezetőinek inadaptivitását is felemlgeti. Hasonlóképpen a pluralista demokrácia jegyében szerveződő nagylétszámú egyesületben különböző vélemények élnek a 2010. évi országgyűlési választáson hatalomra került pártok állami centralizációjáról. Sokan érvényesülni érzékelik a döntés úgymond esélyegyenlősítő háttérét, mások a hatalomtechnikai megoldásban a 80-as évek végén virágjába szökkent, s a kilencvenes években termést hozó demokratizáló innovációkat ért fagyos jégesőként értékelik a NER oktatáspolitikáját. Ennek megfelelően döntött úgy a társaság elnöksége, hogy a kérdést „megemeli”, szakmai diskurzus tárgyává teszi magát az alapkérdést, állam, társadalom és oktatási rendszer viszonyát. Hiszen a Magyar Pedagógiai Társaságnak éppenséggel alapértéke, hogy különböző nézeteket valló tagtársak a szakmai párbeszéd nyelvén értő figyelemmel tudják követni egymás nézeteinek szabad kifejtését, a vita a közösség műhelyében a valóság árnyalt értelmezését szolgálja. Az elnök hozzátette: nem feladata a Szakmai Kollégiumnak, hogy feltétlenül szakpolitikai állásfoglalást fogalmazzon, de ha erre a vitában igény mutatkozik, az elnökség áll a kihívás elébe. Az emlékeztető nyilvánosságra hozatalát első

megközelítésben elegendőnek tartja. (Emlékeztetett, hogy a Diszlexiás Gyerekek Fejlesztéséért Szakosztály állásfoglalására a Taigetosz-törvényről sem érkezett hivatalos válasz, mint ahogy a Gyermekérdekek Szakosztálya – Korczák Munkabizottság javaslata a tartósan kórházban kezelt gyerekek iskolázási esélyeiről is hivatalos válasz nélkül maradt. Elmondta még, hogy érkezett indítvány a MTA és a kormány vitájában való állásfoglalásra is. E kérdésről is az az elnökség álláspontja, hogy amennyiben szükséges, vonódjon be az ülés vezérmotívumai közé. Tájékoztatást adott arról, hogy a MTA Pedagógiai Tudományos Bizottsága sem vállalt testületi állásfoglalást az ügyben, egyéni kezdeményezéseket bátorított. Ennek megfelelően a Bizottság Szociálpedagógiai Albizottsága vállalt petíciófalgalmazást, melyet végül 36 pedagógiai kutató, pedagógus írt alá, s Lovász László elnök megköszönt.

Ercse Kriszta előadásában korábbi közoktatási kutatások és a kurrens közoktatási statisztikák adataira támaszkodott. Az emlékezetes 1983-as (Ladányi-Csanádi) kutatás főbb megállapításait vetette össze a mai helyzettel. Megállapította, hogy a szelekció nőtt, ráadásul kitakarttá vált, s elsősorban a középfokon intézményesül. Az államosítás káros hatásai mellett a privatizáció folyamataira hívta fel a figyelmet, egy világnézeti alapú kedvezményezettség mutatkozik (az egyházi fenntartású iskolákban nagyobb autonómia maradt, a körzethatárok átjárhatóbbak, ezen iskolák finanszírozása többszörösen biztosított. E körülmények közt a hátrányos helyzetű tanulók és a középosztály gyermekei kimutathatóan fokról-fokra elkülönülnek iskolázás szempontjából, s a pedagógusok reflexszerűen a hátrányosak teljesítményét, képességeit alacsonyabbnak vélik – így teljesül be a szörnyű pygmalioni jóslat. Az egyházi iskolák válnak a szelekció szigeteivé, jellegzetességük, hogy jóval kisebb ezen iskolákban az alacsony társadalmi státuszú családok gyerekeinek száma, míg a túlsó póluson bekövetkezik a gettósodás (az állami iskolában a „maradék” marad). Évsorokon mutatta be, hogy az utóbbi évtizedben az állami fenntartású iskolákban szembeszökően nő a hátrányos helyzetűek aránya, s csökkennek a tanulói teljesítmények, addig az egyházi (magán) iskolákban a folyamat megfordul. Külön szólt a falvak „relatív elitjéről”, a „jobb iskolákba”, elsősorban egyházi intézményekbe ingázó tanulókról. Mintha az állam maga likvidálná a korrekt tanulási folyamatok lehetőségeit saját iskoláiban. Mi mehet a célja? Egy új típusú társadalmi rétegződés, az anakronisztikus kasztrációs rendszer kiépítése az iskolázás eszközeivel.

Nagy Péter Tibor történeti áttekintésében cáfolta azt a hiedelmet, mi szerint állam és iskola viszonyának új helyzete, új felfogása a felvilágosodással alakult volna ki. Emlékeztetett, hogy a Római Birodalomban városi, illetve „vállalkozói” feladat volt az iskoláztatás, ehhez képest a katekhéta iskolák, más egyházi intézmények elkülönülten működtek. A birodalom bomlásával már a Karoling

kor állama kötelezte az egyházat az iskoláztatásban való részesedésre, ebben a folyamatban nyugaton az egyház ki is szorította az államot, míg a keleti kereszténységben megmaradt az állam befolyása, így hagyományozódott ez a Magyar Királyságban is. A XVI.-XVII. században alakul ki az egyházi monopólium. A jezsuitizmus éppen a római egyház egyetemessége jegyében lépett fel, a protestáns világban ennek sajátos (az államot illetően gyakran bizonytalanságban leledző) geopolitikai helyzete emelte meg felelősségében e felekezeteket.

A XVIII. századról alkotott kép felváltását javasolta az előadó, amikor a szekularizáló állam feladatait vette sorra. Megkülönböztette a felügyeletben, előírásokban megjelenő integráló felelősséget a hiánypótló-kiegészítő szerepvállalástól. Érzékletes példával igazolta, hogy pl. a tantárgyak megnevezése a tantervekben éppenséggel egy polgári jogrend-konform szándékot jelenít meg, a felügyelettel összefüggő lehetséges ideológiai vitákat formálja át valóságos jogvitává. A kiegészítő szerepvállalásban jól kimutatható az előadó szerint a nemzeti kisebbségeket asszimiláló szándék. (Mely szándékról megjegyezte, hogy igazán nem érvényesülhetett, mert a nemzetiségeket képviselő felekezetek, egyházközségek sokszor ellenálltak – nemzeti ellenállássá formálva álláspontjukat – az alfabetizációnak, az iskolai modernizációknak.

Az előadó a II. világháború utáni folyamatban sem az ideológiai befolyásolás (a „keresztény magyar emberek sanyargatása”) szándékát látta. Az általános iskola 1945-ös létrejötte új infrastrukturális szükségleteket teremtett (tantermekre, épületekre volt szükség), s szükségképpen a korábbi egyházi iskolák épületeinek felhasználása került sorra. Ám ez gyakran hozta az egy településen korábban egymás mellett élő egyházakat rivalizáló helyzetbe, hiszen életszerű megoldás volt sok helyütt, hogy az egyik felekezet épületébe vonultak az alsó tagozatosok, a másikba a felsősök – s ez bizony presztízshátrányokat is eredményezett, ezt a szükségszerű, az európai felzárkózást szolgáló szerkezeti reform konfliktushelyzeteit vágta el gordiuszi csomó gyanánt az előadó szerint az államosítás. (A városokban pedig a városok társadalmának valóságos szekularizálódásához képest volt több az egyházi iskola – így alakult ki az „államosítás”).

Az előadónak a közvélekedéstől eltérő álláspontja volt az 1985-ös törvényről is. Úgy látja, hogy erre az időre nem volt igazán központosított az iskolarendszer, a helyi, városi, megyei tanácsok domináltak. A nem nagyszámú, de határozott pedagóguscsoportok (erős rendszerkritikus értelmiségi háttérrel) és a minisztériumba kerülő „ambiciózus figurák” – így pl. Gázsó Ferenc – a „helyi államok” kikerülésével kívánták erősíteni a központi akaratot.

Végül a 2010-es államosításról megállapította, hogy a hiedelmektől eltérően nem a „pénzkivonás” az igazi ok. A kormány a potenciális lázadókat, a társadalom iskolázottabb csoportjait vásárolná meg a számukra biztosított elkülönülő

iskoláztatással – s ehhez „büntársak” a történelmi egyházak. Ezért kell leszállítani a kötelező iskolázás idejét, ezért kell csökkenteni a felsőoktatásba jutás esélyeit. Ezzel az elkülönítéssel lehet „fizetni” az iskolázott elitek hűségéért.

A vitában Tölgyesi József a szegregáció mellett az 1945 utáni időszak „ellen-szegregációját” is szóba hozta. A mindenkori hatalom ideológiai, közpolitikai és közoktatás-politikai céljainak szolgálatába állította, állítja a fenntartói kérdést. E jogát a NER-nek is elismeri, csupán a módszert tartja irritálónak. 1945-48-ról elmondja, hogy társadalmi szükségszerűségnek értelmezi, a polgárisodás sajátos jelenségének azt, ami az iskola világában történt, s ebben a helyzetben emlékeztet a szocialista iskola szegregáló funkcióinak restaurációjára. Az állam privilegizálja elitjét. Szóba hozta – szóváltást kiváltva – a szegregált társadalmi csoportok, elsősorban a cigányság iskolázásában a várakozástól elmaradt eredmények okait, az együttnevelés lehetőségeinek korlátaira hívta fel a figyelmet. A kibontakozó vitában érvek hangzottak el többek szájából arról, hogy ha van elszánt integrációs politika, akkor az képes eredményekre ösztönözni pedagógust, iskolát, s tanulókat is. Nahalka István figyelmeztetett azokra a kutatási eredményekre, melyek arról szólnak: a magasabb pedagógusbér nem áll összefüggésben az eredményességgel (mint ahogy más mutatókról – felszereltség, költségvetés, végzettség – is ez derül ki, tán a pedagógusok tudásának növekedése járhat eredménnyel). Nagy Péter Tibor Ausztrália példáját vetette a hozzászóló álláspontjával szembe. Szeitz János a XIX. századig tartó elemzésével az előadónak egyetért, a későbbi időszakokra a hatalmi politika hangsúlyait máshová tette. Felhívta a figyelmet a MPT Szocio-andragógiai műhelyének a lifelong learning jegyében zajló munkálataira. Hatvani Istvánné az aprófalvak tanítóinak megbecsülését igényelte – szolgálati lakások, pótlékok odaitelését sürgette. Hozzászólásában Trencsényi László emlékeztetett arra, hogy egy mai „aprófalú” infrastruktúrája egészen más, mint maga és a megszólaló pályakezdése idején volt, nem lehet ugyanazokat a komfortnormákat felidézni. Az előadóhoz intézett kérdésében a „nem-poroszas” társadalomfejlődés körülményei közt kialakult „közösségi” intézményhálózat társadalmasságáról, függetlenségéről jelezte érdeklődését. Nagy Péter Tibor e társadalmak körében kevesebb hasonlóságot lát, mint a közvélekedés. Az északi országokban mégiscsak egy központilag generált modernizáció érvényesült, Angliában a „gyári törvénnyel” oldotta meg az állam az intézményfenntartást, az USA-ban, egy „bevándorló országban” a különböző nemzetek fiaiból kellett „amerikait csinálni”, s erre az iskolázás eszközrendszere volt alkalmas. Zárszavában az elnök visszaigazolta: állásfoglalás szüksége nem érlelődött az értékes és tartalmas tanácskozáson, kifejtette „utópiáját” egy társadalmasított, a helyi közösségek fészekmelegében működő iskolai világról. Ehhez kapcsolódva hívta a kollégium tagjai április 12-re a kispesti filmbemutatóra, ahol ugyan Pa-

taki Gyula életének példája másról is szól, ám a civil (igaz a debreceni KIE kezdeményezte) Fiúkfalva sikertelen „bekebelezése” a hajdúhadházi Gyermekváros által újabb példázata az állami fenntartás előidézte emberi tragédiáknak.

A Szakmai Kollégiumi őszi ülése

TRENCSÉNYI LÁSZLÓ

Az Alapszabály szerint összehívott ülésen a Kollégium harminc tagja vett részt. A megjelentek kézhez kapták a tavaszi (március 19-i) munka kiegészített, kötetbe foglalt anyagát. A Táncsics Alapítvány támogatásával megjelent kötet *Az állam és a nevelési-oktatási intézmények* címmel jelent meg.

Fábry Béla, az ülés levezető elnöke köszöntötte az előadót, Csányi Vilmos akadémikust. Emlékeztetett arra, hogy napjaink égető kérdésévé vált az ember és a természet viszonya. Utalt a közelmúlt és napjaink természeti katasztrófáira, felhívva a figyelmet arra, hogy e kérdésről a nevelésügy munkásainak felelősen kell tájékozódniuk, és azon túl, hogy meg kell találniuk a cselekvés adekvát formáit, munkájuk során a felnövekvő generációkat is fel kell készíteni a felelős cselekvésre.

Csányi professzor nagyívű előadásában a hiedelemalkotás és tanulás folyamatait mutatta be humánétológiai-evolúciós szempontokból. A gondolkodás – beszéd – hiedelemalkotás folyamatát a valóság és annak az emberi visszatükrözése szempontjából elemezte, majd a folyamat vázolója után szólt a szervezetek alkotta hiedelmekről, hiedelemrendszerekről, s ennek során jutott el a napjaink emberét körülvevő hiedelem-káoszhoz. Elemzése során, majd kérdésre válaszolva élesen megkülönböztette a szervezet – a szervezetben együttműködő emberek – és a közösség – a közösséget alkotó emberek – fogalmát, kiemelve a csoporthoz tartozás hűségének jelentőségét, illetve jellemezte az „egyszemélyes közösség” jelenségét, következményeit. Az előadást követően kérdést intézett az előadóhoz Zsadányi László, Sándor Ildikó és Ercse Kriszta, melyekre Csányi professzor készséggel, a gondolkodás – előadásában használt kifejezésével, a hiedelemalkotás – új távlatait nyitva válaszolt.

Társaságunk történetében első ízben éltünk a Szakmai Kollégium munkájának interneten keresztüli direkt követési lehetőségével. Ez az ELTE PPK támogatásával történhetett, melyet ezúton is köszönünk. Az előadás szerkesztett videó-anyaga itt letölthető.

A Vezetői Kollégium tavaszi ülése

FÁBRY BÉLA

Képviseletette magát Neveléstörténeti Szakosztály, Hagyományismeret Szakosztály, Kiss Árpád Műhely, Kisgyermeknevelési Szakosztály, Közösségpedagógia Szakosztály, Interkulturális Pedagógia Szakosztály, Diszlexiás Gyerekek Fejlesztéséért Szakosztály, Nemzetiségi Szakosztály, Színes Húrok Szakosztály, Szókincsháló Szakosztály, Családpedagógiai Szakosztály, Kerekgedei Makó Pál Szakosztály, Mozgalompedagógiai Szakosztály, Felnőttképzési Szakosztály, Szakképzési Kollégium, Szabadidőpedagógia-Szakosztály, Neveléseméleti Szakosztály, Gyermekérdekek Szakosztálya – Korczak Munkabizottság, Gyermekkulturá-Játékpédagógia Szakosztály (18).

Középmagyarországi Tagozat, Északnyugat-magyarországi Tagozat, Békés Megyei Tagozat, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tagozat, Veszprém Megyei Tagozat, Bács-Kiskun Megyei Tagozat (6).

Az Alapszabály szerint összehívott összejövetelen Trencsényi László elnök adott áttekintést a szakmai-civil szervezet társadalmi környezetéről, a tudományos élet, az állam, a civil szerveződések, a lehetséges szponzorok és a szakmai nyilvánosság helyzetéről. Állást foglalt abban, hogy a nehéz körülmények közt helyt kell állnia saját eszközeivel és közösségeivel a Társaságnak (kritikával illetve azokat a politikai megnyilatkozásokat, melyek – az Akadémia „átszervezése” ürügyén újra a rendszerváltás előtti „vétkékért” büntetnék a szakmát). Úgy ítélte meg, hogy a Társaság testületei a 2018. májusi küldöttgyűlései állásfoglalás jegyében tevékenykedtek. (Referátuma a társasági honlapon olvasható.). Külön köszönetet mondott azoknak, akik az elmúlt évben – vagy az év jelentős részében – még valaiken hordták egy-egy tagozat, szakosztály gondjait (Csövcsics Erika, Harmath Mária, Mátrai Zsuzsa, Mészáros Ilona, Tölgyesi József, Simon Mária ill. Kovács János és Mikonya György.) Sok erőt kívánt a „hűségeseeknek” és „újaknak”.

Fábrly Béla a szakosztályok és tagozatok éves beszámolóit alapján részletesen értékelt a szervezeti egységek tevékenységét. Hitet tett az alapszabályba foglalt feladatok és az „MPT-brend” mellett. (Referátuma a társasági honlapon olvasható.).

Kraiciné Szokoly Mária és Makai Éva pontosították az elhangzottakat. Fábrly Béla Pálmai Zita kényszerű távollétében mutatta be a dinamikusan megindult Veszprém megyei tagozatot, illetve az általa vezetett, útját és tagságát kereső Közösségpedagógia szakosztály munkáját, terveit.

Csereklye Erzsébet javaslataival megerősítette azt a kezdeményezést, mely a weboldal korszerűsítését szolgálja.

A Vezetői Kollégium őszi ülése

FÁBRY BÉLA

Képviselettel magát a Bács-Kiskun Megyei Tagozat, a Középmagyarországi Tagozat, a Családpedagógiai Szakosztály, a Didaktikai Szakosztály, a Diszlexiás Gyerekek Fejlesztéséért Szakosztály, a Felnőttképzési Szakosztály, a Gyermekérdekek Szakosztálya – Korczák Munkabizottság, a Hagyományismeret Szakosztály, az Interkulturális Nevelési Szakosztály, a Kerekgedei Makó Pál Szakosztály, Kisgyermeknevelési Szakosztály, Kiss Árpád Műhely, Konduktív Pedagógiai Szakosztály, Korai Iskolaelhagyás Megelőzéséért Szakosztály, Mozgalompedagógiai Szakosztály, Neveléstörténeti Szakosztály, Pályaorientációs Szakosztály, Prevenációs Szakosztály, Színes Húrok Szakosztály, Tanulókör Szakosztály, továbbá a Felügyelő Bizottság és az Elnökség).

Bemutatta dr. Harai Dénesné Marikát, a titkárság új vezetőjét, szólt a VK kötelezettségéről, hogy az Ádám György Érdemérem kuratóriumába két delegátust kell választania. A VK Torgyik Juditot és Gál Ferencet egyhangúlag megszavazta.

Felhívott arra is, hogy önkéntes munkabizottságok segítsék az új honlap szerkesztését, a Stratégia szövegének gondozását. Az Évkönyv szerkesztőbizottsága változatlan maradt. Bemutatta az új – frissített – logót, Gádor Tamás munkáját.

Turcsik Katalin bemutatta a frissülő honlap tesztváltozatát. Ismertette a rovatokat, a fejlesztési lehetőségeket. Kérte a szakosztályok, tagozatok aktivitását.

Borbély Tibor Bors az újonnan elkészült 2018-as Évkönyv szerkesztési munkálatairól szólt. Elmondta, hogy gazdag kötet, ill. a közeljövőben feltöltendő e-book jött létre, figyelmeztetett a 2019. évi Évkönyv szerkesztési feladataira. Megköszönte a közreműködők munkáját. Ő is jelezte a szakosztályi, tagozati beszámoló egységes formai követelményeinek szükségét. A hozzászóló indokoltan tartja, hogy a szakosztályok, tagozatok „önarcképében” jelenjenek meg adatok, tények, elérhetőségek – mintegy fejlécben. (Ennek kapcsán vetette fel Kajos László, hogy a szakosztályok, tagozatok vezetőinek email-elérhetőségének kérdését rendezni kell.) Indokolt, hogy a szervezeti egységek önismeretójének rövid változata angol változatban is rendelkezésre álljon.

A nyár programjairól Villányi Jutka szólt. Mintegy a Stratégia vita-kérdéséhez is szóloán kiemelte a Staféta-tábor emberi kapcsolat szervező jelentőségét, megköszönte a Békési Tagozat vezetőjének munkáját, bemutatta Gál Ferencet, aki a 2020-as, július első hétvégéjén Kozma Tamás, Forrai R. Katalin, Knausz Imre, Torda Ilona előadói szándékát már bíró taksonyi tábor terveiről mondott vonzó dolgokat. Ha a Staféta a belső kohézió erősítésének eszköze, akkor a Nemzetközi Játéknapon való részvétel a nyitás szimbóluma. Az alelnök erről is szólt. Bemutatta az „Érték-projektet” is.

Kraiciné Szokoly Mária a helyben kiosztott és az elektronikus felületeken is olvasható őszi programról, az életen át tartó tanulás (LLL) eszmeiségében sorra kerülő, az önszerveződésen alapuló eseményfüzérrel szolt. Jelezte, hogy a szocioandragógiai mőhely programja novemberre került át, míg a szakképzéssel összefüggő konferencia már 9 órakor elkezdődik. Méltatta a „kollektív könyvbe-mutató” hagyományát is.

Ezt követően Fábry Béla hívta fel a figyelmet a Stratégia vitájának menetrend-jére. A munkaanyag elhúzódó, a tagság „mélyéig” hatoló vitájára és csiszolására számít az elnökség. Az október 12-én sorra kerülő Vezetői Kollégium vitájára szánt – az elnökségben két fordulóban lezajlott beszélgetés nyomán elkészült 2.0. dokumentumot a szervezeti egységek vezetői időben kézhez kaptak. A Vezetői Kollégium vitája alapján átdolgozott, s napokon belül közreadott, 3.0. dokumentum decemberig lebonyolítandó vitájára kérjük a szervezeti egységeket, akiknek álláspontját a 2020. február 14.-iki Vezetői Kollégiumon bemutatandó 4.0. verzióban összegezzük. Ennek alapján készül el a 2020 májusára előterjesztendő, 5.0. verzió. Kérte a VK tagjait e menetrend követésére, különösen a szakosztályi-tagozati viták megszervezésére. Egyben jelezte, hogy igény esetén az elnökség tagjai a szervezeti-egység vitán részt vesznek.

Az elnök a Stratégia néhány tartalmi kérdésére hívta fel a figyelmet. Méltatta a 2018-as tisztújításban megindult „fiatalítási” elemet, melynek megannyi, imént bemutatott produktuma látványos nyilvánossági fordulat kezdete lehet. De arra is utalt, hogy a 2018-as, 2019-es küldöttgyűlés fő hangsúlya a folyamatosságra esett. Nem puccs volt tehát, s nem válság. Ugyanakkor figyelmeztetőek a tények, hogy a 125. évfordulón kitűzött 2500-as taglétszám elérése után ezidén a nyilvántartás átvilágítása során a szervezeti egységek gondos és tapintatos javaslatai nyomán 1900-ra csökkent a társasági tagság, s az alapszabály módosítás 2021-es hatályba lépése nyomán (2 évi tagdíjmaradás nyomán automatikus törlés) további redukció várható.

A stratégiakészítés során az alábbiakkal számolunk, mint független változókkal:

- Magyarország és az Európai Unió marad, miközben az Unió oktatáspolitikája, tudománypolitikája, civilpolitikája és támogatáspolitikája területén is több változás várható;
- a nemzetközi kapcsolatépítés költségei belátható időn belül nem csökkennek;
- fennmaradnak hazánkban a parlamentáris demokrácia intézményei, mindazonáltal a „fékek és ellensúlyok” rendszerében zavarok, deficittek mutatkoznak,
- a pedagógia, nevelés-oktatás, neveléstudomány szereplői közti dialógus és nyilvánossági csatornarendszer nem, vagy csak nagyon lassan bővül;

- a nevelés, oktatás, neveléstudomány intézményrendszerében rövid periódusokban (sokszor kiérleletlen, gyakran alig követhető) szervezeti változások mennek végbe;
- a makrogazdaság szereplői támogatási prioritásai közt nem fognak előre sorolni a pedagógiával foglalkozó országos civil kezdeményezések, mert reklámértékük nem magas;
- az állami támogatáspolitikában a civil szervezetek pályázati támogatáshoz való hozzáféréseben nem lesz lényegi változás;
- az állampolgárok (a pedagógiával összefüggésben álló szakmák) jövedelmi helyzete és munkaidő- szabadidő aránya lényegében nem változik, ez határokat szab az önkéntes munkára és önkéntes adományozásra való vállalkozási kedvnek ;
- számolni kell a pedagógustársadalom korfájának növekvő aránytalanságaival.

Bizony, stratégiai kérdéssé válik: nagyszervezet vagy kicsiny, de dinamikus (NB e létszámmal még mindig a legnépesebb szervezet az MPT).

Stratégiai kérdés: hangsúlyválasztás-e vagy harmóniaigény a „befelé építkezés” és „kifelé nyitás” dichotómiája között?

Stratégiai kérdés: hangsúlyválasztás-e vagy egyensúlyigény a virtuális világban való jelenlét és az intenzív személyközi kapcsolatokra épülő társasági élet közt. Emlékeztetett a stafétatábori „afterparty” hetének iker eseményére: e héten kapta a legtöbb online visszhangot a kisgyermeknevelők intézménypolitikai állásfoglalása, miközben a taksonyi fák árnyékában fontos személyes megegyezések is születhettek társasági jövőt illetően.

Stratégia kérdése: nagy integrált szervezeti egységek hagyományának őrzése vagy kis, mobil csapatok megjelenésének támogatása, s e kisseb szervezetek közötti projektszerű kapcsolat erősítése (mint pl. a Korczak-kötet körüli promóciós rendezvények ilyen szervezeti egység-közi együttműködés mintaképei).

A vitában Révész György figyelmeztetett a Paedagogiai Társaság (az előd) alapításának pontos évszámára: 1891. Később e kérdés körül alakult vita, különösen Mészáros professzor egykori álláspontja körül: mennyiben lehet jogutód az 1967-ben szakszervezeti kezdeményezésre újjászerveződő Társaság.

A szervezetet illetően támogatta a kisseb szervezetek integrációját. Felvetette mégis a létszám-kihívást. Jelentős, nagy érdekszervezetről az elérhetetlen 10 000 fő alatt nem lehet beszélni, az egyezer körüli tagság a reális, hozzászámolva, hogy az erőforrásoknak legalább 90%-as, eléggé nem becsülhető önkéntes munka. Úgy véli, hogy az újonnan alakuló kis létszámú szervezetek elé támasszon a társaság előzetes teljesítmény feltételeket, szerezzon érvényt a társaság annak az

alapszabályi helynek, mely szerint a megalakulás után, de a következő küldöttgyűlésen nyerik el bejegyzésüket. Sokallotta a rendezvényeket.

Kraiciné Szokoly Mária öt tartalmi ponthoz kért megemelt hangsúlyt: a LLL-gondolata, a „láthatatlan pedagógusok” jelenségvilága (a szakképzetlen „amatőrök”, média, szülők nevelői tudatossága, műveltsége), az oktatás és gazdaság összefüggése, a pedagógusképzés, pedagógiai képzés az értelmiség-képzésben; köszönet a befogadó intézményeknek.

Pornói Rita az utánpótlás kérdéseit feszegette, a doktori iskolák megkeresését javasolta, az ifjú kutatók jobb tájékoztatását.

Galuska László a helyi pedagógusképző intézményekre, mint bázisokra tekint. A tagsági névsorokban sok az elérhetetlen személy, az idősek internethasználata kétséges, bár a közösségi internetes felületek kihasználása eredményekkel jár. A tagsági viszony árnyalásának gondolatát vetette fel (pártoló tagság?)

Kézy Erzsébet az 1967-es újjászületés történelmi környezetéről szólt. A 10 000 fős tagságot irreálisnak véli, 1000 és 2000 tag közt lehetséges stabilizálni a társaságot.

Ercse Kriszta szerint az ambíciózus tagokat kell megtartani, az önszerveződő csoportokat támogatni, a kínálatban releváns kérdések feltevését, válaszadási kísérleteit kell megerősíteni.

Gál Ferenc is a „múltba révedés” súlyát csökkentené, a nagyobb aktivitás reményét abban látja, ha az embereket érdeklő kérdések kerülnek középpontba. Az MPT nevét védjegyként értelmezi, felveti, hogy a belépési nyilatkozatban a tagok aktivitásuk vállalt fokozatát is jelöljék. Akcióképes társaságra van szükség!

Kajos László üdvözlöi a „laikusok” pedagógiai kultúrájának témáját.

Kálmán Anikó a működtetésben arra hívta fel a figyelmet, hogy a tagok érzékeljék: „mit kapnak” tagságukért, felmérést javasol: melyek a vonzó szolgáltatások, tudástár összeállítását veti fel. Az új belépők kapjanak mentorálást, a szakosztályvezetők mutatkozzanak be, akár a honlapon, csatlakozzon az MPT az év nemzetközi „szlogenjéhez”, az idegen nyelv kérdése kerüljön középpontba.

Molnár György a stratégiaalkotás kulcsfogalmait idézte: önkéntesség, tagtoborzás, szemlélet, fenntarthatóság, motiváció. Kurrens témák és digitális jelenlét, publikáció, képzési támogatás, botton up-szerveződés, információs hálók.

Ercse Kriszta hozzászólt az alakuló „laikusok”-vitához. Hangsúlyozta az MPT nem a pedagógustársadalmat képviseli, hanem értékeket, brandet.

Borbély Pecze Tibor Bors a szövegből a negatív megfogalmazásokat elhagyni javasolta. A cselekvési program részét tagolná, megjelenítené az erőforrásokat is. Felvetette: mi van a 40 év alattiakkal.

Az elnöki válasz két dolgot hangsúlyozott: a közhasznúság jogi normáit, azaz a rendezvényeken nem-tagok részvétele nem csupán lehetséges, de előírás is. Másfe-

lől kitartott amellet, hogy az állásfoglalások valamennyi szintjét (szervezeti egység – elnökség – küldöttgyűlés) a maga helyén ki kell használni. Az egyenlő távolság elvét nehezíti, hogy több potenciális politikai (bár az állásfoglalásokat rendre válassz nélkül hagyó) vitapartner szakmaiságához sokszor kétség fér. Ezért is fontos, hogy a szöveg végén meghivatkozzuk azokat a Magyarország állama által is kihirdetett nemzetközi egyezményeket, melyek alapjait képezik állásfoglalásainknak.

Az ügyvezető elnök kérte a VK tagjait a határidők tartására, az aktív részvételre. Jelezte, hogy a vitában néhányan alapszabályt érintő kérdéseket feszegettek, amit természetesnek tart, s amennyiben a stratégia végleges – küldöttgyűlés elő kerülő verziója – az alapszabály-módosítást vonja maga után, erre is van lehetőség.

Jelezte továbbá, hogy a Szakmai Kollégium november 18-iki üléséről – Csányi Vilmos akadémikusnak a klímaprobléma és a pedagógia összefüggéséről, jóformán a stratégia jegyében, az ELTE PPK segítségével – internetes közvetítést adunk. A hozzászólások alapján felvetette, hogy a 2020. tavaszi Szakmai Kollégiumi ülés tárgya a „láthatatlan” pedagógusok, (szakképzetlen, amatőr nevelők) kérdésköre legyen.

2019. október 12.

I.3. ESEMÉNYEK

A 17. Staféta Tábor beszámolója

VILLÁNYI GYÖRGYNÉ JUTKA

A program *Utazás a digitalizációtól a pedagógiába* címmel 2019. június 20-23.-án került megrendezésre a Kodolányi János Egyetem Kollégiumában (5900 Orosháza, Gyopárosi út 3/F) a Békés Megyei Tagozat szervezésében. Az előadások többsége a Kodolányi Egyetem múltját, változásainak eseményeit mutatta be, valamint egy-egy kutatási téma és oktatási terület eseményeibe adott bepillantást. A részletesen kidolgozott programot Malatyinszki Szilárd a Békés Megyei Tagozat vezetője állította össze.

Első nap este Lipcsei Imre, a Gál Ferenc Főiskola megbízott rektor helyettese előadásával köszöntötte a táborlakókat. *A régió pedagógiai hagyományai* címmel a múlt és jelen változásairól adott részletes áttekintést – főképpen a felsőoktatási intézményátalakulás állomásairól.

Ezután a filmvetítés megrázó élményt jelentett a táborlakóknak. A levetített film címe: „*Gaudiopolis*”.

A pénteki nap délelőttjét és szinte az egész napot uralták a felsőoktatási oktatók szakmai előadásai – kiemelten a Kodolányi János Egyetemen folyó tevékenységek több oldalú bemutatásával foglalkoztak: Szabó Péter: *Szervezetfejlesztés és pedagógikum a korszerű felsőoktatásban*; Malatyinszki Szilárd: *A digitális világ és ami mögötte van*; Butor Klára: *A PIQ & Lead modell, avagy hogyan hangolódjunk rá az Y-generáció világára*, valamint ebéd után Simon Sándor: *Okostelefon az oktatásban? Jó gyakorlatok az oktatás és digitalizáció metszetében – műhelybeszélgetése késő estébe húzódóan* valósult meg.

Nagy Ádám előadása: *A generációs logika és az információs társadalom kapcsolata* címmel hangzott el.

A délután közepén Munkácsy Katalin rendszeres táborlakóként – már szinte hagyományként vette elő, idézte fel a *matek játékok újabb körét*. Igazi felüdülést jelentettek az érdekes, izgalmas tevékenységek, amelyeket lelkesen próbálgatott mindenki korra és nemre való tekintet nélkül. Ez az egy óra igazán felüdülést jelentett az előadászuhatag közepén.

Tóth Mariann által vezetett *beszélgetőkör* felelevenítette a múltbeli eseményeket a képzés, továbbképzés, iskoláskor előtti nevelés, óvoda-iskola átmenet témakörének örökzöld témáival.

A kötött tér nem nagyon tette lehetővé az előadások – Staféta táborokra jellemző – interaktív lezárását, így ezek „*kibeszéletlensége*” eleinte hagyott némi hiányérzetet. Ezt a hiányérzetet a későbbiekben kiküszöbölték az aulában spontán nyílt kerekasztal beszélgetések, ahol izgalmas, szakmailag értékes vitákra, véleménycserekre kerülhetett sor.

Az első este végén vetített *Gaudiopolis (Örömváros)* c. film nagy élményt és kimeríthetetlen beszédtemát adott a résztvevőknek. A film Sztéhlo Gábor evangélikus lelkésznek állít emléket, aki a II. világháború után összegyűjtött árvákból, csavargó gyerekekből megalapította a maguk kis köztársaságát – a boldogság kicsi szigetét. Sztéhlo emberi nagysága, pedagógiai zsenialitása, ma is forradalminak számító „módszere” mindenkiben sok gondolatot ébresztett, ezért az éjszakába nyúló véleménycsere után még fel-felbukkant alakja a további napok beszélgetéseiben.

Sajnos a konferencia jelleget erősítette a környezet és a szervezés is: az előadóterem hagyományos kötöttségei, a hőség, a feszes programterv alapján az épülethez kötöttség behatároló tényezőként meghatározta a hangulatot is. Reggelizni és ebédelni a közeli Hotel éttermében mentünk. Hiányzott a természetközelség. Az időjárás is igen erősen meghatározta a tábor programját. Minden délután időbeli pontossággal megjelenő esőzuhatag elmosta a tervezett tábortüzet, a szalonnasütést, a bográcsban főzést, de kiderült, hogy nincsenek olyan váratlan kihívások, amiket némi kreativitással és összefogással ne lehetne legyőzni.

A nyersanyagok rendelkezésre álltak és a táborlakók megszokott kreativitásuk és közösségi életük hagyományait felelevenítve kiváló esti partikat szerveztek, ahol jó hangulatú együttlétben volt lehetőség valamennyire felidézni, előhozni a tábori hagyományokat. Ez igen megterhelő is volt egyben, mivel a fáradtság, és a váratlan feladatok megoldása beárnyékolta az igazi felszabadult együttlét kibontakozását.

Szombaton Szlovák kulturális program keretében Békéscsabára utaztunk. Békéscsabára való érkezés után első előadó Micheller Magdolna főiskolai tanár a *Gál Ferenc Főiskola Gazdasági karának bemutatása* mellett beleszötte életútjának elmesélését is, hiszen 1993-tól dolgozik a Gál Ferenc Főiskola Gazdasági Karán. Elkötelezettségét és tenni akarását jól igazolták felsorakoztatott tevékenységei.

A program második szereplője Szabó Istvánné Piroska a nógrádi tagozat vezetője mondta el élettörténetét *Életen át tartó tanulás – lelki akadálymentesítés* címen. Hagyományos táborlakóként igen érdekes és tanulságos elemeket tartalmazó beszámolójában a visszaemlékezések sora hatásos volt. A jövőbetekintés nem lehet teljes a múlt ismerete nélkül, ezért jól illeszkedett a nap indításaként a két kolléga gazdag szakmai életútjának megismerése, melyek között a közös nevező az élethosszig szóló tanulás volt.

A kétórás múltidézés értékei után a mai kor és a jövő került a középpontba.

Mikó Attiláné Marietta: *Digitális tanulás és tanítás-applikációk a gyakorlatban* című előadása igen aktuális és gyakorlati tanácsokkal szolgált.

A Kollabor vezetője Koszecz Sándor színes és sok információt adó előadásában bemutatta az építkezési útvonal felidézése mellett a tartalmi munkát is. 2018. szeptember elsején nyílt és két hónapra rá volt a hivatalos megnyitója a Békés Megyei Könyvtár földszintjén a Kollabornak. Az élménypedagógiai központ célja, hogy lehetőséget adjon a fiataloknak egyedi készségeik fejlesztésére, illetve arra, hogy felkészülhessenek a jövő kihívásaira. Jelenleg két tanítási éven keresztül zajló oktatási program van folyamatban. Kiemelte az élménypedagógia fontosságát. „...A gyerekek és a felnőttek is ki vannak éhezve az alkotásra, a létrehozásra. Olyan szinten van az elméleti ismeretátadás, hogy bármilyen területen, ha behozzuk a cselekvést, sikerre vagyunk ítélve. Van egy nagyon egyszerű pszichológiai összefüggés: ha csinálod, akkor sokkal gyorsabban megjegyzed, mintha csak elméletben tanulnál valamit. Gyakorlatilag tehát a cselekvéshez kötött ismeret sokkal gyorsabban beépül a tudásba és a személyiségbe is.” A Kollabor Természettudományos Élményközpontban kóstolót kaptak a tábor tagjai a jövő oktatásából. A közösségi alkotótér szakkörein a gyerekek megismerhetik és kipróbálhatják a 3D-s nyomtatást, a kiválóan felszerelt konyhában egészséges ételeket készíthetnek, megtapasztalhatják a jövő technológiai változásait (automatizálás,

információs technológia), bepillantást kapnak az „okos városaiba”, tervezhetnek és építhetnek robotot.

A délutánt – a különleges tájjellegű ebédet is beleértve – a szlovák közösség lelkes fiataljai szervezték. Vezetésükkel bejártuk a Munkácsy-negyedet, megnéztük az épített örökség nevezetes emlékeit, és közben megismertük a békéscsabai szlovákság nagy múltra tekintő történetét. A szlovák tájházban tematikus kóstolóval egybekötött interaktív kolbászbemutatóval vártak ránk, amelyet idegenvezetőnk szlovák nyelven énekelt evangélikus zsoltára tett emlékeztetéssé.

A táborlakók és táborban résztvevők köre hasonlóan alakult, mint az utóbbi években. Sőt talán azt mondhatjuk, hogy még kevesebben voltunk, mint tavaly, mivel a helyi pedagógusok érdeklődését nem tapasztaltuk. De ezt a hiányt enyhítette a békéscsabai óvoda nevelőtestülete (Ákom bákomp Alapítvány), mivel pénteki napon 10-en részt vettek a programon, aminek nagyon örültünk. Bentlakók száma: 19 fő, 1-1 napra csatlakoztak tagtársaink közül 4-en.

A helyi média is odafigyelt a programra: a helyi TV riportot készített, és a helyi Hírlap is adott tudósítást az eseményről.

A táborzáró beszélgetés hangulata egy kicsit mindig szomorkás és egy kicsit eufórikus. A következő táborokra vonatkozó építő gondolatok mellett előjönnek az egyéni érzések, a tábor legszebb pillanatai, legemlékezetesebb programok, események. És az ígéret, hogy jövőre veletek ugyanitt, nem pusztába kiáltott szó, hiszen a kiváló és érdekes programok, a társaság, a közös játékok, élmények hatására sok „bekukkantó” vendégből lett visszajáró stafétás-társ.

„Ünnepnapok az életen át tartó tanulásért 2019’

KOORDINÁTOR: FELNŐTTKÉPZÉSI SZAKOSZTÁLY

KRAICINÉ SZOKOLY MÁRIA

A Magyar Pedagógiai Társaság életében kiemelkedő jelentőségű az évente ősszel megrendezett, „Az ünnepnapok a felnőttkori tanulásért” című rendezvénysorozat, amely több szervezeti egység összefogásával valósul meg és szerte az országban számos rendezvényt ölel fel. Célja általában a tanulás, benne a felnőttkori tanulás népszerűsítése, a figyelem felhívása korunk új pedagógiai paradigmájára, az élethosszig tartó tanulásra. Ennek lényege, hogy korunkban a tanulásnak nincs vége a gyermekkor vagy ifjúkor végén, az iskolázottság befejezésével, mert a tanulás kiterjed az egész életútra és a tanulás minden lehetséges színterére. Az

élethosszig tartó tanulás a formális, iskolai keretek között szerveződő tanulás mellett felöleli az egyre nagyobb jelentőségű nem formális, (például munkahe-lyi) tanulási formákat, és fontos részét képezi az informális tanulás gazdag tárhá-za, beleértve a média, a közművelődés, a turizmus, az internet világát.

A 2019. szeptember 12. és november 29. között, a Budapesten és a vidéki városokban megvalósult alábbi, több mint húsz rendezvényen (konferenciák, workshopok, kiállítások, könyvbemutatók, játéknapok stb.) ezernél több fő vett részt. A rendezvényeket az NSZFH EPALE Magyarország mellett megannyi to-vábbi szervezet támogatta illetve kapcsolódott be társrendezőként. A rendez-vénysorozat méltó utódja volt a korábbi európai szintű *Tanulás Hete – Művelődés Ünnepe*, és a magyarországi, MPT nevével fémjelzett „*Felnőtt tanulók hete*” ren-dezvénytársaságnak.

hónap, nap óra (tól-ig)	A rendezvény címe, műfaja	Helye	Szervező szakosztály+ társrendező
Szeptember 12.	Vendég Lackfi János, József Attila-díjas író	Kaposvári Egyetem	MPT Somogy Megyei Tagozat
Szeptember 20-21.	Kiss Árpád konferencia	Helye: DAB SZÉK- HÁZ	Felelős: Kiss Árpád Műhely + DTE Debrecen
Szeptember 20-21.	Kollégiumi nevelési konferencia	Szép Ernő Kollé- gium Hajdúszo- boszló	Hajdu-Bihari Tagozat
Szeptember 25.	Filmklub – Veszélyes könyvek	Comenius Iskola- központ	A Korai Iskolaelhagyás megelőzéséért Szakosztály
Október 8. 15 óra	A táborozáspedagógiáról Janusz Korczak: A wil- helmóvkai fiúk filmbemutató	Széchenyi Egyetem Pedagógusképző Kar. Győr,	Nyugat-magyarországi Tagozat, Gyermekérdekek Szakoszt.- Korczak Munka- bizottság
Október 17. 14 óra	Játszóház a Korczak- könyv alapján (Korczak: A wilhelmóvkai fiúk)	Budapesti Lengyel Intézet: Budapest	Gyermekérdekek Szak- oszt. – Korczak Munkabiz., Lengyel Int.
Október 18. .14.30 óra	Beszélgetés a táboro- zásról. Janusz Korczak könyve alapján	Budapesti Lengyel Intézet 1065 Bu- dapest	Gyermekérdekek Szak- oszt. – Korczak Munkabiz., Lengyel Int.
Október 17.	Neuroandragógia szim- pozium	ELTE PPK Buda- pest	Felnőttképzési Szakosztály és Laterna magica Egyesület
Október 21.	Kardos Ferenc: Van kiút könyvbemutató	Comenius Iskola- központ Budapest	A Korai Iskolaelhagyás megelőzéséért szakosztály

Október 25. 13 óra	DISZ 25 konferencia	Öveges Szak- gimnázium és Szakközépiskola, Budapest	Diszlexiás Gyermek Fej- lesztéséért Szakosztály
November 5.	Janusz Korczak: A wil- helmóvkai fiúk	Neumann Egyetem Pedagógusképző Kar Kecskemét	Bács-Kiskun megyei Tago- zat, Gyermekérdekek Szak- oszt. – Korczak Munkabiz.
November 13.	Janusz Korczak: A wil- helmóvkai fiúk	Apor Vilmos Főis- kola, Vác 2600 Vác	Közép-magyarországi és Gyermekérdekek Szakoszt. – Korczak Munkabiz., MTA PTB Szociálped. Albizott- sága
November 16.	Műhelykonferencia	ELTE PPK 1075 Budapest	Prevenációs Szakosztály
November 18.	Szakmai kollégiumi ülés Klímaváltozás és a pedagógia felelőssége – Csányi Vilmos előadása	ELTE PPK Buda- pest	MPT Elnökség
November 23.	Műhelykonferencia	Veszprém	Prevenációs Szakosztály
November 19.	Látogatás a MAV telepi iskolában	Keresztény kultúra és a közösségeda- gógia sorozatban	Közösségedagógia Szakoszt., Gyermekérde- kek Szakoszt. – Korczak Munkabiz.
November 21.	Pedagógiai és andragógi- ai könyvbemutató	Erzsébetvárosi Mű- velődési Központ 1077 Budapest	MTT elnökség
Nov ember 21.	Szakképzés és Oktatás: Ma-Holnap. Fejlődés és partnerség konferencia	BME Budapest	Összehasonlító Pedagógiai Szakosztály ülése
November 28.	Módszertani innovációk a szakképzésben konfe- rencia	BME Budapest	Felnőttképzési Szakosztály
November 28. 14 óra	Hatvanasok az isko- lákban-óvodákban” konferencia	Teleki Blanka Gim- názium Díszterem, Budapest	Közép-Magyarországi Tagozat
November 29.	Szakmai vita a szoció- andragógiai műhelyben	ELTE PPK. Buda- pest	Felnőttképzési Szakosztály Szocióandragógiai Műhely

A hagyományos rendezvények közül idén is megvalósult a pedagógiai és andragógiai könyvbemutató, ahol az alábbi könyvekről szóló ismertetőik kapcsán kellemes szakmai beszélgetés zajlott: *MPT évkönyv* (Borbély-Pecze Tibor Bors szerk.); *Rendszerváltás és az MPT* (Fábry Béla szerk.); – *Állam és nevelési intézmények* (Fábry Béla szerk.); Kardos Ferenc: *Van kiút; Korczak: A wilhelmówkai fiúk* (Makai Éva, Pászt Patricia); Malatyinszki Szilárd (szerk.): *Szent-Györgyi Albert, a nevelő; Egyszer volt hol nem volt* (Nagy Ádám szerk.); *Keresztény kultúra és közössépedagógia* (Fábry Béla szerk.); Czákó Kálmán Dániel: *Prevenációs kézikönyv 4. kötet; Neuroandragógiával a kirekesztés ellen (stratégiák, ajánlások, jó gyakorlatok) c. Erasmus + projekt záróköteté; Zsuzsa Kovács – Anna Wach (eds): Supporting doctoral students in their teaching role; Felsőoktatási innovációk a tanulás korában: a digitalizáció, képességfejlesztés és a hálózatosodás kihívásai* Mellearn Hálózat 2019. Tanulmánykötet.

Szinte országos lefedettségű volt a Gyermekérdekek Szakosztály – Korczak Munkabizottság által, Janusz Korczak: *A wilhelmówkai fiúk* című könyve alapján szervezett előadás és filmvita sorozata, amely főként a pedagógusképző intézményeket érintette. Folytatódott és két városban is megvalósult a Prevenációs Szakosztály műhelysorozata és a Szocióandragógiai Műhely foglalkozás sorozata. Sikerrel lezajlott a kétévente megrendezett Kiss Árpád Konferencia, a Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztály *DISZ 25* című konferenciája, az Összehasonlító Pedagógiai Szakosztály I. *Szakképzés és Oktatás: Ma-Holnap. Fejlődés és partnerség* konferenciája. Szervezett programot a Közép-magyarországi, a Bács-Kiskun megyei, a Hajdú Bihar megyei, a Nyugat-magyarországi és a Somogy megyei Tagozat. Érdeklődésre tartott számot a Felnőttképzési Szakosztály konferenciája, amely kiindulva a korai iskolaelhagyás és lemorzsolódás problematikájából számba vette és bemutatta a Budapesti Komplex Szakképzési Centrumban folyó innovatív pedagógiai munka eredményeit.

„Játsszunk Mindannyian!” negyedik alkalommal – beszámoló az országos játéknapról

VILLÁNYI GYÖRGYNÉ JUTKA

„Minden jónak forrása a játék!”

(Fröbel)

Bevezetőként idézet a Csornai beszámolóból, pontosabban Világosné Rozsonits Erika szervező, szakmai vezető pedagógus írásából¹² „Sikerült megtartanunk a Világ játéknap által meghirdetett alapelveket: örömmel, együtt, minél többen, kevés pénzből, több generációt bevonva, maradandó élményt, töltekezős napot együtt megélve.”

A szervezést májusban kezdtük el. Nyár közepén jelent meg a köznevelési törvény módosítása, ami hozzájárult az évkezdési bizonytalanságokhoz, és sok területen bénítóként hatott, illetve a nyári kikapcsolódás és feltöltődés helyett frusztrálta a szülőket, a lakosság egy részét. Többen tervezték a szeptemberi országos játéknap megvalósítását, új jelentkezők is felbukkantak, de őszre lecsökkent a létszám. Volt, ahol a játéknapi plakát elkészült, a meghirdetés megtörtént, de a helyi lakosság és a pedagógusok passzivitása miatt elmaradt a program.

Végül 9 településen: Budapesten 2 kerületben, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (3), Fejér (3), Győr-Moson-Sopron (1), Jász-Nagykun-Szolnok megyében (2), Pest megyében (2), Veszprém megyében (1), vagyis összesen 15 helyen szerveződött meg a közösségalakító szabad játék. Legtöbben Budapesten a XXII. kerületben játszottak 2470-en (1200 gyerek, 1100 szülő, nagyszülő, testvér és rokon, valamint az óvodák dolgozói: 170-en). Második helyen van Csorna 600 fővel, harmadik helyen Karcag városa 740, negyedik Pápa 217, ötödik Ráckeresztúr 135, és hatodik Budapesten Zugló, ahol 100-an vettek részt. Ezek a kiemelkedő adatok.

Az összes helyszín adatait összesítve megállapítható, hogy 4450 személyt mozgatott meg a *IV. Játsszunk Mindannyian!* országos játéknap. Igaz, hogy helyszín tekintetében kevesebb település kapcsolódott be 2019-ben, de összegezve, akik szerveztek, odafigyeltek tudtak mozgósítani, aktivizálni kollégákat, gyerekeket, és a felnőtt lakosságot is.

¹² Cikk A Kisgyermek 2019. 5. számban

Résztevők életkora igen széles kört mutat: 6 hónapostól 77 éves korig szinte minden korosztály képviseltette magát.

Szervezők köre: Bölcsőde (1), Óvoda:(3); Könyvtár:(3); Közösségi Ház (2), civil ház: (2); Általános Iskola(3); Szakiskola (1); Szakgimnázium(1); EKE Jászberényi Campus.

Támogatók: E.On, Önkormányzat (2), Óvoda (2).

Játékfelajánlások a meghirdetett programokból: alagútbújás, akadálypálya, Activity, biciklizés, Biliárd, bingó, célba dobás, finommotorikát fejlesztő játékok (saját készítés), fogójáték, Gazdálkodj Okosan, Jenga; kártyajáték, Ki nevet a végén, kockázás, kötélhúzás, kresz játékok, kreatív foglalkozás: szitakötő készítés csipeszekből, labdasepregetés, malom; krétarajz, Mandala készítés, Metro, Mancala; Monkeys-ügyességi játék; párválasztás, Police 07 puzzle kirakás, rollerozás, Swish; Sudoku; Scrabble (saját készítés), sakk, sítalpaszás, Szivárvány pecsa, Tenyerek-talpak (saját készítés), Tic-Tac-Toe sorverseny, társasjáték, ugrókötelezés, ugróiskola, ugróvár, Uno, Válogass-szelektív hulladékgyűjtő játék (saját készítés), zenés torna, Zingo, zsákban ugrás, zsákban futás.

Játékcsoportok (Csorna játéknapi szervezése a csoportosítással jó példaként szolgálhat a szervezőknek):

1. „*Kézből kézre*”: sünis bütykölde, fonóka, kukucskáló süni ragasztása, cammogó süni barkácsolása, hímzés, varrás, fonás, karkötő fonás, hímzés, varrás

2. „*Szájról szájra*” őszi tudorka, találós kérdések, játékos nyelvtörők, sünis beszédértés, csipeszes hangkereső, activity gyerekeknek, élőgép – szavak, szólások, közmondások. mesecímek

3. „*Lépről lépésre*”: logikai társasjátékok, memóriajáték, gyümölcsös sudoku, állatos lépegető, óriási: Ki nevet a végén, malom-játék, óriási türelemjáték.

4. „*Ritmusról ritmusra*”: tánc, körjáték, modern és magyar tánclépések, körjátékok.

5. „*Talpról talpra*”: mozgásos játékok, krumpliszedés, szín párosító, diódobáló, Találj célba!, ugróiskola, labdajátékok, golyógurító, mocsárjárás/ fa tallérok, diórakosgató, tojástartó-dió-húscsipesz, tojástartó-gombok.

6. „*Sodorva-tekerve*”: játék téasztával.

KIEMELÉSEK A RÉSZTVEVŐK VÉLEMÉNYEIBŐL:

„Sokan érdeklődtek a játékok felől, legyen az saját készítés, vagy bolti. A játékok kipróbálása után többen jelezték, hogy nagyon jó ötleteket kaptak a karácsonyi ajándékozáshoz. Sokan rácsodálkoztak a saját készítésű játékokra, jelezték, hogy otthon is elkészítik. Több nagyszülő-unoka páros játszott a végig a teljes kínálatot, öröm volt látni a minőségi időtöltést a korosztályok között.” (Bp. XIV kerület, Zugló)

„A biliárd nagy sikert arat mivel az korlátozott számban érhető el a városban. A társasjátékokra kevesebb az igény” (Gyál)

„Településünkön működik internetes zárt csoport, itt feltehettem a hirdetőplakátot, majd a játéknapokon folyamatosan kitettem a játéknap képeit, így sok lakóhoz eljutott a hír, körülbelül 50-en „lájkoltak” bennünket, örömmel látták feleségüket-gyermeküket-unokáikat a zámolyi családok.” (Zámoly)

„A játéknap alatt sok pozitív visszajelzést kaptunk, számunkra teljesen ismeretlen emberektől, többen kérdezték, hogy mikor lesz legközelebb.” (Bp. XIV. kerület, Zugló, szervező)

„...Mivel én idén az 5 éves öcsémmel érkeztem, ezért főként a „Kézből készre” vagyis a kézműves részen töltöttünk sok időt. Az ő kedvence a kukucskáló süni készítése volt, de készített még cammogó sünit, baglyot és papírcsíkobból szép színes almát...” (Csorna)¹³

„Az óvodások és a szülei voltak a legaktívabb résztvevők. A bingo volt az idei sztár játék, melyben minden korosztály lelkesen bekapcsolódott és több kört is játszottunk. A legfiatalabb részt vevő 2 éves, a legidősebb 67 éves volt.” (Boldogkőváralja)

Nógrád megyében idén nem valósult meg a játéknap. Ezt írták a szervezők: „sajnos nem valósult meg 2019 szeptemberében a játéknap, mert minden időpontunk ütközött valamivel. Ám a játéknap elindítása óta havonta van egy játékdélután, amikor a szülőkkel együtt játszunk: leginkább „társasozunk”. Nagyon szeretjük. Ez rendszeresen működik.” (Terény)¹⁴

„A szülők, gyerekek egyaránt jól érezték magukat a felhőtlen, szabad játékokban. Volt óvodánk, ahova régi óvodások is visszajöttek. Csak pozitív visszajelzéseket kaptunk, nem csak a gyerekektől, de a szülőktől is. Néhány kérdés, megjegyzés: „Holnap is játszunk ilyen?” „Ez nagyon jó volt!” „Az alagút félelmetes volt, de bátor voltam, mert Ani néni segített.” „Úgy elfáradtam, mint amikor anyával és apával nyaraltam. „Nagyon jó délután volt, máskor is szívesen jövünk” (szülő) „sok ötletet kaptunk otthonra is” (XXII. kerület)

„Ez a kezdeményezés szerintem rendkívülien jó. Sokaktól azt hallom mostanában, hogy a mai gyerekek „nem tudnak játszani” és, hogy az idő előrehaladtával egyre kevesebb időt számunk erre. Pedig kell rá időt száni! Nem csak a gyerekeknek, hanem a felnőtteknek is ugyanolyan feszültségoldó és örömforrást hordozó a játék tevékenység” (Csorna)¹⁵ – írta az egyik szervezőtárs.

¹³ Cikk A Kisgyermek 2019. 5. lapszámában

¹⁴ Ez is egy megvalósítási mód, ami a játék életünkben való fontosságát hangsúlyozza. Örültünk az egyedi megoldásnak, követésre ajánljuk.

¹⁵ Ugyanott.

A számadatokat, a résztvevők arányát elemezve azért megállapítható, hogy bizony még mindig ott tartunk, hogy a játék a gyermekek privilégiuma, és a felnőttek nézik, gyönyörködnek, fényképeznek, vagy közben beszélgetnek. Válaszfal van még mindig gyermek-tanuló – és felnőtt között, amit szeretnénk megszüntetni! Reméljük idővel sikerül a szemléletformálás.

A Magyar Pedagógiai Társaság, az értékmentő – Zánka

(*Helyszíni tudósítások –
megjelentek az Új Pedagógiai Szemle 7-8., és 9-10. számában*)

Annak az egykori zánkai nagyberuházásnak, amely a „mozgalmi keresztségben” a Balatoni Úttörőváros nevet kapta, az 1969-es alapkövetétel utáni első harminc éve a nagy nyilvánosság előtt zajlott. „Európa második legnagyobb gyermekintézménye” – szólta az eposzi jelző, hiszen még a hetvenes évek kis magyar nacionalizmusának időszakában is vigyázni kellett, le ne előzzük a szovjet nagytestvért, a legendás Fekete-tengeri pionírparadicsomot, Arteket.

Zánkáról dalok szóltak – egyenesen kantáták –, a sajtó dicsőségét zengte, a korai pedagógiai rendszerkritika pedig rajta köszörülte a nyelvét, a mozgalmi formalításokat és az állami bürokráciát ostorozván a táborváros életében, szervezeti kultúrájában. A gyerekek meg táboroztak. Erős állami szubvencióval és alacsony térítési díjakkal.

A városi komfortot szimuláló létesítménynek saját múzeuma volt (bejegyezve a hazai múzeumok lajstromába). *Miklós Tamás* muzeológusé az érdem, hogy felismerte: ha tudományos gyűjteményről van szó, akkor annak nem csupán az úttörőtörténetről kell szólnia, hanem a 20. század első felének serdülőmozgalmi teljességéről (egyházi szervezetekről, gyerekbarátokról, cserkészekről stb.). S gyűjtőkörének is nemzetközivé kell válnia. Egyedülálló, látogatható gyűjtemény alakult a főépület egyik szárnyában.

Ugyanekkor *Bernáth Elek* rajztanár arra tette fel életét, hogy megalapítsa és működtesse Zánkán a Gyermekekalkotások Galériáját – bőkezű állami támogatással. Nemzetközi szaktáborok, pályázatok nyomán gazdagodó, világra szóló, *húszezer darabos* gyűjteményt gondozott (katalogizált, fotózott, kartotékozott), állított ki, s kínálta fel a tudományos kutatás számára. Mára fél évszázad, s legalább a fél világ gyermekrajz-irányzatai tanulmányozhatók általa.

A második harminc esztendő balladai homály fedi. Rendszer- és tulajdonosváltások, különböző jövőképek különböző funkciókról. Először a főépületből telepítették ki a műtárgyakat, majd mint semmirekellő holmit egy Duna-parti raktárban hordták össze.

Az utolsó utáni pillanatban leltünk rá az „anyagra” – illetve a minisztériumban a pártfogó Múzeumi Főosztályra. S most szakemberek – egykori és mai kincskeresők – összefogásában a búza és az ocsú szétválasztása zajlik. Miben tett kárt az idő?

A gondatlan tárolás? Minek van az aznapin túli értéke? A válogatás és rendezés napokon belül lezajlik (az utolsó tulajdonos ennyi haladékot adott).

Hogy mely közgyűjtemény veszi majd gondjaiba, tágas tereibe mely múzeum fogadja be? Kik lesznek a feldolgozó kutatók? S ki fogja sine ira et studio feltárni e korszak gyermekéletének tanúsítványait? E sorok írásakor, a fotók készítésekor még nem tudjuk. Tesszük a dolgunk. Mentjük, ami menthető. (2019. szeptember)

A Magyar Pedagógiai Társaság kezdeményezésére, állami és civil partnerekkel együttműködésben, jeles művészetpedagógusok részvételével, nem kis fáradtsággal járó válogatás és leletmentési akció után a Gyermekalkotások Galériájának több mint 20 000 műtárgyból (grafika, plasztika, kerámia, batik stb.) álló gyűjteményét jelentős sérülések nélkül az Új Nemzedék Alap (Zánka legújabb birtokosa) elszállította a kispesti Comenius Iskolaközpont használatában álló Kispesti Vigadóba. Itt biztonságos raktári elhelyezést nyertek a művek.

Megindultak a tárgyalások a Kispesti Önkormányzattal a gyűjtemény esetleges állandó elhelyezéséről. Decemberben a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének aktivistái, a vizuális nevelés más fontos szereplői áttekintik a gyűjteményt, s megtervezik a 2020 júniusáig tartó időszakban sorra kerülő kutatási, feldolgozási projektet, terveket készítenek a nemzetközi viszonylatban is példa nélkül álló, 50 évet és 6 világrészt átfogó gyermekalkotás-gyűjtemény nyilvánosságának biztosítására.

A Gyermekalkotások Galériájának tervét Bernáth Elek festőművész, rajzpedagógus vetette fel még a 70-es évek elején, s a gyűjtemény az egykori Balatoni Úttörőváros szerves részévé vált. A Galéria munkásságát két évente megrendezett nemzetközi pályázatok (ezek nyomtatott katalógusai), kiemelkedő művészekkel lebonyolított szaktáborok emléke őrzi. Kutatásra alkalmas téma, hogy az egykori pályázatnyertesek, szaktáborozók közül ki jutott el számottevő képzőművész-karrierig. (2019. december) (T.L.)

1.4. SZEMÉLYEK, ELISMERÉSEK, BÚCSÚZÁSOK

ÁDÁM GYÖRGY ÉRDEMÉREM 2018

Társaságunk 2019. május 24-én az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum Dísztermében tartotta éves rendes küldöttgyűlését. A küldöttgyűlés keretében került átadásra az ebben az esztendőben alapított Ádám György Érdemérem.

Elismerésben részesült **HUNYADY GYÖRGYNÉ**

1965-től, magyar-pedagógia szakos kitüntetéses diplomája átvételétől indult Hunyady Györgyné tanári-kutatói életpályája. Az OPI tudományos munkatársként iskolai-nevelési kísérletek irányításával, tanulók társas-közösségi kapcsolatainak, attitűdjeinek és értékeinek vizsgálatával foglalkozott. Kutatásai nyomán tanulmányai, monográfiái, könyvei fontos hozzájárulások a gyermeki kollektívizmus, a pedagógiai közösség korszerű értelmezéséhez, e tárgyban készült munkái a téma kutatóinak körében napjainkban is források, megkerülhetetlen hivatkozási alapok. 1973-tól az MTA Pedagógiai Kutatócsoportjában osztályvezetőként Magyarországon úttörő jellegű nevelésszociológiai vizsgálatokat szervezett. 1980-tól egyetemi oktatóként a pedagógusképzés elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatása foglalkoztatta, a 80-as évek második felében a Budapesti Tanítóképző Főiskola főigazgatójaként a XXI. századi követelményeinek megfelelő tanítóképzési rendszer kialakításának feladatát vállalta. Ennek a rengeteg munkát és összetett feladatok megvalósítását igénylő törekvésnek az alappilléreit a közoktatással való élő kapcsolat és a képzés gyakorlatorientáltságának fejlesztése, az oktatók tudományos tevékenységének és az intézmény tudományos közéletének a megteremtése, valamint a képzési feltételek javítása jelentették. Később, tanszékvezető főiskolai tanárként a bolognai képzési rendszer tanító és óvodapedagógus képzések szakmai fejlesztő munkáiban vesz részt. Országosan elsőként dolgozta ki az ELTE PPK neveléstudományi mesterszakához illesztve a „*Kora gyermekkor pedagógiája*” szakirányt, amit vezetésével azóta is a Tanító- és Óvóképző Kar gondoz. Jelenleg az ELTE professor emeritusa, a Neveléstudományi Doktori Iskola témavezető oktatója. Kutatói munkásságában a kritikai pedagógia hazai megjelenése követhető nyomon, valamint fontos kiemelni a „fekete pedagógia” jelenségvilágára vonatkozó tematikát.

Tudományos és fejlesztői tevékenységéhez szervesen kapcsolódik széles körű szakmai-közéleti tevékenysége is. MTA Pedagógiai Bizottság, MAB szakbizott-

ság, OKNT, Bólyai Ösztöndíj Kuratórium, OTKA Pedagógia-pszichológia szakbizottság, Takács Etel Pedagógiai Alapítvány, Új Pedagógiai Szemle, Magyar Pedagógia, Pedagógusképzés – néhány intézmény, szakmai folyóirat, ahol Hunyady Györgyné szakmai-közéleti aktivitása megjelent.

A Magyar Pedagógiai Társaságnak meghatározó tagja, több cikluson keresztül Ádám György mellett a Társaság alelnöke, jelentős szerepet vállalt a rendszer-váltást követően az MPT-nek az új társadalmi viszonyok közötti szerepe kialakításában, a Társaságnak az új viszonyok közötti elismertsége kivívásában. Aktívan közreműködött a Nevelésügyi Kongresszusok szervezésében és a kongresszusi kötetek szerkesztésében.

Az MPT közösségének életútja, elkötelezettsége, szakmai és civil szervezeti aktivitása, bölcsessége, embersége példát jelent. Elismerése nem csak a Társaság megbecsülését fejezi ki, hanem a Társaságon túlmutatóan jeleníti meg a példát mutató szakmai, civil-szakmai ethoszt is.

Elismerésben részesült **DR. KÖPF LÁSZLÓNÉ**, az MPT Diszlexiás Gyermek Fejlesztésért Szakosztály örökös tiszteletbeli elnöke, az Öveges József Középiskola címzetes igazgatója.

Dr. Köpf Lászlóné a sajátos nevelési igényű, ezen belül is a diszlexiás gyermekek és fiatalok életésélyeinek egyenlőségért folytatott szakmai munka, szakmai-közéleti küzdelem egyik, ha nem az első „harcosa”. Nevéhez, munkásságához fűződik a Magyarországon addig a közoktatásban nem szerepelt speciális képzés, a diszlexiás tanulónak érettségét is, szakmai képzést is biztosító középiskola megszervezése, irányítása. Úttörő vállalkozása országos sikert és ismertséget szerzett az iskolának, a tantestületnek. Számtalan követő iskola mintája lett az Öveges Középiskola. Gyakorló pedagógusok és elméleti szakemberek által szerkesztett, akkreditált továbbképzésük ma is hiánypótló. Munkássága idején 33 konferenciát szerveztek – ezek dokumentumai nyomtatásban is megjelentek –, tanulmányai 18 szakmai kötetben jelentek meg. Tanárként és igazgatóként egyaránt jellemezte az emberek – gyermekek, fiatalok, szülők, kollégák, munkatársai, minden ember – tisztelete, a humanista-demokratikus értékeknek a gyakorlatban való megjelenítése, a közösségépítő szemlélet és praxis. Iskolavezetői munkája elismeréseként Budapest Főváros Önkormányzatának Közalapítványa 2009-ben Pro Scholis Urbis Díjjal ismerte el az Öveges Középiskolát, az iskola nevelőtestületének innovatív tevékenységét.

Az SNI-ügy, a diszlexiás gyermekek tanulási esélyegyenlősége személyes erőfeszítéseinek is köszönhetően jogszabályi előírásokban – a gyermekek, fiatalok

jogaiban, az oktatási rendszer szereplőinek kötelezettségeiben – is megjelent. A tanulási zavarokkal küzdő diákok társadalmi elismertsége, a közoktatás hiátusainak korrigálásáért folytatott munkája eredményeként mára az SNI-s gyermekek, fiatalok problémái és ezek kezelése a pedagógiai közgondolkodás, a közoktatási rendszer működésének szerves része. Mindezen túlmenően ki kell emelni, hogy a Dr. Köpf Lászlóné vezette küzdelemnek, az Öveges Középiskola és a követő iskolák pedagógusai munkájának eredményeként ma már több ezer sikeresen érettségiző, szakmát, diplomát szerzett sajátos nevelési igényű ember köszönheti életútja kedvező alakulását, életpályája sikerességét.

Dr. Köpf Lászlóné fiatal pedagógus kora óta aktív közéleti szereplő is. Részt vett az ifjúsági mozgalomban, a szakszervezeti mozgalomban, huszonegy éve alapítója, nyugállományba vonulásáig vezetője volt az MPT Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztálynak, tagja több, a gyermekek/fiatalok esélyegyenlőségéért munkálkodó civil szakmai szervezetnek is.

Az MPT közösségének jelen elismerése Dr. Köpf Lászlónénak az Ádám György példázta rendíthetetlen következetesség elismerése, a gyermekek esélyegyenlőségéért folytatott szakmai, intézményvezetői, közéleti, civil-szakmai szervezeti küzdelemének, e küzdelem eredményeinek elismerése.

Elismerésben részesült **CSOMA GYULA**

Csoma Gyula mintegy fél évszázada a pedagógia-andragógia szakterületének, elméleti és módszertani kimunkálásának egyik meghatározó alakja, az andragógia „nagy generációjának” tagja, iskolateremtő személyiség. Munkássága jelentős mértékben járult hozzá az andragógia – a felnőttkori tanítás-tanulás – tudományának hazai megalapozásához és fejlődéséhez. Munkássága kiterjed az általános andragógia, az andragógiai didaktika és módszertan, valamint az andragógiatörténet és a komparatív andragógia területére. Korai művei révén elébe ment a napjainkban oly sokat hangoztatott élethosszig tartó tanulás elméleti megalapozásának. Kutatásai és írásai mindig problémaközpontúak, az adott helyzet elemzése révén fogalmazznak meg sokszor filozofikus igényű vagy pszichológiai általánosításokat, amelyek sokkal inkább polemizáló jellegűek, továbbgondolásra, hozzászólásra ösztönzőek, mintsem örök igazságok kinyilvánításai. Az elmúlt fél évszázadban alkotott kritikus-polemizáló írásai egymásra épülő művek sokaságát jelentik, amelyek évtizedek óta alapirodalomként szolgálnak az őt követő pedagógus és andragógus generációk számára. Csoma Gyula kiemelkedő szerepet játszott a modern magyar felnőttoktatás és -képzés, valamint az andragógia tudományának innovációjában. Munkássága idején több fontos

innováció felügyelete tartozott feladatkörébe, részese volt az általános művelődési központok kialakításának, elévülhetetlen érdeme a második esély iskola-rendszerének fejlesztése. Részt vett az UNESCO V. Felnőttoktatási Világkonferenciájára készülő nemzeti jelentés elkészítésében. Alkotó módon kapcsolódott be a Felnőttoktatási, -képzési Lexikon szerkesztési munkálataiba. Tudományos, tudományszervezői, fejlesztői munkássága mellett 34 éven keresztül volt a budapesti dolgozók általános iskolájának és gimnáziumának óraadó tanára.

Csoma Gyula a Magyar Pedagógiai Társaság újjáalakulásakor alapító tag, 1967-1971 között a Felnőttnevelési Szakosztály elnöki tisztséget ellátó Durkó Mátyás mellett, majd 1972-1979 között Maróti Andor elnök mellett a szakosztály titkára. Tagja volt az MTA Pedagógiai Bizottságának, elnöke a Felnőttoktatási Munkabizottságnak, részt vett a Nemzeti Távoktatási Tanács Szakértő Kollégiumának és elnökségének munkájában, szerkesztette az Andragógia című folyóiratot és a Felnőttképzés című kiadványt is.

Csoma Gyula munkássága, az MPT Felnőttképzési Szakosztályban eltöltött évtizedei alapján méltó képviselője az Ádám György nevével fémjelzett tudományos-pedagógiai-andragógiai szemléletnek és gyakorlatnak.

A Múltunk Öröksége Alapítvány 2019. évi Marton Jenő emlékérmese

BALÁZS GYÖRGY

Balázs György, „Gyurka pajtás” Orosházán született, de eszmélkedése már Budapesthez, a Józsefvároshoz kötődött. Fialat szakmunkásként a Dugonics utcai iskola úttörőcsapatának ifjúvezetője, a gyermekmozgalmi vezetői ismereteket a VIII. kerületi úttörőház köztisztviselőként álló igazgatója, *Kovácsné Jelena néni* irányítása alatt sajátította el. Amit ott és akkor tanult, felnőtt vezetői munkáját is meghatározta. 1966-ban Abasáron telepedett le, megalakította helyőrségi klub úttörő századát, majd a helyi 3097. sz. Petőfi Sándor Úttörőcsapatban rajvezető, képzésfelelős, ifiklub titkár.

Az 1970-es évtized végén Balázs György törzsőrmester a vietnami fegyverszünet-ellenőrző bizottság magyar szekciójának beosztottja volt. Korábbi hazai vezetői munkájáért az úttörőszövetség Úttörővezető Érdeméremmel tüntette ki. A Saigonba kiküldött kitüntetést ünnepélyes állománygyűlésen adta át a magyar szekció parancsnoka, Szűcs Ferenc altábornagy.

A rendszerváltás környékén megsokasodtak feladatai. Heves megyei ifi szakbizottság vezetője, rövid ideig Heves megye úttörőelnöke, egyúttal azonban a Magyarország Felfedezői Szövetség alapító tagja. Azzal, hogy úttörővezetői munkáját tovább folytatva a Magyarország Felfedezői Szövetségben is csapatvezetést vállalt, sajátos példát mutatott. Bizonyította, hogy a két gyermekszervezet nevelési céljai végső soron egy irányba mutatnak, csapataik a széles országút más-más sávjaiban egy irányba haladnak.

Persze, Gyurka pajtás nem csak csapatvezető, hanem a sárospataki tábor gondnoka, aki folyamatosan ügyködik, szervez, aki nélkül a Magyarország Felfedezői Szövetség még talán működőképes maradna, de bizonyosan szegényebb lenne.

Mindezek mellett Gyurka a *Lifelong Learning*, vagyis az *élethosszig való tanulás* embere. Bár alapképzettsége műszaki jellegű, mozgalmi vezetői munkájának fejlesztése érdekében középkorú férfiként szociális munkás, drámapedagógus és szocioterapeuta képesítéseket szerzett.

Balázs György századosi rendfokozatban vonult nyugállományba, mikor elérte a korhatárt. Úttörői és Magyarország felfedezői életét azonban továbbra is változatlan energiával és leleményességgel szervezi, hogy az élményekben gazdag gyermek- és ifjúkor után felelős, öntevékeny és boldog felnőttek legyenek.

Pataki Gyula Vasvári-diplomás

A 2019. évi Vasvári-diplomát Révész György, az alapító MPT szakosztály elnöke adta át a 98 esztendőes **Pataki Gyulának** Kiszpesten április 12-én. Pataki Gyula tanár úr a háborús évek debreceni tanyavilágában alkotó részese volt a helyi KIE által létrehozott Fiúkfalvának, ennek a jeles gyermekvédelmi intézménynek, melynek pedagógiai jelentőségét csak aláhúzza, hogy Karácsony Sándor személyes pártfogása mellett. A vállalkozás államosítása után Pataki Gyula a fővárosban vállalt feladatokat, Csepelen a gyár szociális munkása lett, majd Kiszpesten napközis nevelő, majd tanári állást kapott. Aktív szereplője lett a helyi úttörőéletnek. Elismert pedagógusként vonult nyugdíjba. A Fiúkfalva eleven emlékezete lett. Sorra adta ki a hivatás szeretetéről és szakértelemről tanúskodó könyveit (*Nem erővel, hatalommal, Fiúkfalva Emlékalbum, A katedra két oldala* [feleségével Dobronay Vilmával írta], *Ha élet zengi be az iskolát, A szeretet pedagógiája*). A díjat betegsége miatt leánya vette át a Tanext Akadémián rendezett ösbemutató, ahol a róla készült életrajzi filmet láthatta az egybegyűlt közönség.

Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDK) különdíjasok

Az OTDK Pedagógiai szekcióján az MPT különdíját – könyvcsomagot – kaptak a zsűri döntése alapján ketten kapták:

1. Balogh Réka PTE-ETK/13/001

Cím: Az örökbefogadottak felnőttkori elégedettségi vizsgálata

Témavezető: Harjánné Dr. Brantmüller Éva

2. Aigner Petra Ildikó SZTE-JGYPK/13/003

Cím: A szemléletformálás szükségességének vizsgálata az autizmus spektrum zavar esetében animációs film segítségével

Témavezető: Dr. Magyar Adél, Csepregi András

Búcsúzások

FERGE JÓZSEF, tanár, népművelő, a sármelléki általános művelődési központ alapító igazgatója, Apáczai-díjas, (1942. október 15. – 2019. 07. 05.)

A Magyar Pedagógiai Társaság ÁMK-szakosztályának (korábban az ÁMK-k országos egyesületének) vezetőségi tagja volt.

Falusi parasztyerekként tapasztalta meg a földközeli emberek nehéz életét, tudásvágya hajtotta iskoláról iskolára, a pedagógusi, népművelői hivatásig. Egri főiskolai tanulmányai után először Észak-magyarországi falvakban vállalt tanári munkát, majd felesége dunántúli családjához közelebb költözve került a sármelléki általános iskolába. Az egésznapos nevelés, az iskolaotthonos innovációját valósította meg az intézményben Itt szervezett az intézmények integrációjával, részben új épület létrehozásával általános művelődési központot, s hívta fel magára a figyelmet a kibontakozó ÁMK-mozgalomban. Kimagasló pedagógiai és szakmai közéleti munkájáért kapta az Apáczai-díjat.

FÖLDY FERENC (1935–2019. október 19.)

Pszichológus, főiskolai tanár, a Comenius Tanítóképző Főiskola főigazgatója volt, a Magyar Comenius Társaság elnöke, országgyűlési képviselő. A Magyar Pedagógiai Társaság Borsod-Abaúj-Zemplén megyei tagozatának elnöke a 80-as években.

1935-ben született Felsőkelecsényben, a sárospataki középfokú tanítóképző intézet elvégzése után szülőfalujában tizenöt éven keresztül volt tanító és iskolaigazgató. Közben elvégezte a debreceni Kossuth Lajos Tudomány Egyetem pedagógia-pszichológia szakát, és ugyanitt 1972-ben bölcsészdoktori címet szerzett. 1971-ben Sárospatakra költözött, hogy egykori alma materében tanítson tovább. A Comenius Tanítóképző Főiskolán 1982-ig főiskolai docensként, majd 1996-ig főiskolai tanárként fejlődéslélektant és pedagógiai pszichológiát oktatott, közben három évig főigazgató-helyettes, nyolc évig főigazgató volt. 1985-ben Sárospatak és környéke országgyűlési képviselőjének választották meg. Képviselősege idején kapott a város Rákóczi-szobrot. 1986-ban tevékeny közbenjárásának köszönhetően jött létre a Magyar Comenius Társaság, aminek nemcsak alapítója, de titkára és haláláig hűséges elnöke volt. Szerkesztője és szerzője volt a sok kötetes *Biblioteca Comeniana* könyvsorozatnak, mely a jeles pedagógus életművének, örökségének fontosabb mozzanatait mutatta be tudós igényességgel. Nyugdíjas éveit is aktívan követte egykori iskolája eseményeit, a Magyar Comenius Tár-

saság elnökeként halála előtt néhány nappal hallgatói jutalmat adott át a Campus tanévzáró díszünnepélyén.

HUNYADY GYÖRGYNÉ (1942–2019. október) egyetemi oktató, professzor emeritus, pedagógiai kutató. Az MPT alelnöke 1994 és 2017 között. Tekintélye, helyzetismerete, a szereplők kompetenciahatárait pontosan ismerő és értő attitűdje, szervezőkészsége, munkabírása, pontossága, másoktól is ezt váró igényessége, töretlen hűsége, következetessége miatt nem csak tanítványai, de a kollégák is megtisztelték a háta mögött a „vaslady” elnevezéssel. 1987-től másfél évtizeden át az Országos Tantervfejlesztő Bizottság vezetőjeként az ország 18 tanítóképző intézményének munkáját koordinálta. Hunyady Györgyné szakmai életében fontos szerepet játszott a Takács Etel Pedagógiai Alapítvány létrehozása, amelyet 1994-ben jegyzett be a bíróság. Az alapítvány célja, a névadó végakarátának megfelelően: a támogatásra érdemes, hátrányos helyzetű, tehetséges diákok nevelésének segítése, a neveléstudomány és a tantárgy-pedagógia közötti együttműködés szorgalmazása. Mindeközben természetesen kutatott, publikált. Kutatási témái: a társas kapcsolatok, a tanítóképzés, a laikus pedagógiai nézetrendszerek, a „fekete pedagógia”, tanulmányai, monográfiái, könyvei fontos hozzájárulások a gyermeki kollektívizmus, a pedagógiai közösség korszerű értelmezéséhez, e tárgyban készült munkái a téma kutatóinak körében napjainkban is források, megkerülhetetlen hivatkozási alapok. A Magyar Pedagógiai Társaság meghatározó tagja volt, több cikluson keresztül Ádám György mellett a Társaság alelnöke. Jelentős szerepet vállalt a rendszerváltást követően az MPT-nek az új társadalmi viszonyok közötti szerepe kialakításában, a Társaságnak az új viszonyok közötti elismertsége kivívásában. Aktívan közreműködött a Nevelésügyi Kongresszusok szervezésében és a kongresszusi kötetek szerkesztésében. Az MPT közösségének életútja, elkötelezettsége, szakmai és civil szervezeti aktivitása, bölcsessége, embersége példát jelent.

KÖRÖSFŐI LÁSZLÓ (1933. 03. 12. – 2019. 10.4.) mérnök, tanár, közoktatási vezető, országgyűlési képviselő 1990-94 között. A Magyar Pedagógiai Társaság választmányi tagja több cikluson át.

1958-ban szerzett diplomát a budapesti Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemen útvasút-alagút szakon. 1963-ban elvégezte a BME mérnök-tanári szakát is. 1957-től egy évig a Budapest XI. Kerületi Tanács Építési Osztályának

az útiügyi előadója. 1958-tól huszonhárom évig a gödöllői 202. sz. Madách Imre Ipari Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskola mérnök-tanáráként dolgozott, 1981-1990 között az iskola igazgatóhelyettese, 1990-től 1994-ig óraadó. 1976 és 1982 között óraadóként a BME Tanárképző Intézetében didaktikát és szakmódszertant tanított. 1988 óta ingatlanforgalmi igazságügyi szakértő. Az építőipar szakterületéről több publikációja látott napvilágot.

Gyermekkorától sportolt. 1953-ban Pest megye sífutóbajnoka volt. 1957-1959 között a Budapest SE NB I-es röplabdajátékosa, majd röplabdaedző a Gödöllői Vasasnál, illetve 1981-től a Gödöllői SC női röplabdacsapatánál. 1988 és 1991 között vezetőedző, 1988-tól volt a klubelnökség tagja.

1985-ben belépett a Magyar Pedagógiai Társaságba, melynek választmányi tagja lett és beválasztották az első elnökségébe. 1990. májusig viselte ezt a tisztséget. Az 1990. évi országgyűlési választásokon pártja területi listáján szerzett mandátumot. 1990 és 1992 közt a választási és mandátumvizsgáló különbizottság tagja, majd oktatási, ifjúsági és sport állandó bizottságban dolgozott.

1990. márciustól az MSZP gödöllői szervezetének volt az elnöke. 1995-től a párt Pest megyei elnökségének a tagja.

Az 1994. évi országgyűlési választásokon ismét Pest megye 4. sz. választókerületében indult. Az Országgyűlés oktatási, tudományos, ifjúsági és sport állandó bizottságának, ezen belül az ifjúsági és sport albizottságoknak volt a tagja. Részt vett a társadalmi szervezetek költségvetési támogatását előkészítő állandó bizottság, ezen belül az egészségügyi, rehabilitációs, prevenciós és egészségmegőrzési, valamint az ifjúsági és gyermekvédő társadalmi szervezeteket támogató albizottságok munkájában is. Az MSZP-frakcióban az oktatási, tudományos és sport munkacsoportban dolgozott

Érdekesség, hogy nagyapja Körösfői-Kriesch Aladár 1901-ben költözött feleségével, Ujvárossy Ilkával Gödöllőre. Házukat saját tervezésű tapétával, bútorokkal és torontáli szőnyegekkel rendeztek be. Ez a ház lett a gödöllői művésztelep, a magyar szecesszió központja. Hamarosan több művész is követte őket. Összművészeti szemlélet jellemezte a Gödöllői Művésztelep alkotóit. Művészi tevékenységük mellett, életfilozófiájuk és reform- életmódjuk is rendhagyó volt (A Múcsarnok Rejtett történetek című 2018-as kiállításán vetítették azt a játékos filmet, mely a Gödöllői Művésztelep egykori alakjait úgy idézte meg, hogy korabeli jelmezbe öltözve az utódok jelenítették meg a jeles őseket. Itt láthatuk nyilvánosság előtt Körösfői Lászlót is.) Publikációja: A gödöllői röplabdázás 1949-2017. Gödöllő, 2018.

NÉMETH JÓZSEF a Budapesti Műszaki Egyetem professzora (1938. július 03. – 2019. szeptember 27.)

Az MPT Szakmai Kollégiumának tagja 2004-től, a Didaktika Szakosztály tiszteletbeli elnöke 2013-tól, a 125. éves Emlékbizottság tagja 2016-ban. 1938-ban született, 1963-ban az ELTE Bölcsészettudományi Karán szerzett középiskolai tanári diplomát. 1976-ban a történelemtudományok kandidátusa lett, 1997-ben pedig a műszaki tudományok terén szerzett PhD-fokozatot. 1963-tól több mint száz szemeszteren át tanított a Műegyetemen, 1980 és 1982 között a Budapesti Történeti Múzeum főigazgató-helyettese volt, majd egyetemünkre visszatérve 1985–1997-ig intézeti igazgatóként tevékenykedett. Kiemelkedő technikatörténész volt, tárgyiban a technika és mérnökség magyarországi történetét, ipartörténetet, gazdaságtörténetet, illetve a magyarországi szabadalmakat, találmányokat az adott kor fejlődéstörténeti keretei között színesen és lelkesítő módon mutatta be, példát mutatva a hallgatóknak a mérnöki teljesítmények fejlődésének életpályákon átívelő hatására. Előadásai sokak számára volt élmény más magyarországi felsőoktatási intézményekben is, meghívott előadóként külföldön is tartott-tartott jelentős előadásokat. Folyamatosan kutatott és publikált, programvezető volt a Műegyetem Technika-, Mérnök-, Tudománytörténet Doktori Iskolában, tucatnyi könyv, közel száz tudományos közlemény – magyar és idegen nyelvű – szerzője. Munkái közül, érzékeltetve az új kultúrák közvetítési lehetőségeket, kiemelkedik a „*Mérföldkövek a magyar technika történetéből*” című ismeretterjesztő filmsorozat. Ezek a napjainkban is sokat játszott, a tanórák keretei közé illeszthető filmek a mai kor hallgatói számára élményszerűen dolgozták fel a hazai műszaki fejlődés kiemelkedő személyiségeinek életútjait. Németh József élete során a Műegyetem iránt elkötelezettként kutatta, dokumentálta az intézmény, annak karai és tanszékei történetét. Az egyetem 225 éves évfordulójára megjelent „*A Műegyetemtől a világhírig*” impozáns, képekben, dokumentumokban gazdag angol és magyar nyelvű összeállítás publikációi közül kiemelkedő, az intézmény történetének kiemelkedő képes krónikáját adó kötet. Számos tanulmányt írt az Egyetemtörténeti Füzetek sorozatban (Heller Lászlóról, Brodszky Dezsőről, Imre Sándorról), a Mérnök-továbbképző Intézet történetéről. Írásaiból sugárzott az iparpolitika, műszaki fejlesztés, mérnökképzés és – továbbképzés fejlődése iránti elkötelezettség, mely gazdag közéleti tevékenységében is mindenkor jelen volt. Aktívan részt vett a Magyar Tudományos Akadémia keretében tudományterületének munkájában. Az MTA Tudomány- és Technikatörténeti Komplex Bizottságának vezetője, az MTA Egyetemtörténeti Bizottságának tagja, a Műszaki és Természet-tudományi Egyesületek Szövetsége Tudomány- és Technikatörténeti Bizottságának alelnöke és a Magyar Történelmi Társulat vezetőségi tagja volt.

DR. TÓTH JÓZSEF (Vácszentlászló, 1934.11.23. – Budapest, 2019.08.20.)

Tanár, úttörő csapatvezető, oktatásigazgatási vezető, fáradhatatlan helytörténész, aranyjelvényes túravezető, termékeny köz- és pedagógiai szakíró. A Mozgalom-pedagógiai Szakosztálynak – egészen a legutóbbi időikig – aktív tagja volt, több éven keresztül a Szakmai Kollégium delegáltja. Közel ezer cikke, számos önálló kötete jelent meg. Történelem-magyar szakot végzett az ELTE-n (az újságíró szakról azért „igazolt át” a történelem szakra, mert egy riportját túl kényesnek ítélték, és nem közölték). Általános iskolai tanárként kezdte pályafutását a Pasaréti úton, tanulmányi felügyelő, majd a III. kerületi Művelődési, Egészségügyi és Sport Osztály vezetője volt, 1994-ben az Óbudai Művelődési Központ Főmunkatársaként ment nyugdíjba.

Számtalan tábor, túrát vezetett, negyed századon keresztül a csillebérci táborban nyári vezetőként dolgozott. Kezdeményezte az országos kerékpáros vándortáborozást, maga is vezetett országjáró kerékpáros túrákat. Zsámboki díszpolgárságának indokolásában kiemelt szerepet kapott a 300 éves zsámboki iskola múltját történelmi alapossággal feldolgozó *Palatáblától az internetig* és *Zsámboki krónika* című művei, valamint a zsámboki iskola helytörténet kutató diákjai számára létrehozott Tóth Alapítvány is. 1982-ben a Budapesti Úttörőelnökséggel közösen alapította meg az Ezüsfokos Vándordíjat, amelyet azóta is a természetjárás szervezésében, megszerettetésében élen járó pedagógusok kapnak. Alapításától (1996-tól) haláláig a Múltunk Öröksége Alapítvány kurátora volt. A Mozgalompedagógiai Szakosztály kiadásában, a Múltunk Öröksége Alapítvány támogatásával megjelenő Mozgalompedagógiai füzetek sorozatban jelentek meg *Lobogó láng* (2012) és *Csillebérc 1948–2018* (2018) c. kötetei.

SZAKOSZTÁLYOK, TAGOZATOK TEVÉKENYSÉGEI

Bács-Kiskun Megyei Tagozata

GALUSKA LÁSZLÓ PÁL

2019. január 21-én a Megyei Tagozat megyei közgyűlést tartott, amelyet e-mailben, és a Tagozat facebook-os oldalán is meghirdetett. A Közgyűlésen Dr. Szinger Veronika eddigi megyei elnök bejelentette lemondását az elnöki tisztségről. A közgyűlés Dr. Galuska László Pál eddigi megyei titkárt megyei elnökké, Dr. Csontos Tamást pedig megyei titkárrá választotta. A választás eredményéről a Megyei Tagozat értesítette a Magyar Pedagógiai Társaság elnökségét is.

2019 februárjában került sor a Tagozat kényszerű tagrevíziójára. Sajnos, több tagunk eltűnt, sokan nem adtak magukról életjelet. Végül a befizetések és az elektronikus felületeken történt visszajelzések alapján a megyei taglétszám a fentieknek megfelelően módosult. Nem zárjuk ki az „alvó” tagokat sem, de aktivitásukra egyelőre nem számíthatunk. A Tagozat rendezvényein leginkább a facebook-os meghirdetések alapján, többnyire külsős érdeklődők, ill. a Neumann János Egyetem Pedagógusképző Karának hallgatói szoktak megjelenni.

2019. február 20-án a Magyar Pedagógiai Társaság Bács Kiskun Megyei Tagozatának szervezésében egy könyvbemutató zajlott a PK Kari Könyvtárban. Dr. Morva Péter zenepedagógus *Muzsikáló gyermekrádió – Elfeledett történet* című könyve a kecskeméti zenepedagógia „nagy” időszakát, pl. az Őz Utcai Óvoda és az ott működő kiváló pedagógusok teljesítményét is méltatta.

A Megyei Tagozat, a Karon működő Magyar Gyermek kultúra Módszertani Központ tudományos műhely és a Magyar Bábjátékos Egyesület között régi jó munka- és emberi kapcsolati háló húzódik. 2019-ben a tagozat egyik legfontosabb eseménye az április 10-én lezajlott VIII. Báron Bábos Találkozó volt, amelynek a Kar adott otthont, és amelyen több száz pedagógus, pedagógus-bábos, hallgató, kisdíák és óvoda vett részt szervezői, játszói és nézői minőségben.

A következő esemény a Tagozat és a Gyermekművelés Műhely szervezésében második könyvbemutatónk volt a Kari Könyvtárban: Dr. Bárdos József kollégánk *A tündérmesék korszerűsége* című kötetét méltatta az összegyűlt hallgatóság előtt. A bemutatóra 2019. április 17-én került sor, a moderátor Dr. Galuska László volt.

2019. november 05-én a Tagozat szervezésében újabb könyvbemutatóra került sor a Kari Könyvtárban: a Dr. Makai Éva által szerkesztett Janusz Korczak-kötet, *A wilhelmóvkai fiúk* került reményeink szerint közelebb a megjelent szép számú közönséghez. Az eseményt megtisztelte jelenlétével Dr. Trencsényi László elnök úr is. A moderátori szerepet ismét Dr. Galuska László vállalta fel.

2019. november 09-én a Hírös Agóra Ifjúsági Otthonban japán gyermekrajz kiállítást szervezett a Megyei Tagozat, a Gyermekművelés Műhely, és a Kecskemét-Aomori Baráti Társaság. A kiállítást nagyszerű kollégánk, Szappanos István festőművész-tanár nyitotta meg, aki maga is ismert művészetpedagógus, kiállító művész, és nemzedékek sokaságát nevelte a képzőművészet értő szeretetére. Az esemény az *Aomori tehetségei – Diákcsemege Japánból* cím alatt zajlott.

2019. november 12-én ismét Dr. Bárdos József kötetét méltattuk. A *Lidércfény – Képzelt irodalmi találkozások* című kötet inkább esszéisztikus, szépirodalmi jellegű mű, de a szépségei mellett sok hasznos tudással is szolgálhat az irodalom-szerető közönség számára. A moderátor ezúttal is Dr. Galuska László Pál volt.

Ezután a segítő szervezőként a Tagozat a Neumann János Egyetem és a Magyar Olvasástársaság olvasáskonferenciájába kapcsolódott be társszervezőként 2019. november 28–29-én.

Az évet végül a Magyar Bábjátékos Egyesület, a Gyermekművelés Műhely és a Megyei Tagozat közös országos rendezvénye, a Pedagógus Bábjátékos Találkozó zárta, 2019. november 30-án. A megjelenteket dr. Rigó Róbert, a Neumann János Egyetem Pedagógusképző Kar dékánja köszöntötte. Az eseményen számos előadót hallgathattak meg az odalátogatók, többek között dr. Galuska László Pált, Fekete Anettát, Almási Zsuzsannát és nem utolsósorban, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnökét, Szentirmai Lászlót. Az előadások után a Mészáros Vinczéné-díjak átadására került sor.

Békés Megyei Tagozat

MALATYINSZKI SZILÁRD

A Magyar Pedagógiai Társaság Békés Megyei Tagozatának éves létszáma 2019-ben 39 fő, aktívan a szervezetünk életében 10-15-en dolgoznak.

A 2019-es évi célkitűzéseink között szerepelt az éves konferenciáink megszervezése, a digitalizáció, az informatika szerepének erősítése, a Staféta Tábor

megszervezése és a VI. Andragógusok Nyári Akadémiáján a felnőttképzési stratégia elkészítése. E mellett Szent-Györgyi Albert pedagógiai munkássága előtt tisztelegve tanulmánykötetet terveztünk kiadni.

A fenti céljainknak megfelelően 2019. február 1-jén a Kodolányi János Egyetemen, Orosházán szerveztük meg a II. Békés Megyei Informatikai Konferenciánkat *Digitális jövő – a változás elkezdődött* című rendezvényünket. E programon 10 kiállító, 12 előadás és több mint 250 fő részvételével ismerkedtek meg az IT újdonságaival a középiskolások. A programról több helyi és megyei médium beszámolt.

2019. június 20–23-án rendeztük meg az MPT vezetőségével együttműködésben szintén a Kodolányi János Egyetemen a 17. Staféta Tábor, melynek témája: *Utazás a digitalizációtól a pedagógiába*. A több, mint 20 résztvevő érdekes előadásokon, beszélgetéseken vehetett részt. Programunk között szerepelt a békéscsabai szlovákság hagyományainak, étkezési kultúrájának megismerése is.

2019. június 28-29-án valósult meg a VI. Andragógusok Nyári Akadémiája, melynek keretein belül a Békés Megyei Felnőttképzési Stratégia előkészítésében dolgoztunk. A program helyszíne a Békéscsabai Szakképzési Centrum volt. Közel 20 fő részvételével elkezdjük a stratégiát, illetve jelentős felnőttképzési szakemberek csatlakoztak hozzánk. E stratégia folytatódik az idén a megváltozott jogszabályi környezetnek megfelelően.

Az emberiség jövője a neveléstől függ – Szent-Györgyi Albert tanulmánykötet az MPT támogatásával megjelent 1000 példányban. A kötet célja Szent-Györgyi Albert pedagógiai munkásságának bemutatása és a pedagógusokkal történő megismertetése. A kötet bemutatója három helyszínen valósult meg: 2019. november 21-én Budapesten az ELTE PPK-n, 2019. november 29-én Békéscsabán a BSZC Szent-Györgyi Albert Szakközépiskola és Gimnáziumban, 2019. december 18-án pedig Orosházán a Petőfi Sándor Művelődési Központban. A kötet megrendelhető önköltségi áron a következő e-mail címen: malatyinszki.szilard@gmail.com

Interjút folytattunk le Novák Pállal, aki a vidéki közoktatás nézőpontjából mutatja be a rendszerváltás éveit. A beszélgetés jelentős tanulságokkal szolgált a fiatalok számára is. A beszélgetés a MPT 1989-1991 – *A Magyar Pedagógiai Társaság a rendszerváltás éveiben* című kiadványban olvasható.

A 2019-es évben is megszerveztük a *Magyar Tudomány Ünnepét* Orosházán, melynek témája: *Másság, elfogadás, támasz, fejlődés a technológia, az informatika korszakában*. A programot közel 80 hallgató kísérhette figyelemmel. Célja a másság elfogadása, az informatika segítségnyújtása. A rendezvényt érzékenyítő programsorozat zárta, melyen „*Mindenki ugyanúgy más!*” címmel Nemes András Bence hajómakett kiállításával.

A szakosztály aktív és eredményes évet zárt. Tagjainak számát nem sikerült ugyan növelni, de programjaival, tevékenységével felkeltette a pedagógusok figyelmét és a térség szakmai életéhez jelentős mértékben hozzájárult.

Északnyugat-magyarországi Tagozat

KÖVECSESNÉ DR. GÓSI VIKTÓRIA – LAMPERT BÁLINT

A Magyar Pedagógiai Társaság Északnyugat-magyarországi Tagozata a 2018/2019-es tanévben kapcsolódott a kar jubileumi eseményeihez. Országszerte előadásokkal, műhelynapokkal, játékokkal ünnepeltük az első ízben meghirdetett Tanítók napját. 2019. március 12-én, Gergely napján a különböző pedagógiai karok Jászberénytől Pécsig a 150 éves állami tanítóképzés, valamint általában a tanítói hivatás előtt tiszteltek

Karunk a tanítóképzés 240. jubileumi évében ezen a napon az Iskolatörténeti Múzeumban a gyermekek számára szervezett időutazást játékos formában, majd ezt követően névadó ünnepséget tartottunk, mely során a korábbi kiváló győri tanítónő, Kasztner Janka nevét kapta a múzeum, valamint erre a napra időzítettük a szokásos társasági rendezvényünket az Apáczai Módszertani Délutánunkat is.

A szakmai programon L. Stipkovits Erika klinikai szakpszichológus, szakíró, pszichoterapeuta közel másfél órás előadására került sor, aki az iskolai agresszió lélektanát mutatta be nagyon átélhetően, plasztikusan, sokszor esettanulmányokban elmerülve. A közel 150 fős hallgatóság részvételével zajló előadás nagyon hasznos volt.

A tavaszi szemeszterben Módszertani Délutánon foglalkoztunk a 3D sportlétra alkalmazási lehetőségeivel az oktatásban. A jó hangulatú, gyakorlatias előadásokon bemutatókon a részt vevő érdeklődők számos példát láthattak arra, hogy a sportlétra hogyan kapcsolható össze a digitális eszközökkel, hogyan alkalmazható a matematika tanítása során, továbbá milyen szerepe van a fogyatékkal élő gyermekek fejlesztésében.

A Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar 2019. augusztus 24-31. között szervezte meg 18. alkalommal – a nyugati diaszpórában magyar nyelvet tanítók nyári továbbképzését. A továbbképzés résztvevői 13 országból érkeztek, akik a hétvégi magyar iskolákban közvetítik a magyar kultúrát a gyerekeknek.

Az előadások, valamint kiscsoportos foglalkozások során az alábbi kérdéskörök tárgyalására került sor: kooperatív oktatási technikák, történelemtanítás élménypedagógiai módszerekkel, magyar költészet megközelítése drámapedagógiai játékokkal, kortárs irodalom interaktív feldolgozásának lehetőségei, él-

ménypedagógiai technikák, magyar, mint idegen nyelv tanítása, nyelvhelyesség fejlesztése, olvasás élménye, olvasástechnikák, tanulási nehézségek a kétnyelvű oktatásban, népi gyermekjátékok, kézműves technikák, népi kismesterségek, a mese szerepe a nevelésben és oktatásban.

A továbbképzés szervezőjeként, valamint néhány vezetőségi tagtársunkkal együtt előadóként is részt vettünk a programon.

Az őszi szemeszterben két eseményt szerveztünk. Módszertani Délutánunk vendége Kádár Annamária pszichológus volt, aki előadásában az érzelmi intelligencia fejlesztésének lehetőségeit mutatta be gyermek és felnőttkorban. Az izgalmas, jó hangulatú előadást nagy érdeklődés övezte.

Októberben egy könyvbemutatóra is sor került intézményünkben. A bemutatón részt vevő pedagógus hallgatók a Magyar Pedagógiai Társaság által kiadott Janusz Korczak: *A „wilhelmóvkai fiúk”* és a Nagy Ádám szerkesztésében megjelent *„A komfortzónán is túl”* köteteket ismerhették meg.

A könyveket dr. Trencsényi László, dr. Makai Éva, dr. habil Nagy Ádám egyetemi oktatók mutatták be.

Az idei évben a Társaság Módszertani Délutánjait a Szocproj Alapítvány támogatta.

Hajdú-Bihar Megyei Tagozat

A tagozat 2019. évben kis létszámmal, 10-12 aktív taggal működött.

2019. évi legsikeresebb rendezvénye az Észak-alföldi Regionális Kollégiumi Szakmai Konferencia volt, amely szeptember 20-án került megrendezésre Hajdúszoboszlón.

A szakmai program a Berettyóújfalui Tankerületi Központ, a Nemzeti Pedagógus Kar Kollégiumi Tagozata és a Magyar Pedagógiai Társaság Hajdú-Bihar Megyei Tagozata közreműködésével valósult meg. Hiánypótló, aktuális, modern és értékörző – és teremtő előadások hangzottak el a nap során.

A kollégiumok fejlesztési lehetőségeiről Pánczél János főosztályvezető, a KRÉ-TA-rendszer bevezetéséről és működtetéséről Óvári Márta tanügy-igazgatási referens adott elő. A házas ebédet követően a Magyar Pedagógiai Társaság ügyvezető elnöke, Trencsényi László PhD a kollégiumi nevelés hagyományairól az intézményes nevelés-oktatás megújulásának erőforrásaiként beszélt. Az előadók sorát a Z-generációs Fegyverneki Gergő zárta *„Digitális kihívások és lehetőségek a kollégiumi nevelésben: az új tendenciáktól a módszertani megvalósításig”* címmel.

A konferencia helyszíne és házigazdája a Szép Ernő Kollégium volt. Dr. Daróczy Ágnes intézményvezető és munkatársai elkötelezetten, odaadóan, kiváló szervezéssel és vendégszeretettel gondoskodtak a szakmai nap sikeréről. A közel hetven fős résztvevői kör között a tankerületi központ igazgatója, a tankerületi munkatárs éppúgy megtalálta az érdeklődésének megfelelő programot, mint a kollégiumi nevelőtanár, a nyugdíjas iskolaigazgató vagy polgármester.

Heves Megyei Tagozat

BODOSI BÉLA, KOVÁCS LÁSZLÓ

Taglétszámunk 17 fő. Az évről évre jelentkező alapvető problémánk, hogy nem tudunk tervezni. Működésünket ugyanis úgy szervezzük, mint homogén intézményi csoport, hogy az alaptvékenységhez kapcsolódó feladatokkal szorosan összefügg, ami sajnálatunkra ellenkezik az MPT elvárásaival.

Tagságunk az Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Intézetének három tanszékéből tevődik össze. Jelesül a neveléstudományi, andragógiai és pszichológiai tanszékek állományából.

Ezért az évi 3 rendezvénynél többet nem tudunk tervezni, ezek pedig évről-évre ciklikusan ismétlődőek.

1. Felolvasó ülés a saját kutatási területekről tartott beszámoló alapján.
2. A tudomány napi megemlékezéseken és a TDK rendezvényen való aktív részvétel.
3. A tanévzárást követő „fehér asztal” melletti kötetlen tanévértékelés, bográcszóással, külső helyszínen.
4. Igény és lehetőség szerint a társintézményekkel és/vagy szervezetekkel való tapasztalatcsere látogatás, vagy kirándulás keretében.

A fentiekből fakadóan az elmúlt évben is megtartottuk az 1-3 rendezvényeinket, de ezúttal tapasztalatcsere látogatásunk nem volt.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tagozat

KISNÉ BERNHARDT RENÁTA

A tagozat működésével és tagságával kapcsolatban előrelépésről számolhatunk be, mivel 2019-ben a Magyar Pedagógiai Társaság Elnöksége segítségével rendeztük a megyei tagozat tagsági névsorát és a tagok elérhetőségeit. Továbbá a ta-

gok létszámát 8 fővel növeltük, mellyel sikerült teljesíteni az elmúlt két esztendő terveinek célkitűzését, azaz a tagozati létszám növelését. Kifejezetten üdvözlendő, hogy a tagok sorában az alsófokú oktatás pedagógusait is köszönhetjük, akik alacsonyabb létszámmal voltak jelen megyei szinten.

A 2019. decemberi ülés során felmerült és fontosnak véltük egy titkári feladatkör beiktatását a tagozat működésének gördülékenyebb szervezés érdekében, melyet egyhangúlag dr. Sinka Annamária személyében szavaztak meg a tagozati ülésen jelenlévő tagok.

Továbbra is szoros kapcsolatot ápolunk a megyében az Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campusával és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal, valamint egy nagyon konstruktív és hosszú távon is tervezhető kapcsolat kialakítása és közös szakmai munka indult el Jászberény Város Ifjúsági Önkormányzatával.

Mivel a tagozat aktív tagjai közül többen az EKE Jászberényi Campusának oktatói, ezért egyik fő erősségünk a különböző pedagógiai, módszertani programok, konferenciák és rendezvények szakmai szervezése, előadások támogatása azzal a céllal, hogy az aktuális pedagógiai kérdésekre és a gyakorló pedagógus mindennapi praxisára hangsúly kerüljön fókuszba.

A TAGOZAT ÁLTAL SZERVEZETT PROGRAMOK, KONFERENCIA:

– 2019. október 29-én Társasjáték délutánra invitáltunk általános iskolás diákokat, ahol számos kommunikációs, csapatépítő, kooperációs társasjátékkal ismerhettek meg a résztvevők a jászberényi Városi Könyvtár gyermekkönyvtár részlegében. Ebben az évben még számos alkalommal tartott társasjáték délutánt dr. Furcsa Laura, ahol az EKE Jászberényi Campus hallgatóit is bevonta a szervezésbe.

– 2019. május 2-án az Ifjúsági Önkormányzat támogatását élvezhettük a megyei tagozat programjának megvalósításában Balogh Donát és Hamar Katalin képviselőtől köszönhetően, amikor ismét Játszóházi foglalkozást szervezett dr. Sinka Annamária és Kisné dr. Bernhardt Renáta „Mert játszani öröm” – Interaktív játszóház és kézműves műhely programján. A játszóházban fejlesztő hatású, ugyanakkor örömteli – saját készítésű – játékokkal is találkozhattak az alsó tagozatos gyermekek. Ezen a délutánon is szerepet kapott a társasjátékok „forgórendszerben” történő kipróbálása dr. Furcsa Laura vezetésével. A játékok kipróbálása 6 állomáson történt, ahol a sikeres teljesítés után a gyerekek pontgyűjtő füzetben gyűjthettek nyomdákat. A 10 órakor kezdődő programot dr. Varró Bernadett, az EKE JC oktatási-kutatási főigazgatója nyitotta meg. A játszóházban a Szent István Sport Általános Iskola és Gimnázium 2. a osztályát láttuk vendégül, Mészárosné Suba Judit osztályfőnök és kolleganő, Farkas Bernadett és Doboss Eszter

kíséretében, de a vendégek között üdvözölhettük Balogh Donát képviselő urat, Hamar Katalint, az Ifjúsági Bizottság képviselőjét, valamint Nagy Andrást, a Humán erőforrás Bizottság elnökét is.

A játszóházi program ötletgazdája és a kézműves tevékenységek kivitelezője dr. Sinka Annamária volt. A rendezvény valamint a játéktevékenységek megszervezésében Kisné dr. Bernhardt Renáta, a társasjátékprogram kidolgozásában dr. Furcsa Laura vett részt. A játszóház egyik célkitűzését jelenti, hogy a gyermekek számára élvezetes és hasznos, örömteli időtöltést kínáljon, ugyanakkor igazodva az életkori sajátosságokhoz, fejlesztő hatású legyen mindaz, amivel tevékenykednek. A játékok kipróbálása 7 állomáson történt, ahol a kitűzött feladatok sikeres teljesítése után a gyerekek pontgyűjtő füzetben gyűjthették össze az állomásokon szerezhető nyomdai figurákat. Köszönjük az Ifjúsági Önkormányzat támogatását és bízunk benne, hogy a program folytatására, valamint a közös együttműködésre a továbbiakban is lesz lehetőségünk.

– 2019. március 12-én hatalmas érdeklődéssel érkeztek jázsági pedagógusok az MPT megyei tagozat szervezésében rendezett „*Harcosok klubja*” – *Az osztályfőnöki munka kihívásai napjaink köznevelési rendszerében* című konferenciára. A helyszínt az Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus biztosította. A Campus Apponyi termében Kisné dr. Bernhardt Renáta, a Magyar Pedagógia Társaság J-N-SZ megyei tagozatának elnöke köszöntötte a Jász-Nagykun-Szolnok megyéből, illetve a Jászberényi Tankerületi Központ köznevelési intézményeiből érkező intézményvezetőket, pedagógusokat. A rendezvényt Dr. Molnár Marietta, a tanító szak felelőse és Zsemberi Zoltán, a Jászberényi Tankerületi Központ Igazgatója nyitotta meg. Az első plenáris előadásban Fekete-Szabó Anikó, a jászberényi Lehel Vezér Gimnázium tanára az offline és online zaklatás témakörét járta körül, ezután Lencse Máté, az Igazgyöngy Alapítvány munkatársa, a Toldi Tanoda szakmai vezetője a társasjátékok használatának pedagógiai lehetőségeibe avatta be a nézőket.

Ezt követően két időszámban négy-négy jó hangulatú, gyakorlatcentrikus szakmai workshop közül választhattak az érdeklődők. Az előadók és témák az első időszámban az alábbiak voltak: Lencse Máté: *Társasjáték-pedagógia – az esélyki-egyenlítés kultúrája*; Fekete-Szabó Anikó: *Mindennapi töprengéseink, avagy hogyan oldjuk meg pedagógiai kérdéseinket az action learning módszerével?*; Fábíán Nikolett: *Az elektronikus dokumentumkezelés – mint ötletbank – előnyei az osztályfőnöki munkában*; Sinka Annamária: *Vizualitás és IKT eszközök a közösség-fejlesztés szolgálatában*.

A második időszámban szakmai workshopjainak vezetői és témái voltak: Furcsa Laura és Szaszko Rita: *Érzékenyítés és attitűdformálás osztályfőnököknek*; Magyar Ágnes és Magyar Zsolt: *Virtuális nevelői szoba – avagy van élet a Facebookon*

kívül is; Molnár Marietta és Kisné Bernhardt Renáta: „Az elég jó osztályfőnök” – konstruktív lehetőségek a probléma-alapú és kooperatív szemlélet tükrében; Kovács-Bogya Tünde: A boldogságra nevelés lehetőségei az osztályfőnöki munkában. A megjelent (kb. 80 főre tehető) pedagógusok aktív részvétellel és pozitív visszajelzéssel reflektáltak a programra.

A szakmai programsorozatot évente, hagyományteremtő módon szeretnénk a Tanítók napján (március 12.) folytatni a J-N-SZ megyei tagozati tagok szervezésében annak érdekében, hogy egyrészt a megyei tagozat tagjai, illetve térségi pedagógusok találkozására, közös szakmai tájékozódására lehetőséget biztosítsunk.

KONFERENCIA RÉSZVÉTELEK, ELŐADÁSOK:

– 2019. október 10-11-én az IATEFL, angoltanárok nemzetközi konferenciáján vett részt előadóként három tagozati tagunk (dr. Furcsa Laura, dr. Sinka Annamária, dr. Szaszko Rita).

– 2019. október 18-20 között az Újvidéki Egyetem Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karán szintén több tagtársunk tartott előadást (dr. Furcsa Laura, dr. Sinka Annamária, dr. Szaszko Rita, Kisné dr. Bernhardt Renáta).

– 2019. március 12. „*Harcosok klubja*” – *Az osztályfőnöki munka kihívásai napjaink köznevelési rendszerében* c. konferencia (dr. Furcsa Laura, dr. Molnár Marietta, dr. Magyar Ágnes, Magyar Zsolt, dr. Sinka Annamária, dr. Szaszko Rita, Fábíán Nikolett, Kisné dr. Bernhardt Renáta, Kovács-Bogya Tünde)

– 2019. november 25-én Hamar Katalin a jászberényi Ifjúsági Önkormányzat 2019-es évi munkájáról és eredményeiről számolt be a Jászsági Évkönyv hivatalos bemutatóján, melyen egy empirikus kutatás adatairól, valamint a jászberényi ifjúságügy aktív jelenlétéről, jövőbeni terveiről, pályázati lehetőségekről is hallhattunk, s melyről részletesen a Jászsági Évkönyvben olvashatunk.

Összességében sikeresnek és tartalmasnak ítéltető meg a 2019-es év tagozati tevékenysége, melyet hasonló módon kívánunk folytatni.

Közép-magyarországi Tagozat

GÁL FERENC

A tagozat virtuálisan a korábban vezetés nélkül maradt Pest megyei és fővárosi illetőségű kollégákat tartja számon sorai között. Ez több mint 120 fő – mintegy negyedük tagdíjára számíthattunk a mögöttünk hagyott esztendőben.

Hosszabb ideig tartó program- és vállalkozó személykeresés után a korábban Pest Megyei Tagozat és Fővárosi Tagozat tagjait koordinálni kívánó Közép-magyarországi Tagozat biztonságos „székhelyén”, a nagy hagyományú fővárosi gimnáziumban sikeres üléssel hívta fel magára és (potenciális) tagjai számára a figyelmet. (A konferenciát követő „hivatalos ülésen” a jelenvoltak megköszönték Egri Judit helyállását az átmeneti időszakban, s bizalmat szavaztak a vendéglátó iskolaigazgatónak, Gál Ferencnek. Az új elnök megszólította a teljes tagságot, programokat ígért, a 2020. évi taksanyi Staféta-tábor szervezésére hívta a tagozat tagjait. Az ülés támogató-kiegészítő állásfoglalást fogadott el a Stratégiáról is.)

Mi, hatvanasok az óvodákban, iskolákban – címmel az MPT újjáalakult Közép-magyarországi Tagozata 2020. november 28-án a Teleki Blanka Gimnáziumban tematikus konferenciát szervezett. A konferencia apropóját azok a napjaink fontos témáivá vált tények adták, hogy a mai óvónők, tanítók és tanárok derék hada az elmúlt harminc évben lettek meghatározó szereplői a pedagógusi pályának, miközben a pályakezdésük tapasztalataira még az előző „rendszerben” tettek szert, szereztek meg és ezt, gyakran az úttörőmozgalomban ifivezetőként végzett munkával alapozták meg. A konferencia mottója is erre utalt: *„Mi vagyunk azok, akiknek a nyolc általános volt kötelező, akiknek tizennyolc éves korig tartott az általános tankötelezettség, amelyet iskoláink elvégzése után visszaszállítottak tizenhatra, és néha nem értjük, nekünk minek kellett olyan sokáig tanulni, amikor, ha egyáltalán vittük valamire, azt a legritkább esetben az iskolai tudásunkkal értük el.”* Igen, az előadók a gyakorlatban, alig néhány évvel idősebben, mint a rájuk bízott gyerekek, tanulták meg a pedagógia praktikum ezernyi titkát, nehézségét és persze élvezték annak sikerét, eredményét. Ma már bizony állíthatjuk, a mai – sikeres – munkájukat ezekre a tapasztalatokra nyugodtan építhették. Mi volt ezeknek az éveknél, ezeknek tevékenységeknek a titka? Erről beszéltek előadók. **Bagi Márta** zuglói vezetőóvónő a táborozás és a közös bábozás máig tartó erejéről, a még mindig lényegében ifivezetőként élő és munkálkodó **Bányai Sándor** a mozgalomban megtanult szervezet-, közösség- és személyiségfejlesztésről beszélt. **Mikola Péter** volt „gitáros-ifi” a művészeti alkotásról, a zenéről, az íróvá, zeneszerzővé, előadóművésszé válásáról beszélt és énekelt. **Sári Lajos** földrajzszakos tanárságától a szakácstudományig ívelő iskola- és hagyományteremtő tapasztalatairól és sokrétű szakmai életéről beszélt, míg **Salamon Eszter** a mozgalomban, a gyerekek által és között megtanult érdekérvényesítés fontosságáról szolt, mint az egyik legnagyobb magyarországi szülői szervezet képviselője, majd **Dr. Tóbiás László** ma már főiskolai docensként a mozgalomnak és hatásainak tudományos igényű feltárásának szükségességéről és meg nem kerülhető tényekről, tapasztalatokról beszélt a közösen megélt közel negyven év távlatából. Az előadások anyagából és a felhasznált diákból egy kis kötet kiadá-

sát is tervezzük. A konferenciát kiválóan díszítette és tette szebbé, látványával is hozzájárulva a témához **Gálosné Szűcs Emília** festőművész tagtársunk „virágok” című kamara-kiállítása.

Nógrád Megyei Tagozat

TÓTH MARIANNA

CÉLKITŰZÉSEINK A 2019. ÉVRE AZ ALÁBBIAK VOLTAK:

- Részvétel a MPT és a Kisgyermeknevelési Szakosztály rendezvényein
- Köznevelési változások figyelemmel kísérése
- Módszertani műhelymunkák szervezésével a tagság aktivitásának erősítése
- Szervezetfejlesztés, tagsági létszám megtartása, növelése, szervezeti kohézió növelése
- „Ünnepnapok az életen át tartó tanulásért” programsorozat szervezése, rendezése
- A IV. Országos Játéknapi programjaihoz kapcsolódás, helyi programok megszervezése
- Együttműködés civil szervezetekkel az esélyteremtés jegyében

A CÉLKITŰZÉSEKET A MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁG NÓGRÁD MEGYEI TAGOZATA AZ ALÁBBI TEVÉKENYSÉGEKKEL IGYEKEZETT TELJESÍTENI:

- A 2019-es évet február 8-án kezdtük, Budapesten, ahol a vezetői kollégiumi ülésen 2 fővel vettünk részt (dr. Huszárné Kraft Valéria, Tóth Marianna).
- Április 26-án, Balassagyarmaton a „Mesterek és tanítványok, Pedagógusportrék 2.” könyvbemutató folytatására került sor Szabó Istvánné segítségével.
- Május 6-án tagsági ülést tartottunk, ahol tájékoztatást adtunk az Ádám György emlékérem odaítéléséről, valamint részletesen foglalkoztunk a tagnyilvántartással. A tagság aktív részvételt vállalt a régi tagok felkutatásában. Telefonos, személyes megkeresés által információt gyűjtött a Pedagógiai Társaság életében való további részvétel szándékáról. Több tagtársunk más megyében lakik már, értesüléseink szerint vagy a helyi szervezet tagjaként fejtik ki munkájukat, vagy koruknál fogva nem vesznek részt a további munkában. Sort kerítettünk a tagdíj fizetésének fontosságára, ezzel kapcsolatban álláspontunk és vállalásunk, hogy határidőre minden tagunk igyekszik ezt teljesíteni.
- Május 9-én a *Közösségek Hete* rendezvénysorozat keretében, a Pegazus Élmenyközpontban az EPALE nagykövet felkérésére Szabó Istvánné mutatta

- be a Magyar Pedagógiai Társaság Nógrád megyei Tagozatának tevékenységét, „*Szakmai közösségek a felnőttkori tanulásért*” címmel.
- Május 22-én Salgótarján óvodái bevonásával, a Gyermekekért Baráti Körrel, és a Magyar Óvodapedagógiai Egyesület Salgótarjáni Körével karöltve megszervezésre került a *Városi Mesemondó Találkozó*, egyben a *IV. Országos Játéknap*. A rendezvényen nemcsak az óvodás korú, mesemondásban kiemelkedő képességű gyermekek vettek részt, hanem minden érdeklődő csatlakozott, aki az óvodapedagógusok által létrehozott kiállítást is meg kívánta tekinteni. A kiállítás fő témája a mozgás fontosságára hívta fel a figyelmet. Köszönet a város óvodapedagógusainak, akik kutatómunkát folytattak a szülők, nagyszülők kedvelt mozgásos játékeinak összegyűjtésében, azok újra alkotásában, és megjelenítésében, amely ötletességével lehetőséget teremtett a kipróbálásra.
 - Május 24-én három fővel képviseltük a szervezetet a Küldöttgyűlésen (dr. Huszárné Kraft Valéria, Tóth Marianna, Horváth Edit).
 - Június 20-23. között került megrendezésre Orosházán a Staféta tábor, ahol Szabó Istvánné tartott előadást.
 - Szervezetfejlesztő, kohéziót erősítő kirándulást szerveztünk a tagság számára Szlovákiába (Salgótarján- Besztercebánya-Spania Dolina-Zólyom-Salgótarján) a Gyermekekért Baráti Körrel közösen július 4-én. Köszönet Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának, hogy civil életet támogató tevékenységet folytat. Pályázati kiírása segítségével pályázatot nyújthattunk be, amelyen sikeresen vettünk részt, így módon csökkentve az utazás költségeit a résztvevő tagok számára.
 - Július 5-én „*Európai módszertani innovációk a kisgyermekkorú erkölcsi nevelésben*” című programon vettünk részt három fővel. Villányi Györgyné, a Magyar Pedagógiai Társaság alelnöke, a Kisgyermeknevelési Szakosztály vezetője invitálására az AVAL projektről és eredményeiről hallottunk tájékoztatást Szalma Éva projektmenedzser előadásában. Képet kaptunk a magyar fejlesztésű anyagokról és első tapasztalatokról. Részt vettünk a validációs csoportmunkában, áttekintettük, kipróbáltuk a programhoz kapcsolódó tevékenységeket, beszélgetés keretében véleményeztük az alkalmazhatóságot az első benyomások tekintetében.
 - Szeptember hónap városunkban a Civil Hónap rendezvényeinek sokasága. Tagságunk különféle, az érdeklődési körnek megfelelő rendezvényen vett részt. Szervezetünk aktív bekapcsolódását jelentette, hogy szeptember 20-án, a Pegazus Élményközpontban tagtársunk, Czene Gyula előadást tartott az érdeklődők számára a „*XXI. század oktatásügyéről, nemzetközi kitekintéssel*” címmel. Az általa készített prezentáció sok hasznos információt tartalmazott

mindannyiunk számára, amelyet többéves pedagógusi, vezetői gyakorlatával támasztott alá.

- Kiemelt rendezvénye szervezetünknek az „*Ünnepnapok az egész életen át tartó tanulásért*” program megvalósítása. A programmal idén is megszólítottuk az óvodás, kisiskolás korosztályt. November 28-án közel 130 óvodás részvételével délelőtti program keretében elevenítettük fel Palócföld játékait, dalos-játékait, rigmusait. A város óvodái nagy hangsúlyt fektetnek múltunk értékeinek átadására, tovább élésére. Ennek jegyében az óvodák rövid dalos-játékos műsort állítottak össze. A program zárásaként a közösen kiválasztott játékot mindannyian kipróbáltuk, elsajátítottuk. A rendezvény sikerességéhez köszönetünket fejeztük ki a Balassi Bálint Megyei Könyvtárnak, aki megfelelő színvonalú helyet biztosított számunkra, és Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának, aki pályázat útján anyagi támogatást nyújtott a program emlékezetessé tételéhez.
- A tagozat évvégő ülésére, a 2019. év értékelésére, következő évi feladatok tervezésére december 2-án került sor. A Munkásotthon tér fiókkönyvtára biztosított helyszínt az év végi rendezvény életre hívásához, amelyen az éves munkáról szóló beszámoló, a kiegészítések, és a következő évi feladat megjelölésekre került sor. Megvitattuk a MPT stratégiáját, amelyhez közép- és rövid távú célok megfogalmazásán dolgoztunk. A résztvevő tagság elégedettségét mutatta az elvégzett tevékenységek eredményességét illetően, elhivatottságukról, cselekvési kedvükről nyilatkoztak a következő év feladatainak ellátásában való részvételi szándékról.

Szabolcs- Szatmár-Bereg Megyei Tagozat

PINTÉNÉ KOSINA JUDIT – DR. DRÁVICZKI SÁNDOR

Főbb tevékenységi formák: konferencia, felolvasó ülés, foglalkozások, könyvbe-mutató, szakmai műhely meglátogatása. A tagozat nyitott rendezvényeket tart, amelyeken az érdeklődők megkötés nélkül részt vehetnek.

Az alapvető feladatok rendezése

A tagozat létszámának növelése. Az elmúlt években a középiskolák és az általános iskolák pedagógusainak irányába próbáltunk aktívabb tagszervező tevékenységet kifejteni, több-kevesebb sikerrel;

- a folytonosság fenntartása, a tagozat folytatható hagyományainak ápolása;
- kapcsolattartás a társaság tagjaival, más érdeklődőkkel; az információáramlás meggyorsítása és a jobb kapcsolattartás érdekében 2010-ben weboldalt indítottunk;

pedagogiaiitarsasag.hu.hu címen. A weboldalon megtalálható minden rendezvényük előadás anyagainak elektronikus változata is. A társaság tagjainak és minden érdeklődőnek az észrevételeit, megjegyzéseit a 2010-ben létrehozott e-mail címen: pedagogiaiitarsasag@gmail.com címen várjuk. Itt válaszolunk felmerülő kérdéseikre is. 2009-ben egy önálló, lektorált kiadványt indítottunk „*Pedagógushivatás*” címen, melyben a rendezvényeink előadás anyagait jelentetjük meg. Évente egyszer-kétszer tudunk így megjelenni a tagjaink előtt. 2011-ben angol nyelvű kiadvánnyal rukkoltunk elő. 2019-ben már kilenc számmal rendelkezünk.

A TAGOZAT 2019-BEN A KÖVETKEZŐ RENDEZVÉNYEKET, PROGRAMOKAT RENDEZTE, SZERVEZTE:

- 2019-ben központi feladatként (a 2013-ban elkezdett) a hátrányos helyzetű egyetemi hallgatók felzárkóztatását tekintettük. 2019-ben a digitális kommunikáció fejlesztését valósítottuk meg. Az év folyamán több alkalommal tartottunk számukra foglalkozásokat.
- 2019-ben is továbbfolytattuk tematikus látogatássorozatunkat. 2019-ben ismerkedés a megye intézményeivel, kutató helyeivel keretében a Családok Átmeneti Otthonát látogattuk meg.
- 2019. október 15.-én neveléstörténeti felolvasó ülést rendeztünk, melynek témája „*Tanítóképzés Északkelet-Magyarországon*”.
- 2019. november 13.-án „*Magatartászavarok korrekciója az óvodában*” címen rendezvényt tartottunk.

Didaktikai Szakosztály

MOLNÁR GYÖRGY

Újjáalakulásunk óta az akkor megfogalmazott célkitűzéseink szellemében, folytattuk szakosztályi munkánkat. A szakosztály létszáma 64 fő volt 2019-ben. Terveink, programjaink megvalósulásához érdemben járulhatnak hozzá szakosztályunk tagjai, akik aktivitása az elmúlt év során is fokozatosan növekedett. Ezzel együtt továbbra is fontosnak tartjuk aktív tagjaink létszámának növelését, az elmúlt évben is voltak új belépőink.

MEGVALÓSULT PROGRAMJAINK:

1. 2019. szeptember 27. 19:00-tól a kutatók éjszakája programon belül „*Az innovatív oktatás a Műegyetemen*” konferenciát tartottuk meg, ahol a résztvevők interaktív, figyelemfelkeltő előadások során a gyakorlatban prezentáltak,

a BME-n meghonosodott innovatív pedagógiai és technológiai megoldásokat. Az élménypedagógiai lehetőségek és mikrotartalmak mellett a kooperatív, korszerű interaktív módszertani megoldások is bemutatásra kerültek. (<https://www.kutatokejszakaja.hu/esemeny/az-innovativ-oktatas-a-muegyetemen/>)

2. 2019. november 28-án *Módszertani innovációk a szakképzésben* címmel tartottunk egész napos szakmai workshopot a Magyar Pedagógiai Társaság Felnőttképzési Szakosztályának együttműködésben, a Budapesti Komplex Szakképzési Centrummal, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Andragógiai Albizottságának szervezésében. A programon sok értékes és színes témájú előadást hallhattunk, a módszertani megújulások köréből, illetve a 2019. évi Worldskill verseny világbajnoka is bemutatkozott pályaművével. (<https://www.facebook.com/events/1023789944627081/>)

Egész évben követtük más szakosztályok szakmai programjait is, és lehetőség szerint részt vettünk rajta. A bemutatott éves programokkal aktivizálni tudtuk a tagjainkat, amely során jelentős aktivitást mutattak szakosztályi tagjaink legaktívabb köre. 2019-ben a tagságunk tovább bővült, több esetben a fiatalítás jegyében, amely egyik fókuszja volt az éves elképzelésünknek. 2019-ben kellett búcsút vennünk szakosztályunk tiszteletbeli alelnökétől, Dr. Németh József címzetes egyetemi tanár kollégánktól.

Célkitűzéseinket a jövőben is érvényesíteni kívánjuk picit intenzívebb és gyakoribb szakmai programokkal alátámasztva.

Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztály

TURCSIK KATALIN

Tagjaink száma jelenleg 44 fő, pártoló és tiszteletbeli tagjaink nincsenek.

Főbb tevékenységeink a 2019. évben az alábbiak voltak.

2019. március 6-án szakmai összejövetelt tartottunk a Logopédia Európai Napja alkalmából. A résztvevők logopédiai fejlesztő órákat látogathattak, óramegbeszéléseken és író-olvasó találkozón vehettek részt (Horgas Tamásné: *Sikeres magyar diszlexiások című könyve* kapcsán) és előadásokat hallgathattak.

Három tagunk, Paveszka Dóra, Travnev-Nagy Andrea és Dan Viktória tartott előadást 2019. április 26-án, a Démoszthenész Egyesület „Digitális logopédia – tabletekre hangolva” című konferenciáján.

2019. június 25-én Dr. Köpf Lászlóné, alapító elnökünk és Turcsik Katalin, jelenlegi elnökünk egyeztető megbeszélésen vett részt Horváth Bélával, a Budapesti Gépészeti Centrum főigazgatójával, Perkó László, a budapesti Öveges József Középiskola intézményvezetőjének közreműködésével. A szakosztály képviselőiben felhívtuk a főigazgató úr figyelmét a diszlexiával és egyéb tanulási zavarral vagy nehézséggel élő tanulók nehéz helyzetére és lemorzsolódásuk veszélyére a szakképzés területén. Egyidejűleg felajánlottuk közreműködésünket a helyzet javításában, amit főigazgató úr nagyon nyitottan fogadott, majd ezzel kapcsolatos terveinket június 28-án elküldtük a főigazgatónak. A következőket kínáltuk: problématerkép felvázolása egy négyfordulós, a különböző érintett körök bevonásával megvalósítandó beszélgetés-sorozat eredményeképpen, majd erre építve egy konferencia megszervezése és konferenciakötet összeállítása, 30 órás tanfolyam kidolgozása a tanulási zavarral küzdő tanulókat oktató szakmai tanárok és szakoktatók számára, nevelési értekezleteken tartandó előadások ugyanebben a témában és ehhez kapcsolódó tájékoztató brosúra szerkesztése a centrum iskoláiban. Levelünkre nem kaptunk választ.

Két tagunkat jelöltük a társaság újonnan alapított Ádám György Érdemérmé-re: Dr. Köpf Lászlónét, alapító elnökünket és Hatvani Istvánnét, Elikét, egykori titkárunkat, külföldi kapcsolataink fő szervezőjét. Nagy örömünkre szolgált, hogy május 24-én Dr. Köpf Lászlóné a díjazottak között volt!

Több alkalommal és módon léptünk azzal a törvénytervezettel kapcsolatban, amely 2020-tól kötelezővé kívánta tenni a sikeres nyelvvizsga letételét az egyetemi felvételikhez. 2019. március 11-én levelet írtunk Bódis Józsefnek, az Oktatási Hivatal akkori vezetőjének, felhívtuk a figyelmét arra, hogy ez a döntés elfogadhatatlan módon hátrányosan érinti a nyelvi hátrányokkal küzdő tanulókat. A hivatal erre nem reagált, ezért június 17-én Trencsényi László elnök úr újabb levélben szólította fel az államtitkárt a válaszára – sikertelenül. A hozzánk forduló szülőket arra biztattuk, hogy személyes jelenlétünkre számítva kérjenek időpontot az oktatási jogok biztosától, Aáry-Tamás Lajostól. Az egyik érintett szülő ezt megtette, de a biztos időpont adása helyett írásban tájékoztatta arról, hogy ebben az ügyben már intézkedett, kezdeményezését azonban „a döntéshozók nem fogadták el, a jogalkotó nem döntött a szabályozás megváltoztatásáról”. 2019. november 11-én újabb levelet írtunk Palkovics Lászlónak, aki időközben, az Innovációs és Technológiai Minisztérium vezetőjeként illetékké vált az ügyben. Válasz most sem érkezett, de örömmel vettük tudomásul, hogy a minisztérium hamarosan elhalasztotta a tervezett törvény bevezetését.

Bázisiskolánk, a budapesti Öveges József Középiskola 25 éve foglalkozik diszlexiás tanulók képzésével, amit 2019. október 25-én ünnepelt, egy konferencia és tanár-diák találkozó keretében, „*DISZ 25 – Diszlexia, Integráció, Szakértelem*”

címmel. Szakosztályunk társszervezőként aktívan részt vett az előkészítésben, meghívásunkra előadást tartott az alkalmon Villányi Györgyné, alelnök asszony (aki a betegsége miatt távol maradt Trencsényi László elnök úr üzenetét is felolvasta), szakosztályunk partnerének, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének képviselőjében Pöllnitz Ilona, a Székelyföldi Oktatási és Módszertani Központ vezetője, valamint Juhász Ágnes, a Pályaorientációs Szakosztály titkára, aki a szakképzés múltját és jövőjét elemezte. A konferencián Turcsik Katalin, szakosztályi elnök felolvasta a szakosztály ez alkalomra írt állásfoglalását a szakképzés aktuális átalakítására vonatkozóan.

Sikeresen pályáztunk a FOF2019 kiírásra, amelyet a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. hirdetett meg az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából. Ennek keretében négy 30 órás tanfolyam megtartását vállaltuk 2020 első féléve folyamán, „*Tanulási zavarok a kamaszkorban*” címmel: Miskolcon, Győrben és (kétszer) Budapesten.

A Prevenációs Szakosztállyal való együttműködés keretében Turcsik Katalin részt vett a 2019. november 16-án rendezett műhelytalálkozón, és rövid prezentációt tartott „*Tanulási törvények*” címmel.

Szakmai tudásunk bővítésének érdekében rendszeresen részt vettünk szakmai és továbbképző programokon. Paveszka Dóra jelen volt a Felnőttképzési és Didaktikai Szakosztály közös szervezésében, a Budapesti Komplex Szakképzési Centrummal együttműködésben megvalósított, „*Módszertani innovációk a szakképzésben*” című workshopon, 2019. november 28-án. Turcsik Katalin március és április folyamán elvégezte a Logopédiai Kiadó által szervezett, „*A matematikatanulás zavarai (diszkalkulia)*” című továbbképzést. 2019. május 8-án Turcsik Katalin részt vett a Dyslexiás Gyermekekért Egyesület által szervezett, „*Nehezen boldoguló gyermekek a matematika órákon*” című előadásán.

Az elmúlt évek az előzőekhez hasonlóan aktív munkával teltek, örömről szolgál, hogy három új taggal bővültünk és a szakosztály lendülete továbbra is megvan.

Felnőttképzési Szakosztály

KRAICINÉ SZOKOLY MÁRIA

CÉLOK, FELADATOK

A szakosztály 2019. évi munkaterve kiemelt célként jelölte meg a Szakosztály belső munkájának élénkítését, gazdagítását, társszervezetek, partnerek és fiatalok bevonását. Az év során bekövetkező törvényi változások, a társadalmi-poli-

tikai változások mellett reflektorfénybe állították a szakképzés, a köz- és a felsőoktatást érintő, széles társadalmi köröket érdeklődésére számító kérdéseket is.

RENDEZVÉNYEK

Fenti problémák elemzésére, álláspontunk kialakítására a szakosztály vezetése az év során több alkalommal ülésezett, bevonva azokat az MPT tagokat és szimpatizánsokat, akik a szakképzés és a felsőoktatás területén tevékenykednek. A szakképzést érintő változások tekintetében két alkalommal témaként a törvényi változásokból adódó új feladatok és kihívások témája szerepelt, amit a Budapesti Szakképzési Centrum gyakorlatának elemzése kapcsán vitattunk meg. A felsőoktatás témakörben ugyancsak két alkalommal, egyetemi hallgatókkal rendeztünk beszélgetést az egyetemek helyzetéről, amelyben témaként nemcsak az egyetemekkel kapcsolatos új kihívások és a kutatás mibenlétének és lehetőségeinek kérdései szerepeltek, hanem az Európai Unió képességpolitikája (skill policy), az Unió korábbi képesség stratégiájának továbbfejlesztéseként, az Ipar 4.0 által generált új kompetenciaelvárások felsőoktatást érintő szemléletváltásának szükségessége, valamint a pályaaorientáció és az életpálya-tanácsadás felsőoktatást érintő kérdései. Mindezek a beszélgetések rámutattak arra, hogy a felnőttképzés a gazdasági versenyképesség megőrzésének kulcsa, így egyre fontosabb eleme a gazdasági szervezetek humán erőforrás gazdálkodási tevékenységének, s amely igényli az oktatással, kutatással a szoros együttműködést.

A szakosztályi tevékenység csúcsa – az előző évekhez hasonlóan – őszi esett, amikor a szakosztály megtszítelő feladata volt az MPT őszi, „*Ünnepnapok a felnőttkori tanulásért*” című rendezvénysorozatának összefogása. Ennek keretében – a szakosztályok aktivitása és együttműködése révén több mint 1000 fő részvételével 31 rendezvény valósult meg az országban.

Az őszi eseménysorozat keretében, a Felnőttképzési Szakosztály által szervezett rendezvények csúcspontját jelentette a Didaktikai szakosztállyal közösen, 2019. november 28-án, a BME Műszaki Pedagógiai Tanszékén rendezett, „*Módszertani innovációk a szakképzésben*” című konferencia, valamint 2019. november 25-én a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, az ELTE PPK FTI-vel és az EPALE Magyarországgal közösen rendezett „*Mérőeszközök az alapkészségek fejlesztéséhez*” című workshop. Tudományos szempontból is jelentősnek tekinthető a 2019. október 17-én, az ELTE PPK-n lezajlott a „*Neuroandragógia a kirekesztés ellen*” című konferencia, amely a Laterna Magica Nonprofit Kft., az ELTE PPK FTI és a Felnőttképzési Szakosztály együttműködésében valósult meg és felhívta a figyelmet arra, hogy az elmúlt évtizedben lezajlott neurobiológiai kutatások eredményeinek fényében újra kell értelmezni a tanulás mibenlétét és ehhez igazítani a tanulás- és tanítás-módszertan tárházát. A szakosztály szervezője és

szereplője volt az MPT 2019. november 26-án megrendezett könyvbemutatójának, amelyen tizenkét, 2019-ben megjelent pedagógiai és andragógiai kiadványt mutattunk be.

A szakosztály vezetése az MPT nevében részt vállalt a 2020. évi Mellearn konferencia előkészítésében, amely az ELTE PPK Aulájában, „Tanulás – Tudás – Innováció a felsőoktatásban – Reflektorfényben az innováció” címmel fog megvalósulni 2020. április 29-én.

Figyelemmel kísértük a Felnőttképzési szakosztály keretében működő Szocióandragógiai Műhely havi rendszerességgel szervezett műhelyfoglalkozásait az andragógia, a pedagógia és a társtudományok képviselőinek meghívásával. E rendezvények közül jelentőségében kiemelkedik a 2019. november 29-én megrendezett „A szocióandragógia szerepe az alapképességek fejlesztésében” című műhelyfoglalkozás, amelyen a résztvevő szakértők megvitatták Szeitz János „Szocióandragógia Alapok – hipotézisek – Vázlat a szocióandragógia elmélet kidolgozásához” című nagy terjedelmű tanulmányát. 2019-ben a rendezvények népszerűsítése kapcsán a Szocióandragógiai Műhely együttműködött a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesülettel.

HÍRANYAGOK, PUBLIKÁCIÓK

Rendezvényeink kapcsán ösztönöztük az e témában kutató tagtársakat és egyetemi hallgatókat, hogy a felnőttképzéshez és a humán erőforrás gazdálkodáshoz, benne a munkaalapú tanuláshoz, a munkahelyi képzésekhez kapcsolódó tanulmányaikról, kutatási eredményeikről blogok írásával és munkáik feltöltésével adjanak számot az EPALE Magyarország és az MPT honlapján, ezáltal folytatva a 2017-ben megkezdett együttműködést az NSZFH keretében működő nemzetközi honlappal.

Az MPT honlap megújulása kapcsán megkezdtük a szakosztályi tagok főbb friss publikációinak, prezentációinak feltöltését a társasági honlap szakosztályi oldalára és ugyanitt hívjuk fel a tagság figyelmét az Opus et Educatio és az Új Pedagógiai Szemle szakfolyóiratokban megjelent, érdeklődési körünkbe tartozó tanulmányok megjelenésére.

EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Az év során a Felnőttképzési Szakosztály együttműködött a Didaktikai, a Pályaorientációs, a Felsőoktatási és a Diszlexia Szakosztályokkal. Együttműködést kezdeményeztünk a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálattal, a felnőttkori kompetenciamérések, valamint a sajátos tanulási igényű felnőttek körében végzendő tanulástámogatási módszertani munka kutatása céljából.

Amint a fentiek is mutatják a szakosztály nagy hangsúlyt helyezett mind a Társaságon belüli, mind a külső partnerekkel történő együttműködésekre. 2019-

ben partnereink voltak: EPALE Magyarország, BME Műszaki Pedagógiai Tan-
szék, ELTE PPK Felnőttképzés-kutatási és Tudásmenedzsment Intézet, Mellearn
Hálózat, MTA Pedagógiai Bizottság Andragógiai Albizottsága, Budapesti Komp-
lex Szakképzési Centrum, Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Laterna Magica
Nonprofit Kft, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület.

Ami a munkatervnek való megfelelést illeti, az év során megtörtént a szakosz-
tályi tagság áttekintése, a revízió kapcsán 16 fő tagságát – főként a tagok elérhe-
tetlensége miatt – felfüggesztettük, így 2019-ben a szakosztálynak 78 tagja volt.

Gyermekérdekek Szakosztálya – Korczak Munkabizottság

MAKAI ÉVA

A szakosztály létszáma a 2019. évi felülvizsgálat előtt: 75 fő; a felülvizsgálat után
50 fő; ebből tagdíjfizető 2019-ben: 25 fő, közülük a programok aktív résztvevője
11 fő.

Éves szakosztályi munkánkra 3 tevékenységtípus volt jellemző: érdekvéde-
lem; publikációk és nyilvános megjelenések; szakmai találkozók.

1. ÉRDEKVÉDELEM

- Érdekvédelmi tevékenységünk egyik fontos eredménye volt, hogy érdemi választ kaptunk az Alapjogi Biztos Hivatalába 2018 februárjában küldött pa-
naszbeadványunkra. Ebben kértük az alapjogi biztos állásfoglalását a tartós
gyógykezelés miatt gyermekgyógyüdülőben, egészségügyi intézményben
vagy rehabilitációs intézményben ellátott gyerekek, továbbá a szakorvo-
si vélemény alapján otthonukban gyógykezelt, és egészségi állapotuk miatt
magántanuló státusú tanulók oktatáshoz való jogának érvényesülése kérdésé-
ben, valamint a «tartós gyógykezelés» fogalmának és időtartama kérdésének
tisztázásában. Válaszában a biztos úr jelezte, hogy felkérte az EMMI-t jog-
szabályi pontosításra és tájékoztató anyagok összeállítására, illetve az érintett
kórházakat belső szabályzataik elkészítésére.
- Érdekvédelmi tevékenységünk sarkalatos pontja volt az év során folyamatos
munkánk a Gyermekjogi Civil Koalícióban. A GyJCK-ban tevékenykedő civil
szervezetek együttesen készítették el azt a Jelentést, amelyben számot adtak a
Gyermekjogi Egyezménybe foglalt jogok hazai érvényesülésének magyaror-
szági helyzetéről. (Erről 5 évente köteles beszámolni a kormány, de a brüsszeli

Gyermekjogi Bizottság a civil szervezeteket is meghallgatta ugyanerről.) A civil jelentés angol és magyar nyelvű változatának elkészítésében folyamatosan dolgoztunk az év során.

- Együttműködtünk a Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány „*Te hogy látod?*” címmel indított internetes kampányában, ahol azt mérte fel az alapítvány, mennyire érzik megvalósultnak a gyermekjogi egyezményben biztosított jogukat a gyerekek. E munkában tanácsadói, szakértői munkát végeztünk, s úgy véljük, a mi munkánk is hozzájárult ahhoz, hogy mintegy 5300 gyermek válaszolta meg a kérdéseket.

2. NYILVÁNOS MEGJELENÉSEK, PUBLIKÁCIÓK

- Terveinknek megfelelően elkészült a mintegy kétórás videóinterjú Pataki Gyulával, a 75 éve létrehozott Fiúkfalva köztünk élő, egykori alapítójával.
- Az Országos Pedagógia Könyvtár és Múzeum 2019. május-június hó folyamán kiállításon mutatta be Fiúkfalva történetét.
- Az MPT – szakosztályunk tagjainak közreműködésével – Magyarországon először kiadta Janusz Korczak: Józsi, Jaszi i Franki c. könyvét (A wilhelmóvkai fiúk).

3. SZAKMAI TALÁLKOZÓK

- Korczak: *A wilhelmóvkai fiúk* című könyvének bemutatása az alábbi egyetemi városokban és helyszíneken történt: Győr, Kecskemét, Vác, Budapest (ELTE és Lengyel Intézet), együttműködésben az MPT érintett megyei tagozataival, szakosztályaival.
- Februárban „atipikus” gyerekek szüleinek kérésére tartottuk szakmai beszélgetést a korczaki pedagógiáról „*A személyiség tisztelete*” címmel a Zöld Kakas Lyceumban.
- Áprilisban a Tanext Akadémián mutattuk be a Fiúkfalváról készült dokumentumfilmet.
- Szeptemberben az ELTE TÓK-on tartottunk szakosztályi ülést. „*Nem Pesten történt, amit hallotok...*” címmel pszichológus tagtársunk értő tolmácsolásában hallhattunk egy vidéki kisváros nevelési tanácsadói gyakorlatából gyermekvédelmi-gyermekjogi eseteket.
- A Gyermekjogi Egyezmény 30. évfordulójáról intézménylátogatással emlékeztünk meg. Ellátogattunk a kőbányai MÁV telepi iskolába, ahol a tantesület és pártfogó alapítványok tagjaival vettünk részt interaktív, tematikus foglalkozáson.
- Folyamatosan részt vettünk a Közössépedagógia Szakosztály „*Keresztény kultúra és közössépedagógia*” című rendezvénysorozatán, mivel az gyermekvédelmi-gyermekjogi témákat is érintett, s egyes meghívott vendégeik a gyermekvédelemnek is kitüntetett szereplői voltak.

Összességében úgy értékeltük a 2019. évi szakosztályi tevékenységünket, hogy „kicsi a bors, de erős”. Bár aktív közreműködők kevesen vagyunk, de éves terveinket – a szakosztályi tagság fiatalítása kivételével – sikeresen megvalósítottuk. Céljaink között így ez kiemelten fog szerepelni az elkövetkezőkben! Tevékenységünkkel a társaság közösségében, testületeiben és ezen túlterjedően is markánsan képviseltük a gyermekjogi szemléletmódot.

Hagyományismereti Szakosztály

SÁNDOR ILDIKÓ

A szakosztály üléseit átlagosan 15 fő látogatja, elsősorban néptánc tanítással foglalkozó óvodapedagógusok és tanítók, tanárok. Programjaink elsődlegesen az önképzést szolgálják, emellett a népi játékok tanítására és alkalmazására vonatkozó módszertani műhelymunkát végzünk, melynek eredményeit közművelődési programok keretében próbáljuk ki. A több éve zajló műhelymunka eredményeként kevésbé ismert (például hiányos forrásközlésű) énekes játékokat ültettünk át a gyakorlatba, kialakítottuk a játékrekonstrukció módszertanát.

ÜLÉSEINK, SZAKMAI PROGRAMJAINK A 2019. ÉVBEN:

- 2019. március 8. 17.00 Felkészülés a Táncháztalálkozóra –játéktanulás, műhelymunka
- 2019. április 6. Játéktanítás a Táncháztalálkozón
- 2019. május 11. A Táncház napja (Liszt Ferenc tér) – játéktanítás
- 2019. szeptember 28. Játéktanítás a Hagyományok Háza tematikus napján.

Kerekgedei Makó Pál Matematikatanári Szakosztály

MUNKÁCSY KATALIN

Tagságunk áll 2 senior, 2 tagdíjmentességet kapott és további 11 tagból. Az elmúlt év során részt vettük sok rendezvényen, programon és bemutattuk elképzeléseinket a matematikatanítás lehetséges alternatíváiról. Foglalkoztunk azzal, hogy Varga Tamás nagy jelentőségű matematika-didaktikai örökségét hogyan lehet a kortárs igényekhez illeszteni.

Megalapítottuk a szakosztályon belül a Calculus Research Group-ot. Együttműködünk gyakorló tanárokkal, matematikadidaktikai kutatókkal, matematikusokkal, oktatáskutatókkal Magyarországon és külföldön, annak érdekében, hogy a nem-matematikus diákok számára is érthetővé tegyük az analízist.

Együttműködtünk más szakosztályokkal, elsősorban a Kisgyermeknevelési Szakosztállyal.

A szakosztályunk kis létszámú, de tagjai nagy távolságokra laknak egymástól, Zalától Debrecenig, így a szakosztályi élet jelentős része emailen keresztül zajlik. Hosszú levelezést folytattunk a matematikatanítás aktuális helyzetéről, aminek összegzését szeretnénk kitenni az MPT honlapra.

Kisgyermeknevelési Szakosztály

ANGYALFINÉ VARGA JULIANNA, BAKONYI ANNA, CS. FERENCZI SZILVIA,
NYITRAI ÁGNES, VILLÁNYI GYÖRGYNÉ, VALAMINT
ANDRÁSI TIBORNÉ EDIT, FAUST DEZSÓNÉ, KOSZTEL KRISZTINA,
VILÁGOSNÉ ROZSONITS ERIKA, ZSEMBER GYURCSY MÁRTA

A 2019-es évben programjainkon a korszerű pedagógiai fejlesztéseknek adtunk teret, hogy erősíteni tudjuk a szakmai párbeszédet a gyermekek körül élők körében: a szülők, a kisgyermeknevelők, az óvodapedagógusok, tanítók és az alapképzésben dolgozó oktatók között.

2019. március 8-án a kibővített vezetőségi ülésen – aktív tagok bevonásával (24 tag) munkánk eddigi tevékenységeinek elemzése, összegzése után, továbblépési utakat kerestünk: nevelési értékek megtartásával gyermekintézményeinkben mivel lehetne jobbra tenni a gyermekkort és a gyermekeket körülvevő felnőttek mentálhigiénés állapotát. Célunk: az iskoláskor előtti nevelésben a *gyermekközpontúság elvének* megtartásával, az *Alapdokumentumok (bölcsodei, óvodai) szellemében* a mai kor fejlesztési kezdeményezéseinek, innovációinak támogatása és a szakmai képviselet.

Megköszöntük *Farkas Anikó* vezetőségi tagunk kiváló munkáját, jövőbeni támogató munkáját örömmel fogadjuk továbbra is, számítunk rá. A hároméves korosztály további képviseletét Cs. *Ferenczi Szilvia* főiskolai docens látja el.

2019 ÉVI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEINK

Februárban a *Tanácsadó Estek* összejövetelén a bullying, közösségi zaklatás volt a téma. Kosztel Krisztina alegységvezető beszámolt a *Nyugi Ovi program* tapasztalatairól. A sikeres gyakorlati példák bemutatása után a *Játékszer nélküli óvoda program* tartalmáról Villányi Györgyné tájékoztatott.

Márciusától a bölcsődei és óvodai nevelés egymásra építettsége érdekében *támogattuk a CSBO szervezésében – EU-s pályázat útján – indított felmérést*. Nyitrai Ágnes elnökségi tagunk felkérésére szakmai véleményt adtunk (Bakonyi Anna és Villányi Györgyné), a gyermeki fejlődés nyomon követése felmérés munkálataival kapcsolatosan, valamint nyár folyamán szakosztályunk tagjai közül többen (12-en) vállalták a felmérő lap kipróbálását és véleményezését.

Márciusban a *Brunszvik Teréz szakmai napok* keretében a *Nemzetközi Kisgyermek-nevelési konferencián* az Apor Vilmos Katolikus Főiskola (AVKF) szervezésében szakosztályunkból többen érdeklődtek hallgatóként, Zóka Katalin a Szakmai Kollégium tagja és Cs. Ferenczi Szilvia elnökségi tagunk szekciót vezettek. A *Demokratikus Nevelés Konferencián* (ELTE TOK) a *Szabadság és demokrácia az oktatásban és a családban-hogyan kezdjük el?* témában Kosztel Krisztina alegységvezető az óvodai demokratikus nevelés közösségre, egyénre való hatását, a gyakorlati megvalósítás lehetőségeit mutatta be.

Májusban a *Szülőnek lenni konferencián* az iskoláskor előtti nevelést több szakosztályi tagunk képviselte, aktívan részt vettek a beszélgető kör munkájában Szűcs Viktória szakosztályi tagunk, a BDDSZ elnöke és Villányi Györgyné. A *Modern Óvoda konferencián* nagy érdeklődés kísérte Dr. Bakonyi Anna előadását: *Ki a nem más? A diverzitás mint érték*. és Kosztel Krisztina interaktív bemutatóját: a „*Robotoktól a szabályalkotásig*” c. szekcióban. Az *I. Regionális Európai Konferencia* témája *A Lelki Egészség a Perinatális Időszaktól a Kora Gyermekkorig* – nagyon fontos szakosztályunk szakemberei számára – Cs. Ferenczi Szilvia szekcióvezetőként és előadóként is szerepelt.

Június végén az *MPT Staféta táborában Orosházán tagjaink (6fő)* már hagyományként vettek részt, és csatlakozott Békéscsabáról az Ákom bákomi Óvoda nevelőtestülete Miklya Ildikó tagtársunk szervezésében.

Megállapodás jött létre az MPT és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Oktatásinnovációs és Felnőttképzési Központ (BME OIFK) között. Téma: az *erkölcsi értékek, demokratikus és társadalmi értékek, környezettudatosság*, gyerekekkel együtt megvalósítható gyakorlatainak elemzése, értékelése volt.¹⁶ Ezért júliusban az AVAL validációs műhely szervezésére került sor. A nyitóelőadás után csoportfoglalkozások keretében folyt a munka. Kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok, tanítók, tanárok szakmai szolgáltatókból szakértők, szakfelügyelők, felsőoktatásból oktatók voltak jelen, együtt dolgoztunk a mód-

¹⁶ az Erasmus+ – Strategic Partnerships – Call 2017 – KA201 – Strategic Partnership for school education, Key Action 2 – Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices támogatásával megvalósuló Added VALue Learning for Preeschool Teachers & Pedagogical Coordinators (röviden AVAL).

szertani anyagok véleményezésén. Tagjaink a feladatokban célzottan vettek részt: bölcsődei, óvodai, iskolai munkacsoportokban véleményezték a nemzetközi (7 ország) játékgyűjteményt.¹⁷ A szervezők szerint is a 40 résztvevő hasznos munkát végzett.

Szeptemberben a „*IV. Játsszunk Mindannyian!*” Országos Játéknapp megszervezésében több alegységünk vállalt kiemelkedő szerepet: Pápa, Csorna¹⁸, Karcag (l. részletes leírás az MPT honlapon).

A szeptemberi szakosztályi ülés a gyermeki fejlődés segítésének különböző lehetőségeivel foglalkozott. Bakonyi Anna beszélt *A diverzitás, mint érték* témaköréről. Szemléletváltásra van szükség, hiszen a különbözőség (a diverzitás) egyre inkább jelen van. A nehezített körülmények hátráltatják a differenciálás megvalósítását, pedig minél jobban előtérbe kell, hogy kerüljön. Harsányi Eszter és Szőke Rita *Inkluzív megoldások másképpen* címmel vezették be gondolataikat. Hangsúlyozták a közös játék, a közös cél, a bevonódás fontosságát. A játékalapú tréning egyik elemének bemutatásával ismerhették meg a szakosztályi tagok a kártyajáték módszerét. Ez a játék egyfelől érzékenyít, másfelől konkrét segítséget ad az egyes „problémás” gyerekek bevonásához. Munkácsy Katalin: Olyan játékokat, tevékenységeket mutatott be, amelyekben alig voltak számok, számolás meg gyakorlatilag semmi, ezek mégis fejlesztik a matematikai gondolkodás képességét. A játékok egy része a MiMa programban szerepel, amit CD-n megkaptak a résztvevők. A *Kisgyermeknevelési charta* elkészítésének témája is szóba került. Döntés nem született. (L. részletes leírás az MPT honlapon).

ALEGYSÉGEINK MŰKÖDÉSÉRŐL

Karcagi alegység tartalmaz tevékenységeit András Tiborné alegységvezető beszámolójában részletesen kifejtette. A *Játék nap* egész napos szakmai program keretében valósult meg. Szakmai napokon témák: *Tehetségnap*, „*Hagyományok nyomában*”, amikor a fenntartható, vagyis fenntartandó fejlődés, hagyományörzés, a kun életmód örökségei, pedagógiai munka eredményei, tehetség – ígéreték kibontakoztatásának módjai kerültek szóba (l. részletes leírás az MPT honlapon).

Kecskemét és környéki alegység munkája még szervezési szinten áll, Halasi Ágnes *A Kisgyermek* újság „*Zöld oldalak*” sorozatában részletesen számolt be az *Erdei óvoda programok* tartalmi elemeiről.

¹⁷ Cikk jelent meg *Erkölcsei és értékorientált nevelés a gyakorlatban* címmel A *Kisgyermek* XIII. évf. 2. számában, 2. old.)

¹⁸ a csornai szervezők élmény-beszámolója megjelenik A *Kisgyermek* 2019 XIII. évf. 5. számában.

KOMMUNIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉGEINK

A *Kisgyermek* szakmai folyóirat 13. éve szak-informáltságot segítő, szemléletformáló, innovációt támogató tevékenységei miatt terjesztését, ismertségét és előfizetését fontosnak tartjuk továbbra is.

FACEBOOK *Kisgyermekről Kisgyermekért* zárt csoport alakult a Szakosztály elkötelezett tagjaival. Célok: tájékoztatás az MPT munkájáról, vita, párbeszéd létesítése a kisgyermeknevelésben résztvevők között. Az adminok Kosztel Krisztina, Pável Brigitta, Zsarecz Mónika kiváló munkát végeznek.

MPT új honlapján – Rovatok címszó alatt – *Kisgyermeknevelés* néven novemberben indult oldalon színes, élénk szakmai kapcsolatépítést tervezünk.

A SZAKMAI ÉRDEKKÉPVISELETÜNK

A szakmai véleményalkotást kiemelten fontosnak tartjuk és az indoklással alátámasztott írásos véleményeinket, állásfoglalásainkat továbbítjuk az illetékeseknek: *A felsőoktatási képzés veszélyeztetése*¹⁹; *Beiskolázások menetét érintő köznevelési törvénymódosítások*; a Szakosztály *szakmai* állásfoglalása az iskoláskor előtti nevelést érintő végrehajtási rendeletek alkotásához²⁰. Zuglói Szülők Közösségével együttműködve – lakossági fórumon vettünk részt augusztusban a köznevelési törvény módosításával kapcsolatban Kosztel Krisztina aktív közreműködésének eredményeként.

Gyermekközpontú magyar óvodáért munkacsoport munkájába is bekapcsolódtunk (nyári pihenés helyett), bízva abban, hogy gyermekközpontú, egyéni fejlettségi igényeket hangsúlyozó ajánlásaink célba érnek. Az igényes, szakmai elhivatottságot felvállaló, több szerveződést képviselő szakcsoport munkája sajnos novemberre okafogyottá vált.

A Kisgyermeknevelési Szakosztály létszámát felülvizsgáltuk. 2019-es év végére 95 főre emelkedett a törlésre kerülők száma, akik többsége nyugdíjba ment, ketten hagyták el a pályát. Hatan végleg eltávoztak körünkből. 125 tagunkkal csak telefon, ill. postai úton van kapcsolatunk. Az idősebb kollégákra számítunk, neveléstörténet érdekében is tudásuk nélkülözhetetlen számunkra. Új tagok száma: 18 fő. Hatan pályakezdők. Jelenlegi taglétszámunk: 284 fő.

Összegezve: a Szakosztály célul tűzött feladatait töretlen hittel, pedagógiai elkötelezettséggel igyekszik megvalósítani, a társadalmi és törvényi változások nehézségei ellenére, a kisgyermekek érdekében.

¹⁹ A *Kisgyermek* 2019. XIII. évf. 2. számában. 7. old.

²⁰ A *Kisgyermek* 2019. XIII. évf. 2. számában 26-27 old

Kiss Árpád Műhely

HUDRA ÁRPÁD

Az ötfős társasági tagsággal rendelkező Kiss Árpád Műhely 2019 végén lezárta az abszolút pedagógusok kutatásával foglalkozó beszélgetéssorozatának 2016 őszen indult második folyamát. Ez egyben a projekt feltételezhető befejezését is jelenti. Az elvégzett munka eredményeit a műhely könyv formájában, elektronikusan és papíralapon, egyaránt közzé kívánja tenni, hasonlóan a 2016-ban megjelent, a korábbi évek termését összefoglaló *Abszolút pedagógusok* című kötethez. A múlt évben olyan huszadik századi, mindenféleképpen kiemelkedő alkotói és pedagógiai munkássággal rendelkezők tevékenységét vizsgáltuk, mint Dienes Valéria táncpedagógus, filozófus, író (2019. január 13.), Pattantyús-Ábrahám Géza gépészmérnök műegyetemi tanár, neves tankönyvíró (2019. március 1.), Pető András, a konduktív pedagógia létrehozója (2019. április 2.) és Magyar Imre belgyógyász professzor, kiemelkedő tankönyvek szerzője, író (2019. május 27.). A kialakult kutatási eljárásnak megfelelően a megbeszélésekre most is vagy az adott személy munkásságával eddig foglalkozó kutatót, azt közlelről ismerő munkatársat, szerencsés esetben tanítványt, illetve családtagokat hívtunk meg. Dienes Valériáról Boreczky Ágnes, az ELTE PPK professor emeritusa tartott a Múcsarnokban kiállítás bemutatóval egybekötött előadást. Pattantyús-Ábrahám Gézáról Vajna Zoltán egykori tanítvány, gépészmérnök, a Műegyetem decan emeritusa, akadémikus emlékezett meg. Pető András életútját és tevékenységét a róla már angol nyelven könyvet is publikáló Forrai Judit, az MTA Élettudomány-történeti Munkabizottságának elnöke mutatta be. Magyar Imréről lánya, Magyar Anna és fia, Magyar László András és egykori munkatársnője, dr. Kovács Ágota tartott ismertetőt. A Kiss Árpád Műhely négy tagja, – Kiss Endre, a KÁM elnöke, filozófiaprofesszor, Trencsényi László, a Magyar Pedagógiai Társaság elnöke, Forrai Judit orvosprofesszor és Hudra Árpád újságíró, filozófus –, múlt év szeptember 20-21-én részt vett a tizenegyedik Kiss Árpád Emlékkonferencián, ahol sikeres előadásokat tartottak a projekt kutatási témaköréhez tartozó abszolút pedagógusokról. Kiss Endre, nem egy lehetséges pedagógiai eszmetörténet, hanem a közös egzisztencializmus, a filozófiai élet közösségének oldaláról vizsgálta a Kiss Árpád és André Malraux író kapcsolatát. Trencsényi László az évek során a műhelybeszélgetéseken vizsgált több mint harminc életút „keresztelemzését” végezte el az abszolút pedagógus titkának megfejtése érdekében. Forrai Judit a Pető-kutatás egyik központi problémakörével, a konduktív pedagógia pontos meghatározhatatlanságával, másképpen interdiszciplinaritásával, újrafogalmazásának lehetőségével foglalkozott. Hudra Árpád Barcsay Jenő, a huszadik század egyik

legkiemelkedőbb magyar festője, a Művészeti anatómia című világhírű könyv szerzőjének abszolút pedagógusként való bemutatására tett kísérletet. A konferenciát követően a műhely, áttekintő jellege miatt, fontosnak tartotta, hogy külön megbeszélést tartson Trencsényi László mátrixairól, amelyek a következő szempontok alapján veszik számba a potenciális abszolút pedagógusokat: életutak ideje, családi örökség, interdiszciplinaritás képzettségükben, külföldi tanulmányok, pedagógiai tevékenységük csúcsteljesítménye, üldöztetések. A vitában ez több szemponttal is kiegészült, mindenesetre a tagok szerint ez a munka strukturálta egész eddigi tevékenységünket. A műhely éves munkáját, amely egyben a projekt eredményeinek összegzése is volt, Kiss Endrének a valóságosan létező abszolút pedagógusról szóló tanulmányának megvitatása zárta. Ennek időpontja átcúszott ugyan 2020. február 3-ra, de tartalmi szempontból mindenféleképpen ez jelentette éves tevékenységünk befejezését. A vitában alapvetően mindenki egyetértett a Kiss Endre által írtakkal, aki szerint az abszolút pedagógusok kiválasztásánál mindössze két előfeltételünk volt: az adott pedagógus rendelkezzen minősített önálló alkotó tevékenységgel, illetve kiemelkedő pedagógiai, tanítási-oktatási tevékenységgel. E kettős kritérium alapján vizsgáltuk és rekonstruáltuk a kiválasztott szereplők teljesítményét. Az utóbbiban realizálódó minőséget kerestük, miközben tudtuk, hogy ez minden abszolút pedagógus esetében más és más.

2019. évi tevékenységünket a leírtak alapján kifejezetten eredményesnek tartjuk.

Kőbányai Szenior Mentor Program

VARGÁNE FÓNAGY ERZSÉBET

A 2018/2019. tanévben 8 iskolában – Kada Mihály Ált. Isk., Harmat Utcai Ált. Isk., Janikovszky Éva Ált. Isk., Janikovszky Üllői úti tagintézménye, Fekete I., Széchenyi I., Keresztury Dezső, Szent László általános iskolák – 20 mentor, 46 tanulóval (21 lány, 25 fiú) foglalkozott. A gyermekek többsége 2., 3., 4. osztályos volt, de szükség esetén elsős, illetve az átmenet segítése érdekében 5. osztályos gyerekek is bekerültek a Programba. A mentorált gyerekek között egyre több az idegenajkú (kínai, vietnámi, szír, török anyanyelvű) tanuló. A velük való foglalkozás külön kihívást jelent a mentorok számára.

Ebben a tanévben is – csakúgy mint a korábbi gyakorlatban – a Programban részt vevő tanulók között voltak olyan gyerekek, akikkel már korábban is foglalkozott ugyanaz a mentor. Az elért eredmények – elsősorban a továbbhaladás biztosítása – egyértelműen bizonyították a folyamatos munka hatékonyságát. A mentori beszámolóokban rendszeresen megfogalmazódik, hogy az adott, megis-

mert gyermekkel a következő tanévben is szívesen folytatják a munkát, hiszen ez a folyamatosság, a kialakult együttműködés pozitívan befolyásolja az elérhető kisebb-nagyobb eredményeket.

A mentori foglalkozások általában szeptember végén kezdődtek és a tanulók órarendi elfoglaltságának függvényében május utolsó, június első hetében fejeződtek be. Az alsó tagozaton is magas óraszámok (6., 7., 8. óra sem ritka) és az egész napos tanítási rend miatt egyre nehezebb az időbeosztás megoldása. Sok esetben ez a tény is befolyásolja, hogy egy-egy mentor csak egy gyerekkel tud foglalkozni, és ezáltal csökken a segítségnyújtásba bevonható tanulók száma. Változatlanul gondot jelent, amikor a játékidő, az udvaron való tartózkodás idejét csökkenti a mentor megjelenése. A gyerekek részéről olykor jelentkező jogos problémát azonban a mentorok találékonysága, empátiája, konfliktuskezelő képessége oldani tudja.

A Program változatlan eleme, hogy a mentorok általában heti egy-két alkalommal, 30-45 perces időkeretben foglalkoznak egy-egy gyermekkel, évről-évre folyamatosan megerősítve azt a tapasztalatot, hogy a tanulók felkészültsége, képességei, szociális háttere függvényében az egyénre szabott foglalkozásoknak nemcsak létjogosultságuk van, de eredményesség is csak ettől várható.

A tanítás-tanulás időkeretének átrendeződéséből adódóan módosult/módosul a foglalkozások tartama is. Szinte egyértelmű igényként fogalmazódik meg a tanítók részéről, hogy a foglalkozásokon lehetőleg történjék meg a házi feladatok elkészítése („akkor legalább megvan!”), de segítséget kérnek és várnak az osztálytermi tanulás közvetlen segítségével, a markánsan jelentkező tantárgyi hiányosságok, lemaradások pótlásában is. (Nagyon sok gyereknél az utóbbiak a rendszeres hiányzásokból adódnak!) A mentorok többéves tapasztalatai szerint a hiányosságok a matematikában (fejben számolás, osztás, szorzás), a szövegértés, szövegalkotás, helyesírás terén vannak. A szövegértés esetében a bonyolultabb történetek, a természeti jelenségek leírásának megértése és interpretálása jelent gondot, de sok esetben nehézséget okoz a matematikában a szöveges feladatok értelmezése és ebből adódóan azok helyes megoldása. Olvasás a terén még a 2. osztályosoknál is gyakori, sőt nem egy esetben jellemző a betűtévesztés, -kihagyás (ez az írásban is jelentkezik!), az összeolvasás nehézsége, az olvasott szöveg értelmezése. Problémát jelent a beszédkészség elmaradása, a kifejezőkészség alacsony szintje. Az említett készségek hiányán túl nagyon sokszor találkozni a figyelemkoncentráció hiányával, a nagyon lassú, korlátozott megértéssel, bizonyos esetekben a motiváció teljes hiányával („Utálom az iskolát!”, „minek kell tanulni!”).

A felvetett problémákat tovább mélyíti, hogy a tanórákon szinte alig van idő és lehetőség a gyakorlásra (bevésés!), illetve ezeknél a tanulóknál az otthoni gyakorlás, hiánypótlás vagy akár a házi feladat ellenőrzése is teljesen elmarad.

Éppen ezért rendkívül fontos a szuggesztív, következetes mentori magatartás. A cél – és sokszor ezt a legnehezebb teljesíteni – a motiváció felkeltése és ébrentartása. Ha sikerül elérni egy-egy gyereknél, hogy a feladat (netán maga a tanulás!) felkeltse az érdeklődését, akkor a sikeres feladatvégzés, a nagyon sokszor elismételt dicséret után olyan pozitív élmények birtokába kerülhet, amelyekre a továbbiakban is lehet építeni.

Évről évre nagyobb kihívást jelent a mentorok számára az idegenajkú gyerekekkel való foglalkozás. A paletta egyre színesebb: kínai, vietnámi, török, szír, mongol, ukrán gyerekek kerülnek az iskolába, nagyon különböző nyelvi ismerettel, amin természetesen az a tény sem enyhít, hogy esetleg egy osztállyal viszszaemően történik a beiskolázás. Van olyan gyerek, aki szinte semmit nem tud magyarul, van, aki valamelyest már „jártasabb”, de a tanulás/tanítás nyelve szinte követhetetlen a számukra. Az ő esetükben a magyarnak mint idegen nyelv oktatásának kellene jelen lennie, de a mai általános iskolai gyakorlatban ennek nyoma sincs, ennek megfelelően szakmai segítségre sem támaszkodhatunk. A mentorok azonban nagy odaadással, ötletes megoldásokkal, hallatlan türelemmel igyekeznek ezeknek a tanulóknak is segíteni.

Az egyéni foglalkozások – valamennyi területen és tantárgyban – akkor sikeresek, ha a foglalkozások beépülnek a mindennapi iskolai életbe, ha az ott megszerzett vagy elsajátított tudás, képességek beépülnek a gyermek személyiségébe, s azokat a nagy létszámú osztálytermi munkában is alkalmazni tudják.

A hatékony mentori-fejlesztő munka alapvető feltétele a stabilan kialakított és megtartott feltétel nélküli bizalommal teli gyermek-mentor viszony. Ha a gyermek érzi, hogy „emberszámba veszik”, partnerként kezelik, akkor sikerélményhez jut az együtt töltött időben. Az elmúlt tanévek tapasztalata is azt mutatja, hogy a gyerekek szeretik a foglalkozásokat (persze néha kivétel is adódik), szívesen vannak együtt a mentorial, sok esetben a kialakult „bizalmi viszony” köszönhetően „megnyílnak”: az otthoni problémákat, az osztályközösségben kialakult konfliktusokat is megosztják a mentorial. Ezek az őszinte, a mentor szeretetét, elfogadását, odafigyelését kifejező beszélgetések is segítik a gyerekek érzelmi stabilitását, pozitív irányú személyiségfejlődését, az önbizalom, az önismeret fejlesztését, megerősítését.

A mentorok sok türelemmel, érzelmi odafordulással végzett munkája, a sokszíniúen megválasztott módszerek és feladatok következetes gyakorlása révén – a gyerekek többségénél – évről évre sikerül, ha nem is teljesen maradéktalanul, a hiányzó ismeretek pótlása, az elvárt eredmények megközelítése, szerencsés esetben még teljesítése is. Mindebben nagyon fontos szerepe van a következetesen alkalmazott, az adott gyermek személyiségéhez igazodó, képességeit figyelembe vevő játékos módszerek felvonultatásának és nem utolsósorban az állandó és fo-

lyamatos pozitív visszajelzésnek is: megerősítés, dicséret, a legkisebb eredményt is elismerő odafordulás, apró motiváló jutalmak.

A többéves mentori munka eredményességét (és szükségességét is!) bizonyítja, hogy a résztvevő iskolák vezetése és tantestülete – az esetleges egyeztetési gondok, az általános problémaként jelenlévő terem- illetve helyhiány ellenére is – elfogadja, sőt egyre jobban igényli a mentorok segítségét. A mentorok mára már az iskolai élet el- és befogadott részévé váltak, a hatékony pedagógus-mentor együttműködéssel igyekeznek minél több segítséget nyújtani a rájuk bízott gyermek fejlesztésében.

A 2018/19. tanévben 3 új kolléga kapcsolódott be a mentori munkába. (Sajnos többen – magánéleti problémák miatt – egy időre megváltak tőlünk.)

Az eddigi jó tapasztalatok, a mentorok pozitív, megerősítő visszajelzései alapján az elmúlt tanévben is – a közösen összeállított munkatervnek megfelelően – havonta sor került szakmai-elméleti előadások, a gyakorlati tapasztalatokat felvonultató konzultációk megtartására. Mind az előadások témáival, a gyakorlati tapasztalatok közös megbeszélésével a mentorok elméleti és módszerbeli felkészültségét kívánjuk megalapozottabbá, biztosabbá tenni. A megélt pozitív és negatív „élmények”, tapasztalatok közös elemzése, értékelése, a megoldások együttes keresése mindenféleképpen lehetőséget teremt a további munka kiteljesedéséhez. Mind elméleti, mind módszertani vonatkozásban nagyon sok segítséget, konkrét gyakorlattá transzferálható tapasztalatot, tudást nyújt évről-évre a mentori munkát segítő Saly Gáborné fejlesztő pedagógus kollégánk.

A 2019. évben a tapasztalatszerzés lehetősége új színnel is gazdagodott: a Kada Mihály Általános Iskolában egy-egy magyar, illetve környezetismeret órán (3. osztály), a Szent László Általános Iskolában pedig a matematika tanításában használt Lego program bemutatásán (1. osztály), és az azt követő megbeszélésen vettek részt a mentorok. A pedagógusok segítőkészségét megtapasztalva, ezt a lehetőséget a következő tanévben más-más iskolákban is szeretnénk kihasználni.

Új színnel és lehetőséggel gazdagította a mentori munkát, és nagyban segítette a foglalkozások hatékonyabbá tételét az, hogy az elmúlt két évben a Tankerületi Központtól 200–200 000 Ft értékben anyagi támogatást kaptunk, amelyet fejlesztő taneszközök vásárlására fordítottunk. Ezek az eszközök és rendszeres használatuk jelentősen hozzájárulnak, segítik a foglalkozások érdekesebbé, hatékonyabbá tételét, még a nehezen motiválható, figyelemzavaros gyerekek esetében is.

A konzultációs programok megvalósításában változatlanul nagy segítséget jelent, hogy a Szent László Általános Iskola könyvtárát, az iskola igazgatójának támogatásával igénybe vehetjük. A segítséget ezúttal is köszönjük.

A Szenior Mentor Program és a mentorok elismerésének, a pozitív környezeti visszhangnak köszönhetően 2019 szeptemberétől 6 új kolléga kapcsolódott be a mentori munkába.

A két évvel ezelőtt életre hívott hagyomány folytatásaként a kerületi Önkormányzat és a Tankerületi Központ egyetértésével és támogatásával két kollégámnak – Misley Éva és Stefanecz Mária – elismerő oklevéllel tudtuk megköszönni a munkáját.

Közössépedagógia Szakosztály

FÁBRY BÉLA

A Közössépedagógia Szakosztály a Társaság nagy hagyományú Makarenko Munkabizottsága örököseként, jogutódjaként jött létre. Célunk a szakosztály létrehozásával az volt, hogy a Társaság keretein belül gondozzuk a közössépedagógia hagyományait, s egyben arra irányítsuk a figyelmet, hogy a nevelés összetett folyamatán belül a társadalmi szempontból fontos értékeken alapuló társas együttműködés nélkülözhetetlen a társadalmi viszonyok között boldogulni akaró emberek életében.

E cél vezérelt bennünket akkor, amikor a 2019. évben a magyar közössépedagógia keresztény hagyományait és jelenét állítottuk a szakmai munka középpontjába.

Sztechlo Gábor evangélikus lelkész a második világháború budapesti vérzivataros napjaiban vállalt gyermekmentő feladatot. A város felszabadulása után a mentett gyerekek csoportjával szervezte meg a Gaudiopolis néven ismertté vált gyermekkörtársaságot. Sztechlo Gábor tevékenységét az ELTE PPK Zöld Vadonjában a *Sztechlo-gyerekek voltunk* című kötet apropóján (szerk. András Andor és Laborczi Dóra, Luther Kiadó, 2018.) Merényi Zsuzsa Sztechlo-kutató és Füzéki Bálint, egykori Gaudiopolis-polgár mutatták be. A szakember és a történelmi helyzetet megélt növendék hitelesen mutatták be a mának is példát mutató gyakorlatot.

Mustó Péter jezsuita atya Latin-Amerikában, hosszabb ideig Bogotá szegénynegyedében vállalt gyermekek között nevelői feladatot. Munkásságára több kötetben emlékezett vissza (lásd pl. *Remény és kétség között Bogotá utcáin*, Longinus Kiadó, Szeged, 2008.), s a Zöld Vadon keretében szervezett beszélgetésben foglalta össze tapasztalatait. A protestáló katolikus, ahogy őt a beszélgetés egyik résztvevője nevezte, a kibontakozó fogyasztói társadalmat maga mögött hagyva választotta a hitének, meggyőződésnek inkább megfelelő terepet, azt a helyet, ahol a nélkülöző gyermekek számára az ő jelenléte önmagában is segítséget jelentett. Ezen túl a nélkülöző gyermekekkel sorsközösséget vállaló közösségépítő munkája már-már legendás alakká formálta...

A közösségpedagógia magyar hagyományai között fontos helyen szerepel a debrecen-ebesi Fiukfalva gyakorlata. Pataki Gyula, e gyermekközösség egyik szervezője munkásságát az MPT 2019. évi küldöttgyűléséhez kapcsolódva az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum dísztermében kiállítás formájában mutattuk be. A kiállítás anyagának rendezésében szerepet vállaltak az OPKM szakértő munkatársai és az MPT Gyermekérdekek Szakosztálya -Korczak Munkabizottság tagjai is.

A közösségpedagógia hagyományai mellett eleven gyakorlatként ismerkedtünk meg a Magyarországi Evangélikus Testvérközösség fenntartásában működő MÁV-telepi iskola gyakorlatával. Az iskola a közösségpedagógia értékálló hagyományait alkalmazza a mai nevelési helyzetek megoldásában, különösen a hátrányos szocio-kulturális helyzet kezelésében, s egy olyan iskolamodell szerint működik, ahol az iskolahasználók közös tevékenysége, demokratikus együttműködése eredményeként alakul az iskola világa. E program megszervezésében is együttműködtünk az MPT Gyermekérdekek Szakosztálya-Korczak Munkabizottságával.

Munkánk feltételeit nagyban segítette, hogy pályáztunk és támogatást nyertünk a Barankovics Alapítványtól. A támogatás a programok megszervezésére és a programok tartalmát megjelenítő kiadvány elkészítésére vonatkozott. A kiadvány, 156 oldalas kötet 2019 őszén jelent meg, s azt az egyéb MPT-kiadványokat bemutató Zöld Vadon program keretében Tóth Tamás Május ismertette. (*Keresztény kultúra és közösségpedagógia*, szerk. Fábry Béla és Trencsényi László, MPT 2019. ISBN 978-963-7123-60-03) Könyvismertetése egyben a közösségpedagógia modern elméletének vázlataként volt.

A kiadvány szerkesztése során a megvalósult programok tartalmi összefoglalója mellett szemelvényeket jelentettünk meg a beszélgetés-program sorozat szereplőinek munkáiból, eredeti dokumentumot jelenítettünk meg, a keresztény szellemiségű nevelés néhány jelentős személyiségét idéztük meg írásaikkal illetve a munkásságukkal foglalkozó tanulmányokkal, s néhány olyan felekezeti fenntartású intézmény gyakorlatát is ismertettük, melyek életében, pedagógiai gyakorlatában természetes módon jelenik meg a közösségnevelés.

Szakosztályunk ebben az esztendőben megvalósított programjaival és a programok tartalmának összefoglalóit befogadó kötet szerkesztésével, kiadásával teljesítette az éves munkára vonatkozó célkitűzését.

Ugyanakkor önkritikusan kell beszélni a szakosztály helyzetéről. Erre vonatkozik egy szervezeti kereteket érintő kezdeményezés.

Tapasztalva, hogy a szűkebben a nevelés kérdéseivel foglalkozó szervezeti egységek tagjainak létszáma és szervezeti aktivitása változó intenzitású, több ilyen szervezeti egység a működőképesség határán van, elnökségi kezdemé-

nyezésre kapcsolatot vettünk fel e szervezeti egységek vezetőivel egy integrált szakosztály létrehozása céljából. A megkeresésekre több pozitív válasz érkezett. Az egyeztetés eredményeként 2020 januárjában kerül sor egy olyan közös szakmai-szervezeti programra, mely a jövőt illetően hivatott dönteni. A kezdeményezésben érintett szakosztályok a Közössépedagógia Szakosztály mellett a Neveléstudományi, a Szabadidőpedagógia, a Szomatikus Nevelési, a Neveléstudományi és a Mozgalompedagógiai Szakosztályok.

Mozgalompedagógiai Szakosztály

RÉVÉSZ GYÖRGY

Éves létszáma 2019-ben (tag / pártoló tag/ senior tag bontásban): definíció kérdése: A 2019. február 6-án az irodától kapott lista szerint: 26 fő, közülük 7 tagdíjfizető, a 2019. november 4-ei összesített MPT lista szerint 15 fő, közülük 11 tagdíjfizető, de közülük egy időközben elhunyt. (A maradék 4 közül egy 2017-ben, ketten 2013-ban fizettek utólag, egy soha.) Értelmezésem szerint tehát 10 (a félkövérrel szedett 11–1) a szakosztályi taglétszám. Ha definiálható, hogy ki a senior (x éves elmúlt? nyugdíjas?, nyugdíjas és nem is dolgozik?, aki magát annak tartja?), akkor valószínűleg meg tudom mondani, hányan vannak a szakosztályban.

FŐBB TALÁLKOZÓINAK, EGYÉB TEVÉKENYSÉGEINEK BEMUTATÁSA

Február 9-én szakosztályunk négy tagja (közülük ketten, Mihályi László és Trencsényi László előadóként) vett részt az Úttörővasút / Gyermevasút fennállásának 70. évfordulója alkalmából *Hegyek-völgyek között* címmel rendezett emlékeztető konferencián.

Március 13-án szakosztályi ülésen fogadtuk el a 2018. évi beszámolót és a 2019. évi terveket, továbbá döntöttünk a 2019. szakosztályi elismerésekről (Vasvári Diploma: Pataki Gyula, Bors néni Emléklap: Horváth Lajosné).

Április 12-én Révész György és Trencsényi László adta át a 2019. évi Vasvári Diplomát Pataki Gyulának.

Június 22-ére – ugyancsak az Úttörővasút / Gyermevasút évfordulóhoz kapcsolódóan – nosztalgiaavonatozást szerveztünk a Gyermevasúton Széchenyi-hegytől Hűvösvölgyig, amelyen szakosztályunk több tagja és hívásunkra számos vendég vett részt. A hűvösvölgyi megemlékezést követően megtekintettük a Gyermevasút múzeumát. A szervezésért, megemlékezésért Mihályi Lászlót illeti köszönet.

Szeptember 21-én – megfelelő alkalom hiányában kétéves késéssel – a Magyarországi Felfedezői Szövetség 30. születésnapjának rendezvényén Révész György adta át Baksa Brigittának a 2017-ben megítélt Vasvári Diplomát.

Szakosztályunk képviselői (Révész György és Trencsényi László) aktívan közreműködtek az egykori zánkai Gyermek- és Ifjúságmovement Történelmi Múzeum anyagának feltárásában, rendezésében és elhelyezésében.

Október 17-én és 18-án szakosztályunk több tagja vett részt, illetve közreműködött a Janusz Korczak *A wilhelmóvkai fiúk* című kötetének megjelenése alkalmából a Lengyel Intézetben szervezett könyvbemutató és táborozáspedagógiai pódiumbeszélgetésen.

Más szakosztályokkal közös tevékenységre elegendő utalni: Az október 17-18-ai rendezvény a Gyermekérdekek szakosztály – Korczak munkabizottsággal együttműködve jött létre.

A SZAKOSZTÁLYI ÉVES TEVÉKENYSÉG ÉRTÉKELÉSE

Március 12-ei ülésünkön hozott határozatunk ellenére be kell látnunk, hogy egyre csökkenő létszámunkkal párhuzamosan fogyó energiánk már nem elegendő az önálló szakosztályi működésre. Eddigi eredményeinket, tapasztalatainkat remélhetőleg sikerrel hasznosíthatjuk a január 30-án megalakuló új Közösségpedagógiai Szakosztályban, amely a Mozgalompedagógiai Szakosztály tagjait is szívesen látja tagjai között.

Összehasonlító Pedagógiai Szakosztály

TÓTH PÉTER

A szakosztály elnöke: Tóth Péter, tiszteletbeli elnöke: Benedek András, titkára: Szalóki Tiborné. Szakosztályunk taglétszáma: 19 fő. Szakosztályi üléseinknek a Budapesti Műszaki Egyetem Műszaki Pedagógia Tanszéke ad helyet.

2019-ben egy szakosztályi ülést tartottuk az *I. Szakképzés és oktatás: Ma – holnap* konferenciához kapcsolódva. Időpont: 2019. november 21.

helyszíne: BME E épület. Elnökölt: Gordon Győri János, egyetemi docens

ELŐADÁSOK:

1. Kozma Tamás (Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Felsőoktatás-kutató és Fejlesztő Központ): *A komparatív oktatáskutatás paradigmái*
2. Endrődy Orsolya (Eötvös Loránd Tudományegyetem): *A Zen gyermekképe Japánban és hatása a világ más régióira*

3. Gordon Győri János (ELTE PPK Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Intézet): *Az egyszerűsítő leírásoktól az oktatás kultúrájának finomabb elemeiben történő megragadásáig: az összehasonlító pedagógia kutatás-módszertani buktatói és eredményei az árnyékoktatás kutatásának terén*
4. El Phyo Maung (Doctoral School of Education, Faculty of Education and Psychology, Eötvös Loránd University): *The demands of teacher education programs in Myanmar and USA*
5. Casas Jennyfer, Mohammed Peshawa, Saleh Sanaa (University of Debrecen): *Students' motivations to study abroad: The case of International students at Debrecen University*

Az Összehasonlító Pedagógiai Szakosztály jó kapcsolatokat ápol a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságának Tanárképzési Albizottságával és Informatikai Albizottságával, a Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézettel. Több tagtársunk aktívan bekapcsolódik a Magyar Pedagógiai Társaság más szakosztályainak – például a Felnőttnevelési Szakosztály – munkájába is.

Nemzetközi kapcsolataink sorából kiemelkedik a World Council of Comparative Education Societies (WCCES) szervezetével való kapcsolattartás. Ide most beszámolót is küldtünk. Prof. Dr. Kozma Tamás képviseli szakosztályunkat a nemzetközi szervezetben. Benedek András professzor pedig a vizuális tanulás területén végez igen aktív kutató és tudományszervező munkát.

Pályaorientációs Szakosztály

JUHÁSZ ÁGNES – BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS

Szakosztályunk mozgalmas évet zárt. Szakmai rendezvényeink mellett aktívan részt vettünk a Pedagógiai Társaság tevékenységében, szakmai véleményt alakítottunk ki a pályaorientációs szakpolitikai kérdésekben a Szakképzés 4.0 stratégia kapcsán, amelyet különböző fórumokon képviseltünk, segítettünk tagjainknak és az érdeklődőknek a tanácsadás szempontjából releváns szakképzési változások követésében, hozzájárultunk az új társasági honlap tartalommal való megtöltéséhez.

A beszámolóban felsorolt eseményekről bővebben a <http://pedagogiai-tarsasag.hu/category/szakosztalyok/palyaorientacios-szakosztaly/> oldalon lehet olvasni, ahol az előadások prezentációi és fotói is megtekinthetők.

Szakosztályunk eleget tett a tagságból adódó feladatoknak. Ellenőriztük a tagdíjfizetést, megkerestük a nem fizető tagokat, kezdeményeztük 5 hosszabb

ideje nem fizető tag tagságának felfüggesztését. Szakosztályunknak jelenleg 29 tagja van, közülük két új belépő. Ketten tevékenységük megváltozása miatt kiléptek a Társaságból, 1 fő átlépett más szakosztályba. A regisztrált tagokon kívül 8 fő szakmai tagunk van. A tagokon kívül kb. 20 fő kér rendszeres értesítést rendezvényeinkről, állásfoglalásainkról. A GDPR-nek megfelelően minden tagunktól és érdeklődőtől engedélyt kértünk a kapcsolattartásra, mail címeiket engedélyeiknek megfelelő formában kezeljük.

A társasági küldöttgyűléseken, a vezetői és a szakmai kollégium ülésein részt vettünk. Szakosztályunk elnöke a Társaság alelnökeként dolgozik, az évkönyv szerkesztésében rajta kívül szakosztályunk titkára is részt vett.

Tagságunkat tájékoztattuk az MPT és a szakosztályok számunkra érdekes rendezvényeiről.

A tagjainkkal és a közvéleménnyel való kapcsolattartásra a társasági honlap szakosztályi aloldalán kívül az új honlapon Pályaorientáció aloldalt működtetünk, ezeket az oldalakat magunk kezeljük. Tartalommal töltöttük fel a birtokunkban lévő llg.hu oldalt, azonban az MPT Pályaorientációs Szakosztály FB oldal adta lehetőségeket nem használtuk ki, ellenben folyamatosan híreket jelentünk meg az MPT FB oldalán.

SZAKMAI RENDEZVÉNYEK

Idén két szakmai rendezvényünk volt, egyiküket társszervezetekkel együtt szerveztük. Emellett szakmai támogatóként részt vettünk a Kontakt Alapítvány által szervezett gödöllői konferencián, 2019. november 24-én. A 200 fős rendezvény címe; „*A tanácsadás szerepe a változó gazdasági környezetben*” volt, amely a pályaorientáció területén dolgozó hazai szakemberek idei legnagyobb létszámú rendezvénye volt.

Minden rendezvényünket meghirdettük az MPT honlapján, és ugyanott be is számoltunk róla. Emellett cikket jelentettünk meg róluk a Munkaügyi Szemle LLG Policy rovatában, ill. az Új Pedagógiai Szemlében.

2019. június 24-én *A pályaorientáció/életpálya-építés szakpolitikájának szakmai irányelvei* címmel szerveztünk szakmai műhelyt. A téma időszerűségét elsősorban az adta, hogy a szakképzés átalakításában a Szakképzés 4.0 kiemelt figyelmet fordít a pályaorientációra. Emellett a pályaorientációs témákra a stratégiától függetlenül is sosem látott összegek fordíthatók számos projektben. A szakma fontos feladata annak meghatározása, hogy mi tekinthető életút szemléletű pályaorientációnak, milyen szakmai elvárásaink vannak a szakpolitikával szemben. A szakmai irányelvek megfogalmazása, segítséget, viszonyulási pontot adhat a területen dolgozóknak.

A műhely előtt megfogalmazzuk és a tagoknak elküldtük a megvitatandó kérdéseket. *A pályaorientációs szakpolitikák nemzetközi áttekintése* (előadó: Bor-

bély-Pecze Tibor Bors), ill. *A hazai törekvések áttekintése* (előadó: Juhász Ágnes) után lefolytatott vita alapján megfogalmaztuk a szakosztályi álláspontot, amelyet online vita után fogadtunk el. Ezen álláspont képezte az alapját az Új Pedagógiai Szemlében megjelent *Pályabolyongások* című cikknek (szerzők: Borbély-Pecze Tibor Bors–Fazakas Ida–Juhász Ágnes). Állásfoglalásunkat elküldtük az ITM illetékeseinek.

Immár hagyománynak tekinthető a Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat és az Eszterházy Károly Egyetemmel (EKE) közös rendezvényünk. A szeptember 6-án az EKE főépületének kápolnájában tartott rendezvény címe idén *Tanévindító tudásforum* volt. A rendezvényre a szakszolgálat EFOP 3.2.5-17-2017-00043 azonosító számú „*Az Egri Tankerületi Központ MTMI készségeinek és kompetenciáinak fejlesztése, pályaeorientáció megvalósulása mellett*” elnevezésű projektje keretében került sor, házigazdája szakosztályunk vezetőségi tagja, az egyetem docense, Fazakas Ida volt. A rendezvényen még a szokásosnál is többen, *130-an vettek részt*. 12 megyéből érkeztek pedagógiai szakszolgálatok munkatársai, iskolai szociális segítők, iskolaigazgatók, kamarák és szakképzési centrumok képviselői, tankerületi munkatársak, általános-, és középiskolai pedagógusok, pályaeorientáció területén tevékenykedő civil szervezetek, kormányhivatalok pályaválasztással foglalkozó kollégák. A rendezvény célja egyrészt az volt, hogy a résztvevők tájékoztatást kapjanak a 2019/2020 tanévben várható, a pályaeorientációs munkát érintő változásokról, az aktuálisan futó országos, tankerületi és egyetemi pályaeorientációs fejlesztési projektek bemutassák aktualitásaikat, fejlesztéseiket.

A konferencia megnyitóját követően *dr. Pölöskei Gáborné*, az Innovációs és Technológiai Minisztérium szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkára *a szakképzési rendszer átalakításáról*, a Szakképzés 4.0 stratégia középiskolai továbbtanulást érintő elemeiről tartott előadást.

Ehhez kapcsolódott szakosztályunk titkárának, *Juhász Ágnesnek* az előadása, aki szakosztályunk elemzését mutatta be *A pályaeorientációs szakpolitika áttekintése a Szakképzés 4.0 stratégia kapcsán* címmel.

A napi aktualitásokon túlmutató, gondolatébresztő előadást tartott dr. Szilágyi Klára professzor emerita, a Szent István Egyetem oktatója *a Tanácsadás mint professzió a XXI. században*, valamint dr. habil. Borbély-Pecze Tibor Bors, szakosztályunk elnöke *Szakmai protokollok avagy definiáltuk-e a pályatanácsadást?* címmel.

Két futó projekt bemutatására is sor került: Az EFOP 3.2.13-17-2017-00002 számú „*Az alap- és középfokú iskolák pályaeorientációs tevékenységét, kiemelten az MTMI készségeket és kompetenciákat támogató pályaeorientációs szakmai módszertan átfogó megalapozása és fejlesztése*” című projekt fejlesztéseit Ütöné

dr. Visi Judit szakmai vezető, az EFOP-3.4.4-16 számú „A felsőoktatásba való bekerülést elősegítő készségfejlesztő és kommunikációs programok megvalósítása, valamint az MTMI szakok népszerűsítése a felsőoktatásban” című, projekt pályáorientációs fejlesztéseit Fazakas Ida mutatta be. A társrendező Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat pályaválasztási tanácsadó tevékenységét Tajtiné Lesó Marianna Györgyi előadásából ismerhettük meg.

December 13-i **taggyűlésünkhöz** kapcsolódva is szerveztünk szakmai programot: Lehetőséget adunk *tagjaink szakmai munkájának bemutatására, valamint a szakképzési változásokról szóló tájékoztatóra.*

SAKPOLITIKAI ÉS EGYÉB TEVÉKENYSÉG

A tavalyi beszámoló lezárása után választ kaptunk az EMMI-től a Nemzeti Alap-tervvel kapcsolatban beküldött véleményünkre, azonban javaslatainkról vagy azt írták, hogy nem jelentenek újat a tervezethez képest, vagy nem a NAT-ra tartozónak jelezték azokat. Felajánlásunk ellenére nem kerestek meg minket a további együttműködés érdekében

Véleményeztük a Szakképzés 4.0 stratégiát pályáorientációs szempontból (bővebben lásd a június 24-i szakmai rendezvényekről írtakat). Állásfoglalásunk, a változásokról szóló összefoglalók közzététele a honlapokon és a téma folyamatos napirenden tartása levelezőlistánkon segítette tagjainkat és követőinket véleményük kialakításában, ill. továbbtanulási tanácsadási munkájuk során. Kérdéseket fogalmaztunk meg a szakképzés átalakításával, a tervezett pályáorientációs mérésrel kapcsolatban, amelyeket eljuttatunk az illetékesekhez.

Nemzetközi téren a szakosztály elnöke továbbra is részt vett mind a Szakképzési és Iskolai Tanácsadók Világszövetségének (IAEVG) elnökségi munkálatainak, mind pedig a Karrier Tanácsadás és Közpolitika Központ (ICCDPP) tevékenységeiben. Mindkét tevékenység ellátása önkéntes, amelyhez semmilyen anyagi támogatást nem kapunk. Szakosztályunk elnöke részt vett az IAEVG, Pálya- és Szakképzési Tanácsadók Világszövetségének 2019. szeptemberi konferenciájának Tudományos Tanácsadó Testületében, valamint felszólalt a közép-kelet-európai pályatanácsadás panelbeszélgetésben. A konferencián több mint 500 fő vett részt, 43 országból. 2019 szeptemberétől az IAEVG új elnökséget választott, amelyben nincsen közép-kelet-európai tag.

MEGFELELÉS A MUNKATERVNEK

Bár tételesen nem minden valósult meg a munkatervben foglaltak közül, de az elmaradt rendezvényeket a céljuknak megfelelő más tevékenységekkel pótoltuk.

Nem szerveztük meg az NSZFH-val közös rendezvényt a szakképzési centrumokban dolgozó pályáorientációs felelősök szakmai ismeretei bővítésének segí-

tésére, tapasztalataik megismerésére, mivel ezt az NSZFH önállóan megszervezte pályaaorientációs roadshow keretében. Azonban meghívásukra vezetőségi tagjaink részt vettek regionális rendezvényeiken előadóként vagy vitapartnerként.

Végül 2019-ben nem került sor a Magyar Közgazdasági Társaság Munkaügyi Szakosztályával és az MPT Felnőttképzési Szakosztályával közös rendezvényre. Azonban a Pályaaorientációs Szakosztály tagjai rendszeresen részt vesznek a Munkaügyi Szakosztály rendezvényein. 2019 novemberében így részt vettünk a kecskeméti duális modell, a Neumann János Egyetem (NJE) és a Mercedes-Benz közös programján.

A szakpolitika terén a tervezett Pályaaorientációs rendszerek összehasonlító vizsgálta téma helyett – a téma aktualitása miatt – A pályaaorientáció/életpályaa-építés szakpolitikájának szakmai irányelvei beszélgetésre és szakmai anyag elfogadására került sor.

Prevenációs/Megelőzési Szakosztály

CZAKÓ KÁLMÁN DÁNIEL

A Magyar Pedagógiai Társaság Megelőzési Szakosztályában 2019-ben arra törekedtünk, hogy tagjaink, meghívott előadóink saját munkaterületükről írjanak cikket, azt mindenki számára prezentációval mutassák be. A szakosztályi célkitűzéshez igazodó cikkek a neveléstudomány preventív hatásgyakorlásban való hatékonyabb bekapcsolódási lehetőségeit tárgyalták. Az év során két munkacsoportban dolgozva mintegy 80 munkatárs vett részt. Tagságunk és a meghívottak köre a tematikának megfelelően kapcsolódott be a munkafolyamatba. Két helyszínen szerveztük meg a szakmai munkát. Törzshelyünk az ELTE Pedagógiai Pszichológiai Tanárképző Kara által rendelkezésünkre bocsátott egyik terem; ebben az évben a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Pedagógiai Albizottsága is helyet adott éves konferenciánknak.

Szakosztályunkba meghívjuk a megelőzési témában jártas munkatársakat az MPT más szakosztályából is. Ugyanakkor mi is részt vettünk más szakosztály konferenciáján is ifjúsági témában. A cikkek a Neveléstudományi Megelőzés IV. kötetében és a Nevelésszociológia című folyóiratban megjelentek.

Szakosztályunk éves tevékenysége élénk volt 2019-ben. Az érdeklődés az évenként megjelenő kötetek serkentő hatására megnövekedett. Néhány előadás kiadása a 2020-as évekre várható a 2019. novemberi műhelyfoglalkozást követően. Eredménynek tartjuk, hogy több egyetem előadója – ELTE, SOTE, MFE (Zsigmond K.E.), Budapestről, továbbá PPKE, ME, PE, NJE is aktívan bekapcsolódott a munkafolyamatba.

A megelőzés kapcsolatban van az egészségfejlesztéssel, a szociális szféra eseményeivel, a függőséggel és a visszaélés különféle formájával, a személyek elleni agresszió kezelésével stb, illetve valamennyi szociológiai praxisterülettel. Minden olyan folyamattal, amelyben a teljesebb értékű fejlesztési eredmények elérésére törekszünk, és amely révén a nem kívánt eredményt el akarjuk kerülni. Részben általános, minden életkorra kiterjedő, részben életkorokhoz kötődő tartalma van. Továbbá van általános és speciális mondanivalója minden praxis számára. Ahhoz, hogy azokban a praxisokban, amelyekben személy-személy kapcsolat alapján látják el feladatukat a kompetens személyek, régi és új mondanivalónk van, amelyet a képzés során meg kell jeleníteni. Nem csupán a tanári tevékenységre való képzés során, hanem más szakmákban is, ahol a nevelő hatásgyakorlás önálló munkaterületet is jelent. A neveléstudomány a pedagógia mellett kiterjed az andragógiára és a geragógiára is.

A Megelőzési Szakosztály olyan tartalmi tagolás mentén dolgozza fel a képzés anyagát, amelyet akkreditációra alkalmas formában előkészítve ad át a döntéshozóknak. A képzés szűkebb rendszerében művelődési, kulturális, oktatási tevékenységre való felkészítés folyik, de mert a szélesebb értelmezés szerint mindenféle tanulási folyamatban előkerül a megelőzés szempontja, minden képzésmenetnek kell tartalmaznia a megelőzésre vonatkozó tartalmakat.

A képzés tartalmát modulokban tárgyaljuk, a feldolgozás során az új technológiák és az új tapasztalatok beépítésével, valamint a lehetőség szerint használható eszközök és formák végig gondolásával az alap- és a mesterfokú képzéshez sorolva készítjük elő akkreditációra bocsátható javaslatainkat. Határidőt csak magunknak szabhatunk ebben a vállalkozásban. Annyi bizonyos, hogy az öt kötet elkészültét követően egy kiszélesedő folyamat veszi kezdetét, amelynek szervező munkacsoportja 2020-ban áll össze.

A szakosztályi előkészítésben kialakuló munkacsoport a praxisok további szereplőivel együtt a preventív toposzok alapján öt kötetben állítja össze első szinten a javaslatokat. Ennek teret, helyet, időt biztosítva az MPT támogatja a munkafolyamat részleteit azzal, hogy a célkitűzéssel egyetért, a foglalkozások során eszközöket, termet, egyszerű vendéglátást biztosít, és a kidolgozás elért eredményeinek függvényében időt biztosít a munka végig vitele érdekében.

A Magyar Pedagógiai Társaság több mint 125 éve során jól mutatja a neveléstudomány mai helyzetéig vezető utat. Korszakokon átívelő történetében kezdettől fogva jelen volt a megelőzésre törekvés, a személyiség fejlesztése, a felelős, érett emberré nevelés célkitűzése. Ma nemzetközi, globális feladatok között látjuk ezeket a célkitűzéseket, amelyekre fel kell készíteni az ifjúságot, a felnőtteket és az időseket egyaránt.

A gyakorlat számára az oktatás folyamata, a képzés rendszere határhelyezethez érkezik, hiszen a nagy mennyiségben létrejövő adatmennyiség kezelésének fela-

data meghaladja az emberi agy kapacitását. A számítógépet és a mobiltelefont le-
hagyva ebben a vonatkozásban élre tör a tárgyak internetje (IoT). Annyi bizonyos,
hogy a jövőben amilyen mértékben látszik megoldás a mesterséges intelligencia al-
kalmazásával, legalább annyira lesz szükség az emberi életminőség megtartása, fej-
lesztése érdekében az emberi minőségre. A nevelés ebben a pótolhatatlan eszközök
egyike, melynek önálló mondanivalója nem azonos a tanításra való felkészítéssel.

Szabadidő-pedagógiai Szakosztály

NAGY ÁDÁM

A szakosztály érdeklődésének központjában a családon és iskolán túli, ún. har-
madlagos szocializációs közeg áll, ezt elsősorban a felnőttkort még el nem ért
korosztályok kapcsán vizsgálja. A szakosztály 14 tagja segítséget kíván adni tag-
jai kutatásaihoz és fejlesztéseihez, megosztva egymással publikus eredményeiket,
támogatva egymás szakmai publikációit, segítve szakmai problémahelyzeteik
megoldását.

Az együttműködés nyitott az intézményi együttműködők felé is – legyen az
elméletalkotó, alkalmazott kutató, adatbányász, desk researcher, elemző, vagy
fejlesztőközpont stb. –, hogy a különböző műhelyekben felhalmozódott tudást
szinergiája okán hasznos befolyást gyakoroljon országos folyamatokra és erősítse
a paradigma szakmapolitikai nyilvánosságát. A Szakosztály nyitott az egyetemi
hallgatók irányában és érdekelt abban, hogy a kutatások eredményei minél széle-
sebb nyilvánosság számára elérhetőek legyenek.

KÖNYVKIADÁS

Az MTA Pedagógiai Tudományos Bizottsága Szociálpedagógiai Albizottságával
s az Ifjúság szakmai Társággal karöltve a szakosztály támogatásával jelent meg
az *Egyszer volt, hol nem volt... az ifjúságsegítő képzés Magyarországon c. kötet*. A
kötet a címben jelölt képzés 15 évének állít emléket, amely 2003-ban indult és a
2016-os közösségszervező BA képzésbe történő dicstelen beolvadásáig jelentette
az ifjúságsegítő formális szakmai képzését. Ez idő alatt majd 5000 hallgató ke-
rült kapcsolatba a képzéssel. A könyv szakmai tanulságul kíván szolgálni az ifjú-
ságügyhöz kapcsolódó felsőoktatási programokhoz, mementóként ahhoz, hogy
egy – Európa szerencsésebb felében működő – képzés magyarországi mását ho-
gyan lehet elsorvasztani. Legfontosabb tanulságaként mégis egy, a jövőben újra
létrejövő ifjúságsegítő képzésnek kíván alapot biztosítani. A kötet térítésmente-
sen elérhető a Magyar Elektronikus Könyvtárban, a mek.oszk.hu címen.

RENDEZVÉNYEINK

2019 áprilisában és októberében az *Ifjúságsszakmai Találkozások műhelykonferencia-sorozat* soron következő két elemét szerveztük meg. Az ifjúságsszakmai találkozók a családon és iskolán túl (is) fiatalokkal foglalkozó szakemberek találkozási lehetőségei. A találkozók célja a szakmai ismeretszerzés, a kapcsolatépítési lehetőségek biztosítása és az adott lokalitással való ismerkedés.

Szeptember 27-én a Kutatók Éjszakáján tartottuk a műhelykonferenciával egybekötött Egyszer volt, hol nem volt... kötet bemutatóját a Kodolányi János Egyetemen

Nem lehet eltekinteni ugyanakkor attól, hogy a szakosztályi aktivitás évről évre csökkenő. Ezért megfontolandó, hogy a szabadidő-pedagógia gondolatát megőrizve, segítené-e a működést a más szakosztállyal való szorosabb kapcsolat vagy egyesülés.

Szakképzési Kollégium

BENEDEK ANDRÁS

A Szakképzési Kollégium 2019. évi aktivitásai

1.1. OPERATÍV/SZERVEZETI TEVÉKENYSÉG:

A Szakképzési Kollégium ez évben hat alkalommal (2019. 04.05.; 05.15.; 09.24.; 10.10.; 10.17.; 11.06.) tartott elnökségi ülést, amely többek között két fontos esemény előkészítése jegyében is zajlott.

Ez időszakban megtartott elnökségi ülések a megtárgyalandó téma által meghatározottan 6-10 fő részvételével zajlottak, melyeknek helyet a BME Tanárképző Központja adott. A kibővített elnökségi ülésekről minden esetben „Emlékeztető” készült, amit megküldtünk az MPT elnökségének is, és melynek mindegyike a Szakképzési Kollégium irattárában megtalálható.

A nyílt formában szervezett ez évi első szakmai fórumunk a hazai szakmastruktúra korszerűsítésének, az OKJ fejlesztés, módosítás és megújításának lehetőségeire kereste a választ, a másik a Magyar Szakképzési Társaság megalakulásának 30. évfordulójára rendezett emlékülés volt.

Ez évben tartottuk a tagrevíziót az MPT elnökségének határozata értelmében. A többkörös egyeztetés után (04. 09-én) személyes egyeztetésre is sor került, melynek értelmében elnökségünk a már három éve tagdíjfizetési kötelezettséget nem teljesítő tagtársakat törölte a tagok sorából, melyet az Alapszabály értelmé-

ben az MPT közgyűlése is megerősített. Így a Szakképzési Kollégium jelenlegi létszáma: 59 fő (más szakosztály tagja, de kérte a Kollégiumban való részvétel lehetőségét: 11 fő).

A Szakmai Kollégium ülésein (03. 29.; és 11. 18.), valamint a Vezetői Kollégium ülésein a Szakképzési Kollégium tagjai és tisztségviselői mindig képviselték magukat.

1.2.SZAKMAI/TARTALMI TEVÉKENYSÉG:

- a) A Szakképzési Kollégium ez évben két szakmai fórum szervezését tervezte. Az első megrendezésére 2019.05.15-én került sor, mely szerint a „*Szakképzés 4.0 stratégia*” (A szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira) dokumentum célkitűzéseit figyelembe véve, a hazai szakmastruktúra korszerűsítésének, az OKJ fejlesztés, módosítás és megújításának lehetőségeire kereste a választ úgy, hogy tényekre alapozva reális képet igyekeztünk alkotni a szakmastruktúra korszerűsítésének jelenlegi helyzetéről és az érzékelhető problémák megoldási lehetőségeiről, valamint mérlegelni a javaslatokat. A kerekasztal megbeszélés résztvevői: a gazdasági élet, gyakorlati képzésben aktív szerepet vállaló nagyvállalatok, vállalkozások képviselői, szakképzési centrumok főigazgatói, főigazgató-helyettesei, kancellárjai, szakmai érdekképviseleti szervek képviselői, felnőttképző intézmények/vállalkozások vezetői, szakképzési és felnőttképzési szakértők, egyetemi kutatók, fejlesztők, oktatók (37 fő). A fórumról készült emlékeztetők a megjelentek, az MPT elnöksége megkapta ezeket is.
- b) A másik kiemelkedő esemény a Magyar Szakképzési Társaság megalakulásának 30. évfordulójára rendezett emlékülés volt fókuszában a „*Visszaemlékezés a szervezet szakmai közéletben meghatározó szerepet betöltő 30-éves tevékenységére.*” Fontosnak tartjuk a szakmai közéletben 30 éven keresztül meghatározó szerepet betöltő civil szakmai szervezet működésének néhány elemét beszámolóban is kiemelni, pillanatképet festeni a 30 éves tevékenységről. Az emlékülést dr. Benedek András professzor, az MSZT alapító tagja, második elnöke nyitotta meg, visszaemlékezve az 1989.10.29-én, a BME „K” épületének II.e. 32-es termébe összehívott alakuló ülésre. A jelenlévő 69 fő egyhangú támogatásával Benedek András, Bihary Pál, Biszterszky Elemér, Fehér Tibor, Kováts Balázs és Mészáros Lajos kezdeményezésére ekkor alakult meg a Magyar Szakképzési Társaság.

Elnök úr a teljesség igénye nélkül a szakmai civil szervezet közel harmincéves aktív működésének mérföldköveire emlékezve említette az első nagy konferenciát, melyet 1990-ben Szekszárdon tartottunk, majd a hagyománnyá váló „*Szakképző iskolák Igazgatóinak Fórumait*”, melyet először 1996-ban a

Pesti Vigadóban rendezett a Társaság. Hagyománnyá vált az is, hogy a szakmai napot egy hajókirándulás zárja, ahol a jó hangulatban lezajló kötetlen szakmai beszélgetést zenei aláfestés kísérte. Ezeken az igazgatói fórumokon mindig 400-600 fő vett részt és ahol a mindennapi gyakorlathoz, munkához szükséges aktuális információkat tárcavezetőktől, hiteles szakképzést irányítóktól kapták meg a résztvevők. A XV. ilyen nagyszabású fórumra 2011-ben a METESZ székházban került sor.

A Társaság 30 éves szakmai tevékenysége alatt nagy gondot fordított a határon túl működő magyar nyelvű szakképző intézmények és pedagógusok tájékoztatására, segítésére, így alakult meg három (Háromszéki, Vajdasági és Felvidéki) tagozat 2004-ben, és rendszeres, évenként a Székesfehérváron megrendezett konferenciákon vitatták meg a szakképzési helyzetet. Ennek keretében volt lehetőség arra is, hogy szakmai tankönyveket juttasson el a Társaság az ottani magyar nyelven oktató szakképző intézményekbe.

Elmondta azt is, hogy a jelen helyzetre jellemző, egyeztetés nélküli szakképzést érintő változtatások helyett akkor kikérték a szervezet véleményét és befogadták javaslatait.

Az országos szakmai szervezetekben is tudta képviseltetni magát a Magyar Szakképzési Társaság, mint pl.: az Országos Köznevelési Tanács.

A Társaság a szakmai folyóiratok gondozását is felvállalta. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézettel közösen adta ki és gondozta a Társaság a *Szakképzési Szemlét*. 1994-ben alapította a Társaság a „*Szakképzésért díjat*”, melyet 2013-ig 38-an vehettek át.

- c) Az őszi szakmai konferencia előzetesen kijelölt témája „*A duális szakképzés (iskolarendszerű szakképzés, a felsőoktatás, felnőttképzés keretében folyó szakképzés keretében)*” volt. A fórum tervezett időpontja október vége volt. Tekintettel a kialakult szabályozási környezetre, a szeptember-október hónapokban lezajlott, a szakképzés és felnőttképzés szakmai tartalmát és intézményi rendszerét/struktúráját, az országos szakmajegyzéket radikálisan megváltoztató törvényekre és kormányrendeletre, az elnökség úgy határozott, hogy a tervezett szakmai fórum megtartását fontosnak tartva későbbi időpontra halasztja.

1.3. A 2019-ES ÉVBEN A SZAKKÉPZÉSI KOLLÉGIUM TAGJAINAK SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

A jogszabályi környezet megváltozása, a szakmai és civil közéletben is zajló kommunikációs kényszer kapcsán a sajtóban vélemények, hozzászólások megfogalmazására sarkallták tagjainkat (Palotás József, Szenes György –Népszava online, Klub Rádió).

1.4 MÁS SZERVEZETEK BEN KIFEJTETT AKTIVITÁS:

Civil Közoktatási Platform (CKP), az FSZOE) a SZIT ülésén, rendezvényein a Szakképzési Kollégium aktív képviselője, előadás tartása biztosított volt.

Színes Húrok Szakosztály

BALÁZS MÁRIA

Szakosztályunk létszáma 2019-ben 33 fő.

2019-ben megrendezett Színes Húrok nemzetközi mesterkurzusok mellett számos esemény és rendezvény kapcsolódik Szakosztályunk életéhez, melyeket időrendbe szedve igyekszem összefoglalni.

Március 3–8. között Koncertek keretében zajlott Finnországban (Helsinki) a *Nemzetközi Kodály Napok*. Finnországban Szilvay Csaba csellóművész, a Sibelius akadémia és a Kelet-Helsinki zeneiskola tanára vetette fel 1989-ben a Kodály-hét létrehozásának ötletét. Alapja ennek a gondolatnak az, hogy Kodály Zoltán szerint „A zene mindenkié”. Azóta ezt, a már nemzetközileg is ismert ünnepi hetet a Kelet-Helsinki Zeneiskola rendezi.²¹

Április 26, 27, 28. „Introductory workshop and key note presentation”, melyet prof. Szilvay Géza hegedű szakon tartott, helyszíne Cremona, Olaszország volt.

2019. május. Szilvay Réka hegedűművész – tanár a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült. Urkuti György nagykövet adta át az Áder János, Magyarország köztársasági elnöke által számára adományozott Magyar Arany Érdemkeresztet a magyar zenekultúra finnországi és nemzetközi terjesztésében elért kiemelkedő előadóművészeti és zenepedagógiai teljesítményéért.²²

Május 10–12. Olsztyn, Lengyelország volt az otthona Csilla Tuhkanen cselló kurzusának. „*Colourstrings Cello Introduction course*”

Június 19-én Jaana Laasonen fuvolaestjét hallgathatták az érdeklődők a Ciffra Gyögy Nagytétényi Kulturális Központ Hangversenytermében. Sibelius, Merikanto és más finn zeneszerzők művei hangzottak el. A fuvolista művésznő Finnországban él, és alkalmazza a Színes Húrok oktatási módszert tanítása során. Fuvolára írt iskoláival teret nyitott a módszer alkalmazásának fúvós hangszereken is.

Prof. Szilvay Géza nyári iskolája hegedű szakon június 28. – augusztus 3-ig zajlott Edinburgh-ban. (Scotland) „*Kodály Summer School, basic course.*”

²¹ Judit Mäkinen: <https://finnorszagilevelek.com/2019/03/01/nemzetkozi-kodaly-het-finnorszagban-261-level/>

²² https://www.parlando.hu/2019/2019-3/SZILVAY_REKA.htm

Július 8–14. között Csilla Tuhkanen cselló kurzusán vehettek részt az érdeklődők, melynek helyszíne Australia (Toowoomba) volt. „*Colourstings Cello Phase 1 and 2A*”

Sajnos a július 19–25-re meghirdetett „*Színes Húrok*” akkreditált továbbképzés Kecskeméten technikai okokból nem került megrendezésre.

Július 22–25. Budapesten a Kodály Múzeumban „*Színes Húrok*” cselló kurzust tartott Szilvay Csaba csellóművész.

London több évtizede rendszeres helyszíne a „*Színes Húrok*” hegedű és cselló kurzusoknak, így 2019-ben is, mely augusztus 10–16. között zajlott. „*Colourstrings International certificate course.*” (prof. Szilvay Géza: hegedű, Szilvay Csaba: cselló)

Szeptember 18–22. között tanítás és koncert „*Színes Húrok*” módszer alapján. A kurzust prof. Szilvay Géza és Szilvay Csaba tartották. Helyszíne Isztanbul volt.

Október 3–11. között Trossingen, Németország volt a helyszíne prof. Szilvay Géza és Szilvay Csaba „*Orchestra coaching and Introductory workshop*”-jének.

Október 20–23 -ig Kínában (Chongqing) prof. Szilvay Géza hegedűkurzust tartott. „*Basic course Music Institute Chongqing*”

Október 28–31. között Szentgotthárdon szintén tanárok számára került megrendezésre „*Színes Húrok*” kurzus.

November 9-én a Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakgimnázium szervezésében „*A tanulók képesség – kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben*” című projekt keretében pedagógus munkát támogató módszertani országos fagott – találkozt tartott Dr. hab. Herpay Ágnes fagottművész a Pannon Filharmonikusok szólamvezető fagottosa és a PTE tanszékvezető adjunktusa, a Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakgimnázium kutatótanára. „*A találkozó programja több éves kutatómunkám eredménye: egy országos felmérés a magyarországi fagottoktatás létszámáról és területi eloszlásáról, valamint a megváltozott körülményekhez alkalmazkodó új, kicsi gyerekeknek szánt fagottiskola elkészítése, ennek bemutatása nem csupán kotta formában, hanem a benne található előadási anyagok megszóltatása élő koncert keretében, mini ösbemutatóként. A több éves munka segítői szintén helyet kaptak a konferencia előadói között. (Dr. Barta Gergely zeneszerző, Szabóné Würth Boglárka, Ujfalusi Ivett és Bokor György fagott tanárok)*”²³

November 8–10-ig „*Certification course 2B*” prof. Szilvay Géza és Szilvay Csaba hegedű és cselló kurzusa Troassingen-ben (Németország) zajlott.

November 14–17. között Hágában szintén „*Színes Húrok*” kurzust tartottak prof. Szilvay Géza és Szilvay Csaba.

²³ Dr. hab. Herpay Ágnes

November 14–22-ig prof. Szilvay Géza hegedű kurzusának helyszíne Dresda volt.

December 5-én Szakosztályunk szervezésében a Szabolcsi Bence Zenei AMI tanulói szerepeltek a Magyar Pedagógiai Társaság 2019-ben kerek születési évfordulójukat ünneplő tagtársainkat köszöntő találkozón.

Október folyamán, mint Szakosztályunk vezetője, felmérést végeztem tagtársaink körében azzal a céllal, hogy kik alkalmazzák a Színes Húrok oktatási programot folyamatosan munkájuk során, ill. közülük kik azok, akik hajlandóak lennének beszámolni nyilvánosan elért eredményeikről, tapasztalataikról.

A kurzusok és rendezvényeink meghirdetése nem minden alkalommal volt sikeres és gördülékeny. Mindennek ellenére úgy gondolom, hogy aktívan képviseltük 2019-ben is mindazt az értéket, melyet igyekszünk megtartani és továbbadni.

Egyéb társasági események, MELYEK KIEGÉSZÍTETTÉK A SZERVEZETI EGYSÉGEK BEN FOLYÓ TEVÉKENYSÉGEKET

Május 21-én került sor a hagyományos *Szülőnek lenni* konferenciára az ELTE PPK-n, melynek szervezéséből a Családpedagógiai Szakosztály is kivette részét, itt rövid ülést is tartott.

A Felsőoktatási Szakosztály május 24-én tartotta ülését, ahol Poór Zoltán tartott nagyívű előadást a felsőoktatást érintő pedagógiai kihívásokról.

A Hajdú-Bihar megyei Tagozat fontos szervezője és résztvevője volt a hajdúszoboszlói regionális kollégiumi nevelési konferenciának, ahol az E-Kréta bevezetésével kapcsolatos ismeretek mellett Fegyverneki Gergő médiaoktató szíjporkázó előadása nyűgözte le a hallgatóságot, foglalkozást vezetett CS. Nagy Gábor is.

A Korai Iskolaelhagyás Megelőzéséért Szakosztály vendéglátója volt az élethen át tartó tanulás népszerűsítése jegyében szervezett rendezvénysorozat több eseményének (könyvbemutató: Kardos Ferenc Van kiút; filmvetítés: Veszélyes kölykök).

Demeter Katalin a Neveléslélektani Szakosztály nevében fontos módszertani cikksorozatot közölt a Tanító c. folyóiratban.

A Magyar Pedagógiai Társaság 2019-ben jegyzett szervezeti egységei

Szaksztyályok

1. Családpedagógiai Szaksztyály
2. Didaktika Szaksztyály
3. Diszlexiás Gyermekek Fejlesztéséért Szaksztyály
4. Felnőttképzési Szaksztyály
5. Felsőoktatási Szaksztyály
6. Gyermekérdekek Szaksztyálya- Korczak Munkabizottság
7. Hagyományismereti Szaksztyály
8. Interkulturális nevelés Szaksztyály
9. Játékpedagógia és gyermekkultúra Szaksztyály
10. Kerekgedei Makó Pál (matematika tanári) Szaksztyály
11. Kisgyermeknevelési Szaksztyály
12. Kiss Árpád Műhely
13. Konduktív pedagógiai Szaksztyály
14. Korai Iskolaelhagyás szaksztyály – KORISME
15. Kőbányai Szenior Mentor Szaksztyály
16. Közössépedagógia Szaksztyály
17. Mozgalompedagógiai Szaksztyály
18. Nemzetiségi Nevelési Szaksztyály
19. Neveléelméleti Szaksztyály
20. Neveléslélektani Szaksztyály
21. Neveléstörténeti Szaksztyály
22. Összehasonlító Pedagógiai Szaksztyály
23. Pályaorientációs Szaksztyály
24. Prevenció/Megelőzési Szaksztyály
25. Szabadidő-pedagógia Szaksztyály
26. Színes Húrok Szaksztyály (Zenepedagógusok)
27. Szókincsháló Szaksztyály
28. Szomatikus Nevelési Szaksztyály
29. Tanulókör Szaksztyály
30. Szakképzési Kollégium

Tagozatok

1. Bács-Kiskun Megyei Tagozat
2. Békés Megyei Tagozat
3. Északnyugat-magyarországi Tagozat
4. Hajdú-Bihar Megyei Tagozat
5. Heves Megyei Tagozat
6. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tagozat
7. Közép-magyarországi Tagozat
8. Nógrád Megyei Tagozat
9. Somogy Megyei Tagozat
10. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tagozat
11. Veszprém Megyei Tagozat

KÖNYVEK, FOLYÓIRATOK

Csillagfényben. Neveléstudományi megelőzés

IV. KÖTET

CZAKÓ KÁLMÁN DÁNIEL

125 éves Pedagógiai Társaság ünnepi konferenciáján a Prevenációs Szakosztály pontosan megjelölte azokat a tartalmakat, amelyek az előtte álló időszakban munkája középpontjába helyez. Ennek formáját egy könyvsorozatban is a nyilvánosság elé tárja. Publikációs sorozatunk annak a tematikus megjelentetése, amely a korszerű technológiák, az új ismeretek és a vonatkozó tapasztalatok eredményeként összegezve alapját képezik egy képzési tartalom összeállításának. Az évek során több mint 200 szakember részvételével a megelőzési toposzok leírását publikáltuk azzal a céllal, hogy az akkreditációt megalapozó leírások struktúráját közzétegyük. Ez a munka folytatódik azzal, hogy az általános technológiai, módszertani, tudásbeli tartalmakat egy további publikációban összefoglaljuk.

Az egymástól távol lévő területek egy-egy kötetben belüli szerepeltetése az összefoglalás során egységes egészet képez.

A kötet borítója azt a szándékaink szerint jogvédett struktúrát tartalmazza, mely a megelőzés akkreditálható anyagának létrehozásában irányadó. A szociológiai praxisterületek sajátosságait még nem tünteti fel, de annak elvi, szabályozásbeli és eljárásbeli sajátosságára már utal, és láttatja a szummatív és a diszjunktív megközelítés bármely praxisban való érvényességére. A kötet a prevenció területén dolgozók szakmai munkájának megalapozását szolgálja. Az V. kötet 2020-ban jelenik meg.

Czakó Kálmán Dániel (szerk.): Csillagfényben. Neveléstudományi Megelőzés. Kapcsolódó hatásgyakorlatok. IV. rész. MPT Megelőzési Szakosztály

Az állam és a nevelési-oktatási intézmények

JUHÁSZ DÁNIEL

Teljesen mindegy, hogy egy tudományos előadás, egy újságcikk vagy csak egy baráti beszélgetés keretében kerül szóba az oktatás és az iskolarendszer, az állam szerepének megemlítése aligha megkerülhető – különösen, ha a 2010 utáni évtizedet helyezzük fókuszba. Az Orbán-kormány lényegében visszaállamosította az oktatás rendszerét, hogy saját érdekeinek, céljainak rendelje alá.

A Magyar Pedagógiai Társaság *Az állam és a nevelési-oktatási intézmények* című kiadványa azonban nemcsak a közelmúlt eseményeinek elemzésével nyújt segítséget az oktatási rendszer változásainak megértésében, hanem részletes betekintést nyújt az államosítás oktatástörténeti előzményeibe, továbbá az állam oktatásügyi szerepvállalásával kapcsolatos néhány tévhitet és közhelyet is igyekszik más megvilágításba helyezni – vagy épp egyenesen cáfolni.

Korunk egyik legnagyobb oktatási problémájáról, az iskolai szelekcióról is tartalmaz egy lényegre törő, ugyanakkor átfogó – és konklúzióját tekintve rémisztő – tanulmányt a kötet, amely alátámasztja: az egyházi iskolák kiemelt, szegregációt erősítő támogatásával az elmúlt három évtizedben nemhogy közelebb, de sokkal távolabb kerültünk a probléma megoldásától. Végezetül több szakmai szervezet egy-egy aktuális témára reflektáló állásfoglalása is helyet kapott a kiadványban, egyfajta kortörténeti dokumentumgyűjteményként.

A terjedelem ne tévesszen meg senkit: a kiadvány karcsúsága ellenére nagyon is tartalmas, mégis könnyen emészthető – a szakmai és nem szakmai közösség részére egyaránt.

A kötetben Nagy Péter Tibor előadásának szerkesztett változata: *Az állam és az oktatás – tévhitek és közhelyek*; Kelemen Elemér tanulmánya: *Az államosítás oktatástörténeti előzményei*; Ercse Kriszta: *Keleten a helyzet változatlan – szelekció az általános iskolában*.

Fábry Béla – Trencsényi László (szerk.): *Az állam és a nevelési-oktatási intézmények*. 91 o., Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest. Támogató: Táncsics Alapítvány

Az emberiség jövője a neveléstől függ

– SZENT-GYÖRGYI ALBERT GONDOLATAI A NEVELÉSRŐL

HUDRA ÁRPÁD

A Kodolányi János Főiskola 2018. augusztus 1-jén nyerte el az egyetemi rangot. Valószínűleg ezt az eseményt is meg akarták ünnepelni az intézmény által, s a Magyar Pedagógiai Társaság támogatásával megjelentetett, Malatyinszki Szilárd által szerkesztett kis tanulmánykötettel. Ezt látszik alátámasztani, hogy a könyv legelső tanulmányában Szabó Péter rektor az egyetem helyét kívánta meghatározni a hazai felsőoktatás-fejlesztésben. A rektor szerint ma már arra van szükség, hogy az oktatáson és kutatáson túl, az egyetem el is „adjja” a tudást, azaz szolgáltatson, cégszerűen is működjön. A korábbi főiskola sikeresen vette ezt az akadályt, így emelkedhetett egyetemi rangra. Pukánszky Béla neveléstudós ezt követő írásában arra mutat rá, hogy első és utolsó hazai Nobel-díjas tudósunk mindig hangsúlyozta az egyetem jellemnevelő, emberi teljességre nevelő feladatát. Micheller Magdolna a diákjaival is együtt sportoló, teadélutánokat tartó és 1940-ben rektorként a Szegedi Egyetem és a hallgatók teljes szellemi szabadságáért mindent megtevő rektorról emlékezett meg. Szemenyei Sándor a teremtő és pusztító ember, a háború és béke, a kettős erkölcs problémáival viaskodó humanista tudós gondolatait elemezte. Hudra Árpád többek között arról az „abszolút pedagógus”-ról tudósított, aki 1945-47-ben az Országos Köznevelési Tanács élén állt, és sokak szerint ez volt a legnagyobb korszaka, amikor az egész magyar kultúra és oktatás irányítása az ő kezében futott össze. Lukács József testnevelő tanár a nagy biokémikussal egyetértésben írt a mindennapos sport szükségességéről, amely nemcsak testnevelés, hanem a lélek nevelőeszköze is. A kötet majdnem harmadát teszik Tóth Csaba válogatásában a Szent-Györgyi Alberttől származó idézetek, amit a munkásságáról született magyar és idegen nyelvű publikációk listája egészít ki. Mindezek alapján azt mondhatjuk, hogy a Nobel-díjas tudósról a legtöbbet, a legfontosabb gondolatokat még mindig saját maga tudja elmondani.

Malatyinszki Szilárd (szerk.): Az emberiség jövője a neveléstől függ – Szent-Györgyi Albert gondolatai a nevelésről Kodolányi János Egyetem, Orosháza, 2019.

Keresztény kultúra és közösségpedagógia

TÓTH TAMÁS MÁJUS

Sajátos történeti kontextusban jelent meg a Magyar Pedagógiai Társaság *Keresztény kultúra és közösségpedagógia* című kiadványa. Egyrészt mondhatnánk, hogy a fennálló a „községek válságának” kora (is). A posztmodern globális kapitalizmus (és az azt szentesítő liberális demokrácia) széttör(edezet)t és elidegenített társadalmi viszonyaira talán ma már nem is a „fogyasztói társadalom” a megfelelő kifejezés, hanem a „soppingoló sokadalom” (az óriási árügyüjtemény mint esemény maga a község(de)formáló erő). Másrészt viszont – és épp a községek válságának, valamint a liberális demokráciák belső ellentmondásainak következtében – nemzetközivé válik (internacionalizálódik) a nacionalizmus (a nemzet mint község politikai logikája), amely újra a fehér, középosztályos, paternalisztikus, pseudo-hitéleti öntudatra lelve – *deus ex hungaria* – most éppen a „keresztény szabadságot” hirdeti. A közösségpedagógia pedig virágkorát éli a világszerte újrafarmálódó és sokasodó szélsőjobb (poszt-fasiszta, neo-náci és egyéb) ifjúsági szervezeteiben.

Mibe kapaszkodhatunk ebben a „retrotópiában”? Tán azokba a pedagógiai kísérletekbe, amelyekből felparázslott egy radikálisan másik világ ígérete (afféle „valós utópia”, „heterotópia”) – Karácsony Sándor, Mustó Péter, Pataki Gyula, Sík Sándor, Sztéhlo Gábor, s a többiek... Nem véletlen, hogy ők adják a kiadvány „gerincét”. Életben kell tartani (az emlékezet pedig munka) ezeket a pedagógiai kísérleteket egy radikálisan másik világ reményében még akkor is, ha ezek jórésze – ahogy Makai Éva írja a Fiúkfalva kapcsán – „szépirodalomká, emlékké, a »mi lett volna ha« be nem fejezett kísérletévé vált.” De talán épp ez a lezáratlanság „be-nem-fejezettség” felelji nyitva a ma ajtajait a „mi lenne ha” kísérleteinek – a kötetben például a Don Bosco Szakgimnázium, a Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium, a Kolping Szakközépiskola, a Szent Ambrus Katolikus Általános Iskola és a Wesley János Általános Iskola közösségpedagógiáiról olvashatunk.

Mit üzen a kötet azoknak, akik még azt merik gondolni, hogy a pedagógia nem a magány művészete (ezt a Trencsényitől tudom), hanem *viszony* (ezt meg a Knausztól), tehát eleve (*a priori*) közös(ségi) ügy?

I. Létezik baloldali és keresztény közösségpedagógia

Ha van a kötetben átívelő *ars pedagogica*, akkor az az elesettek, az elnyomottak, a kirekesztettek felé való odafordulás szelíd mozdulata. Ez az egész ügy (keresztény kultúra és közösségpedagógia) azokról szól elsősorban, akiket kizártak a

köz(össég)ből, kívül helyeztek a „belül” állapotából (vö. Giorgio Agamben *homo sacer*-je). Ez a szeretettel átítatott, szelíd odafordulás a tág értelemben vett szegények (Jacques Rancière féle *les pauvres*) felé az az etikai-politikai kötelék a baloldali és a keresztény közösségedagógia között, ami – ahogy Kamarás István Sík Sándor kegyes pedagógiája kapcsán megjegyzi – megszólaltatja a „kegyesség” minden szólamát: a nagylelkűséget, a melegszívűséget, a nobilitást, a figyelmes-séget, a tapintatosságot, a segítőkészséget egyaránt. Sík Sándor tanítványai elmondták, hogy milyen bensőséges, barátságos és közvetlen volt, ismerte és számon tartotta őket, szociális és magánügyeikkel is törődött, mindeközben derű és életvidámság sugárzott belőle, amikor adakozott „nem kürtöltetett maga előtt”.

Ez a pedagógiai modalitás az, amit egy baloldali és keresztény közösségedagógiától elsősorban tanulhatunk. Például Sztzehlo Gábortól, aki – Füzéki Bálint így ír róla – „minden emberben: felnőttben, gyereken, öregben, fogyatékosban a szeretni való isteni teremtményt látta és tisztelte.” Az odafordulás, a „kegyesség” illetén feltétel nélkülsége egy olyan történeti korban, ami a „kint és bent” politikai logikái alapján szimbolikus és nagyon is valódi falakat épít, véleményem szerint egyfajta szelíd radikalizmusnak számít. Ez egyáltalán nem szokatlan és előzmények nélküli a keresztény pedagógiában, az evangéliumok is a szegények és elnyomottak felszabadítását hirdetik (legalábbis Peter McLaren szerint, aki egyenesen *elvtársnak* hívja Jézust *Comrade Jesus* c. művében). Amúgy pedig mindez nemcsak ma lehet meglepő (és örömteli), Mustó Péter saját dél-amerikai útjának és a bogotái utcagyerekekkel való találkozásnak indítékait boncolgatva azt írja, hogy:

„Már a II. Vatikáni zsinat alatt meglepett és örömmel töltött el bennünket, teológiát tanuló jezsuitákat Frankfurtban, hogy milyen nyíltan, gondolkoznak a latin-amerikai püspökök. 1968-ban a kolumbiai Medellinben megtartott püspöki konferencia dokumentumai egy felszabadító teológiának a szellemét hirdették. „

Bár az is lehet, hogy mindez ma már nem is olyan meglepő, mikor Ferenc pápa napról napra a szegénység és az egyenlőtlenségek elleni küzdelem, az elesettek felé való szelíd, feltétel nélküli odafordulás fontosságára hívja fel a figyelmünket, nemcsak apostoli buzdításaiban, hanem praxisában is. A feltétel nélküli odafordulás pedagógiai mozdulata képes kibillenti a kettéosztott világ látszólagos mozdíthatatlanságát. A kötetben ifj. dr. Bibó István így fogalmaz a kettéosztott világ kapcsán:

„Úgy viselkedünk – bizony keresztényként is –, mintha az empátia nem mindenkinnek járna; pedig a szeretetnek – és különösen az ellenség szeretetének – az empátia volna az első lépcsőfoka. Soha ne dőljetek be tehát az akármilyen alapon kettéosztott világ látszólagos logikájának vagy erejének, súlyának, mozdíthatatlanságának.”

És ebben a szelíd radikalizmusban megjelenik annak a más világnak, társadalmi átalakulásnak a vágya, ami a közössépedagógiák forradalmi potenciálját adja. Merényi Zsuzsanna Sztehlora emlékezve többször is megjegyzi, hogy a múlt század közepének gyermek-köztársaságai „valós utópiát” jelentettek.

A zugligeti gyermekotthon három, egymással szorosan összefüggő funkció betöltését vállalta. Egyrészt a gyerekek háború által tönkretett életének rehabilitálására törekedett, másrészt a nevelési rendszer alternatívát mutatott a szülőben lévő új társadalom új ember iránti igényének kielégítésére, harmadrészt a gyerekek szűkebb körével társadalmi utópiát – gyermek-köztársaságot – alkotott.

A Gaudiopolis közösségi életének és a társadalmi gyakorlatnak rokon vonásai ellenére a gyermekköztársaság társadalmi utópiát is jelentett.

Ez a két ügy – a társadalmi átalakulás ígérete és a szegények felé való szelíd, feltétel nélküli odafordulás – pedig gyökeresen összefügg, és ebben az összefüggésben nemcsak a társadalom forradalmasodik, hanem a pedagógia is. Én legalábbis azt tanultam, hogy a pedagógiai „forradalmak” mindig „alul” születtek, az elesettek oldalán.

II. A közösséget nem fejleszteni kell, hanem élni.

Nemcsak Hamvas Béla parafrázisról van szó („*És a verseket nem írjuk, hanem éljük.*”), hanem Karácsony Sándorról, Sándor bácsiról is. A baloldali és keresztény közössépedagógiában ugyanis (legalábbis ami a kötetben megjelenik) elsősorban nem „közösségfejlesztésről”, „közösségszervezésről”, „közösség-monitoring-ról” van szó – ezek technológiai-, szociológiai terminusok –, hanem életközösségről, ami a közösség lényegének (sőt ontológiájának) *par excellence* pedagógiai megközelítése. Pataki Gyula például így ír erről, saját elhivatottságán merengve:

Törös Károly tanító úr együtt élt az osztállyal. Sok derűs órát szerzett nekünk. Vidám, kedélyes magatartásával szervezte az osztály életét. Jártuk az erdőt, mezőséget, soha nem láttam, hogy haragudott volna. Elmondhatom, hogy nekem örömteli, vidám iskolás korom volt.

Az együtt élés, az életközösség vállalása visszatérő elem Karácsony Sándornál és tanítványainál egyaránt. Trencsényi a *Magyar Békéből* idéz Egyén és közösség dilemmái a pedagógiában c. írásában:

»A nevelők lépjenek ki saját absztrakciójukból, és így szüntetnék meg a növendékek absztrakcióját is. Ne a nevelő éljen külön életet a növendéksereg csupádon-csupá külön életével, szinte szemközt, hanem egyfelől egy Péter nevű öregebb, húsból, vérből, velőből és lélekből összegyúrt élő ember éljen emberi életközösségben ifjabb Pálokkal, Jánosokkal, Istvánokkal, akik szintén emberek és külön-külön egyénisé-

gek, másfelől ezek a Pálok, Jánosok, Istvánok is szűnjenek meg osztálytársak lenni s éljenek emberi életközösségben, mint nevelők és növendékek kollektívuma.»

Trencsényi arra szeretné felhívni a figyelmünket, hogy a modern pedagógia-történet huzavonái a közösség pedagógiai jelentőségének abszolutizálása (ami „a szervezet ösztövért próbálta a közösség fényes selyme alá rejteni” és a „burzsoá individualizmus” mint „pedagógiai abszurdum” között másképp festettek volna, ha Karácsony Sándor a pedagógiai diskurzus része marad. Mert épp az egyén és közösség dialektikus és relációnális olvasatát kaptuk volna tőle.

Ha Karácsony benne marad a diskurzusban [folytatja Laci], akkor csak az Ocsúdó magyarság 38. oldalát kellett volna felütni: »Az osztály, mint egység, tömeg gyanánt ül a padokban a tanár előtt, sőt a tanárral szemben, de természetsszerűleg egyénekből verődött össze. Hol a tömeget látjuk, hol az egyéneket. Alaptévedésünk onnan ered, hogy ha az egyént látjuk, az egyéni nevelés lehetőségeire gondolunk, ha a tömeget, természetsszerűleg képzik meg előttünk a tömegnevelésnek ritkábban a lehetősége, gyakrabban a kényszerúsége. A kollektív nevelés adottságait ellenben legfeljebb úgy látjuk magunk előtt, mint az egyén beillesztését a közössége vagy a tömeg megrendszabályozását. A valóság pedig ezzel szemben az, hogy a kollektív nevelés adottsága és lehetősége nem az egyénben van, nem is a tömegben, hanem a kettőnek a relációjában.«

Ismét és főleg, a nevelés tehát viszony, ami az életközösségbe ágyazott. És ez az életközösség a szolidaritás formája és tere is egyben, abban az értelemben, hogy megosztjuk, magunkra vesszük és magunkévá tesszük, magunkénak érezzük a közösség gondjait-bajait. Ez is valami, amit a pedagógia a keresztény közösségedagógiától tanulhat, és ami gyökeresen összefügg mind az odafordulás pedagógiai mozdulatával és a társadalom átalakításának (politikai) reményével. Mustó Péter szavaival:

„A rossznak nem csak a következményeit szerettem volna gyógyítani, hanem az igazságtalan, embertelen társadalmat megváltoztatni, együtt küzdeni olyan közösségekkel, ahol minden emberben Isten képmását látják és tisztelik. (...) Példa számomra Jézus és Szent Pál. Ők az emberekhez mentek.” [kiemelések tőlem]

Ez két nagyon fontos szempont a pedagógiának! Egyrészt az emberekhez menni reciprocitást feltételez, „közületek való vagyok”. Így érdemes olvasni Jézust itt (Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. Máté 11:28), aki csak azután mondta, hogy „jöjjetek”, miután ő maga „eljött”. Másrészt ennek az „eljövetelnek” nem a „fejlesztés”, a „közösségszervezés” a célja, hanem és pusztán az életközösség vállalása, „együtt küzdeni” ahogy Mustó írja. *Szolidaritás a küzdelemben*. Ez a pedagógiai modalitás jelenik meg Karlowits-Juhász Orchidea írásában is a miskolci Fényi Gyula Jezuita Gimnáziumban szeretetszolgálati programja kapcsán, melynek fókuszában Pedro Arrupe jezsuita rendfőnök „másokért élő ember” eszménye áll.

A szeretetszolgálat fő célja, hogy a diákok olyan „másokért élő emberekké” váljanak, akik felnőttként kellő nyitottsággal, kritikus hozzáállással, toleranciával és aktivitással részt vállalnak a társadalmi igazságosság előmozdításában. (...) »Azt a folyamatot értjük ez alatt, melyben az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot egyre teljesebben megéli, azt keresztény értékrend alapján megteremti a diák.«

Ebben az értelemben a közösség pedagógiai (és nem politikai, és nem szociológiai, és nem oktatástechnológiai) értelemben céltalan és „vég-telen”, másképp szólva a (feltétel nélküli, szelíd, szeretetteljes, kegyes) közösség önmaga okán „jó”, tehát önmagában *elég* (nem feltétele a hozzáadott pedagógiai intencionalitás, sőt). Ez a pedagógiai megfontolás a mögött, hogy a közösséget éljük (és nem fejlesztjük). Olvassuk el megint Pataki Gyula visszatekintését ebből a „nem intencionális” szemszögből:

„Törös Károly tanító úr az osztállyal sok derűs órát szerzett nekünk. Vidám, kedélyes magatartásával szervezte az osztály életét. Jártuk az erdőt, mezőséget, soha nem láttam, hogy haragudott volna. Elmondhatom, hogy nekem örömteli, vidám iskolás korom volt. „

Ha jól látom itt nem „tanulási kimenetekről”, jól megtervezet (kompetencia-alapú) pedagógiai „célracionáléről” van szó, hanem és csupán (bár épp ez a „csupán” a lényeg) arról, hogy „együtt élünk”, sok derűs órát adtunk egymásnak, szerveztük az osztály életét, jártuk az erdőt. Ez egy radikálisan más nyelvezet, mint amihez ma hozzá kívánnak szoktatni. Még egyszer: a közösség *pedagógiai* értelemben céltalan, nem intencionális ügy. Mihály Ottó egy tavalyi beszélgetésünkben (Zalaudvarnok, 2019) ezt mondta: „a célracionalitás pedagógiai dilemmája abban oldható fel, ha a pedagógia a szabadságot határozza meg célként.” És ez a céllá tett szabadság a közösségedagógia számára abban a felismerésben jelenik meg, hogy a *pedagógiai* közösség önmagában és önmagáért „jó”, és nem a fejlődés, a „szervezeti cél”, a közös identitás kimunkálása okán. Ez egyben a harmadik tanulsága a baloldali és keresztény közösségedagógiáknak.

III. A pedagógiai (értelemben vett) közösség titokzatos

Trencsényi a kötet bevezetőjében összegyűjti a közösség főbb ismérveit (identitástudat, közös „nyelv”, közös szimbólumok, közös múlt-kép, tradíciók, a közösség kollektív emlékezete, közös jövőkép, perspektívák, közös norma- és szabályrendszer, kooperáció a jelenben, a tevékenységek expanziója, tevékenység célszerűsége, stb.), majd az iskola közösséggé válásának három kritériumát fogalmazza meg (funkcionalitás [F], érdekérvényesítés [É], proszocialitás [P]). De a szerző érzékeli – és ezzel szépen fel is oldja a „receptúra” lezártágát –, hogy

valami hiányzik. „Valami hiányzik. Egy »titokzatos« □ – nevezzük így. $F + É + P + □ = K$.”²⁴ Véleményem szerint a pedagógiai értelemben vett közösség lényege ez a titokzatos □, ami a közösség vég-telen potencialitására és radikális meghatározatlanságára (alul- és indetermináltságára) utal. Roberto Esposito olasz filozófus azt állítja²⁵, hogy ellentétben azokkal az elméletekkel, amelyekben a közösség ismérve valami „közös” megléte (*pl.* politikai érték-, érdekközösség; szociológiai értelemben vett „identitáscsoport”; stb.), Esposito számára a közösség lényege ennek a „közösnek” a hiánya (Trencsényi titokzatos □-e erre az ürre utal). Esposito arra hívja fel a figyelmünket hosszas etimológiai bevezetőjében, hogy a *communus* szóban a *munus* „hiányt”, „tartozást”, „ajándékot” jelent.

[A] *munus*, amin a *communitas* osztozik nem valamiféle tulajdon[ság], nem valaminek a birtoklása. Ez nem valamivel rendelkezés [van valamink], éppen ellenkezőleg, tartozás, ígéret, ajándék, amit adni kell, és ami ezáltal létrehoz egy hiányt. A közösség tagjai egy „kötelezettségben” egyesülnek, abban az értelemben, ahogy azt mondjuk „Tartozom *neked* valamivel.” és nem azt, hogy „Tartozol *nekem* valamivel.” (Esposito, 2010, 6. o., saját fordítás)

A közösség pedagógiai felfogása ezt a logikát a végletekig viszi, hiszen a közösség *pedagógiai* ötlete (ideája) épp abban áll, hogy ez azoknak a közössége (kéne, hogy legyen), akikben nincs feltétlen *valami* közös (persze lehet, csak ez a közösség szempontjából mindegy, mert nem feltétele semminek). És ez a hiány, hogy a közösség közepén nem *valami* közös van, hanem *semmi* (a titokzatos □) egy pozitív feltétele a közösségedagógiának. Ez a hiány az, amiben össze-tartozunk (*com-munus*) és ami miatt *egymásnak* tartozunk valamivel (ld. a „másokért élő ember” arrupe-i eszménye). Mivel? Ennek a hiánynak a folyamatos (és vég-telen) megtöltésével: életvilágok megosztásával, tapasztalatok csereberéjével, a kegyesség ajándékával, szolidaritással a küzdelemben, stb. És mivel a *pedagógiai* közösség alján ott ül ez a semmi (□ mint hiány), ennek okán a közösség élete kiszámíthatatlan, titokzatos, folyamatos meglepetésként ér minket – hiszen bármi, akármi lehet(séges). És emiatt a kiszámíthatatlanság és titokzatosság miatt adódik a kötet talán legfontosabb közösségedagógiai tanulsága is, hogy a közösséget nem fejlesztjük, hanem éljük.

Fábry Béla – Trencsényi László (szerk.) 2019. *Keresztény kultúra és közösségedagógia*, Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest

²⁴ A kéziratban szerepel a □ szimbólum, a kötetben az X veszi át a helyét, én azért maradok mégis a □-nél, mert az X-szel ellentétben ez az üres négyzet fejezi jól ki azt az űrt, ami aztán oly titokzatosság válik.

²⁵ Esposito, Roberto (2010). *Communitas. The Origin and Destiny of the Community*. Stanford: Stanford University Press.

A Magyar Pedagógiai Társaság a rendszerváltás éveiben

CSOMA GYULA

Az Erzsébetvárosi Önkormányzat 30. évfordulós pályázati támogatásban részesítette azokat a kerületben székhelyre lelt civil szervezeteket, amelyek a rendszerváltás éveire való visszaemlékezésre vállalkoznak. Az MPT pályázott, s a kutatómunka nyomán egyberendeződött a kritikus esztendőkről és téri, idei környezetéről tanúskodó kötet. Interjúk készültek jeles személyiségekről, felidéztek a szerkesztők az időközben elhunyt vezető aktivisták életútját. Az archívumban őrzött dokumentumokból Pornói Rita, a Neveléstörténeti szakosztály ügyvivője készített összeállítást. Az interjú már nem készülhetett el az egykori, hűséges alelnökkel, Hunyady Györgynével – korábbi írásával idézték a szerkesztők a kort is és az ő személyiségét is.

A könyv részletes ismertetése helyett felidézünk Csoma Gyula interjújának szövegét (mely a kötet nyomdába adása után érkezett vissza a társasághoz):

Az 1967-ben újjáalakult Magyar Pedagógiai Társaság alapító tagja vagyok, Részese is voltam a Társaság Felnőttnevelési – későbbi közhasználatú nevén- Felnőttoktatási szakosztálya létrehozásának.

A Magyar Pedagógiai Társaság újjáalakulásától elsősorban azt vártam, hogy (a korszak hivatalos zsargonja szerint), a Társaság, mint „társadalmi szervezet” (tehát nem „tömegszervezet”, és még nem független „civil szervezet” – bár lehettek ilyen jegyei is), képes lesz arra, hogy az „élet sűrűjében” különböző felfogású és beállítottságú nézőpontok szerint, vagyis minél szélesebb pedagógiai szakmai bázison, szakszerűen kövesse, elemezze, bemutassa a pedagógiai elmélet és gyakorlat aktuális helyzetét, problémáit és eredményeit. Másodsorban azt vártam, hogy ennek alapján a társaság képes lesz arra, hogy érdemi párbeszédet kezdeményezzen a fenntartókkal, valamint az oktatáspolitikai és a tanügy- igazgatási felsőbbbséggel, annak érdekében, hogy fenntartói attitűdjeik, oktatáspolitikai döntéseik, illetve tanügy-igazgatási rendeleteik pedagógiai szakszerűsége ne szenvedjen hiányokat. Mi több: ne legyen ellentéte a pedagógiai szakszerűség igényeinek. Vagyis a Társaság ne csupán a pragmatikus tulajdonosi szempontok, a politikai hatalom és a tanügyigazgatás felülről lefelé működtetett transzmisziója legyen.

Bátran értékelhettük úgy, hogy fennállásának első huszonkét évében, a korszak politikai, illetve közvetlenül oktatáspolitikai paraméterei között, a Társaság vezető testületei és szakosztályai – a Pedagógiai Szemlében, a tantárgyi módszertani lapokban, az elnökségi és a szakosztályi kiadványokban, a szakosztályi

konferenciákon, és bekapcsolódva a hivatalos továbbképzési programok kidolgozásába, – széleskörű, céltudatos, helyzetelemző és problémafeltáró munkát végeztek. Bár részt vettem olyan társasági összejöveteleken, ahol emlékeim szerint a társasági tagok pedagógiai-közéleti, szakosztályi aktivitásának egyenetlensége is napirenden volt.

Kiss Árpád elnöki idejétől (1974-1976) tendenciává erősödött a Társaság nyitása (az ideológiailag, politikailag preferált, egyoldalú szovjet orientáció ellensúlyaként), a pedagógiai elmélet és az iskolai tanítási gyakorlat (ugyan ideológiailag, politikailag már nem kizárt, de nem preferált) „nyugati” eredményei és tapasztalatai felé. Ez a társulati tendencia az óvodai nevelésben, az alapfokú, a középfokú iskolai oktatásban és a felsőoktatásban segítette a különböző hazai pedagógiai felfogások elméleti és gyakorlati kibontakozását, helyenként elméleti és gyakorlati pedagógiai szintéziseik kialakulását is, külön hangsúllyal előmozdította a tananyagalkotás és a tanítás „nyugati” innovációinak kritikus és megérlelt alkalmazását a hazai pedagógiai innovációban. Viszont (ma így érzékelem), a Társaságnak már akkor sem volt elég ereje arra, hogy a „nyugati” újítások kritikátlan vagy érleletlen alkalmazásának próbálkozásait közoktatásunk feje felől elhárítsa.

Az 1970-ben ülésezett (1848-ól számítva) V. Nevelésügyi Kongresszus több mint három évig tartó előkészítő munkálatai, a kongresszusi viták és ajánlások meggyőzhetnek arról, hogy (legalábbis ebben az időben) a Társaság meglehetősen széles pedagógiai szakmai bázison kidolgozott, különböző felfogású és beállítottságú pedagógiai szempontot egyeztetett, és így tudott helyzetértékeléseket adni, problémákat exponálni, és érdemi párbeszédre törekedni az oktatáspolitikát alakító országos és helyi hatalmi központokkal. Természetesen mindehhez hozzátartozik, és mindezt értelmezi, hogy (éppen úgy, mint a Társaság újjászületése), a Társaság közgyűlési határozataként összehívott V. Nevelésügyi Kongresszus is felsőbb politikai (és nem csupán oktatáspolitikai elhatározás következménye volt. Már és még feltehetően sokat nyomott a latba az un. új gazdasági mechanizmus körüli, oktatáspolitikai és pedagógiai problémákat is fellobbantó politikai fellobbanás, amely körül is lengte az előkészítés munkálatait és a Kongresszus referátumait, vitáit. Ez az időszak mindenesetre olyan politikai szakaszt jelöl, amelyben a politikai változások oktatáspolitikai és következképpen pedagógiai változásokat érleltek, amihez a politikai többség pedagógiai-szakmai és társadalmi támogatást is keresett. A pedagógiai szakszerűség és innováció valamilyen mértékben politikai érdeké vált. Valószínűen azzal a tanulsággal, hogy visszatekintve az V. Nevelésügyi Kongresszust követő két évtizedre, majd az ezt követő új idők kezdetén, szintén a Társaság színeit viselő, 1993-as VI. Nevelésügyi Kongresszusra – a pedagógiai szakszerűség csak akkor tud érdemi

párbeszédet kezdeni a politikával, és reménykedhet a pedagógiai szakszerűsége is figyelő politikai döntésekben, ha a pedagógiai innováció a regnáló politikai felsőbbbség aktuális, politikai érdekévé válik.

Mindez rezüméje annak, ahogyan az Országos Pedagógiai Intézet munkatársaként munkakörömmel szoros kapcsolatban, a Pedagógiai Társaság szerepéről, és társaságbeli tennivalóimról az 1967-től 1989-ig terjedő időszakban gondolkodtam. (Vagy talán: ahogyan – egyre növekvő távolságból – mostanában gondolkodom).

Úgy alakult és a számomra természetes szükségletté vált, hogy intézeti feladataim társasági tennivalókká is átalakulnak társasági közreműködést, támogatást kapnak. Különösen az iskolai felnőttoktatási, illetve az andragógiai munkaterületen, ahol ez úton szélesíthettük a dolgozók iskolai speciális pedagógiai (andragógiai) bázisát: követve, elemezve, bemutatva a dolgozók iskolai gyakorlat és az andragógiai elmélet aktuális helyzetét, eredményeit, valamint problémáit. És az andragógiai szakszerűség nevében, az államilag alárendelt intézeti státuszt elhagyva, az MPT társadalmi státuszáról igyekeztünk befolyásolni az oktatáspolitikai felsőbbbség felnőttoktatásra-felnőttképzésre vonatkozó oktatáspolitikai döntéseit. (Az együttműködés jellegzetes fórumai, elsősorban a Felnőttoktatási Szakosztály részvételével: az oktatáspolitikai ajánlásokat is kidolgozó, felnőttoktatási tájértékezők Debrecenben, 1968-ban, 1970-ben és 1982-ben, Kecskeméten 1964-ben a Tihanyi Távoktatási Konferencia, 1974-ben, a rendszeres Felnőttoktatási Nyári Akadémia Békéscsabán.) Ugyanilyen természetű együttműködésre törekedtem az MPT Elnökségével, illetve az óvodai és a tantárgy-pedagógiákban érdekelt szakosztályokkal, később, az általános műveltségi, nevelési-tanítási tartalmak óvodai, iskolai fejlesztési feladatai során.

Úgy emlékszem, hogy 1989/90-ben és még egy ideig a rendszerváltás kezdetén az MPT attitűdjei és tevékenységformái lényegesen nem módosultak. De az átalakuló politikai és gazdasági rendszerben, az átalakuló társadalomban a Társaság kereste, és fokról-fokra, elég gyorsan rátalált az attitűdök és a tevékenységformák szükséges és lehetséges új irányaira. Kifejezetten erre utal a társasági erőfeszítések révén 1993-ban összeült VI. Nevelésügyi Kongresszus, valamint ennek tárgysorozata, de mások között a funkcionális analfabétizmus szakszerű hazai elemzését elindító, és a társadalmi-politikai figyelmet a problémára meglehetősen széleskörűen felhívó, 1996-os illyefalvi szakértői tanácskozás is, melynek a Társaság egyik kezdeményezője és résztvevője volt. Más „műfajban” erre mutatott az Új Pedagógiai Szemle irányultsága.

Saját szakterületemen erre mutat az Országos Köznevelési Intézet 2002-ben (a Szaktudás Kiadó Ház közreműködésével) Ádám György előszavával megjelent Felnőttoktatási és -képzési lexikonja, továbbá a Felnőttnevelési Szakosztály Harangi László és Kelner Gitta által 2003-ban rendezett konferenciája „Az

e-laerning szerepe a felnőttoktatásban és képzésben”, Szabados Lajos „*Pedagógia versus andragógia*” című programja 2007-ben, majd valamivel később a Kraiciné Szokoló Mária által kezdeményezett és irányított országos „vándorkonferenciáit”, a felnőttképzés aktuális hazai helyzetéről, és Szeitz János szocio-andragógiai műhelye.

Miután 2001-ben nyugdíjas lettem, közvetlenül alig-alig kapcsolódtam a Társaság életéhez. Csupán a Felnőttnevelési Szakosztály – kifejezetten az új helyzet lehetőségeihez alkalmazkodó, és annak szükségleteit megelőző – előbb felsorolt programjaiban vettem részt. Ezen kívül baráti beszélgetések révén lehet még némi rálátásom az átalakulás koncepcióira és folyamatára. Így hát nincsenek érdemi ismereteim az átalakulás feltételeiről és menetéről: azokról az attitűdökről és tevékenységformákról, melyeket Társaságunk az átalakulást meghatározó lényeges körülményekre válaszként eddig adott, illetve prognózisai alapján szándékai szerint adni kíván.

A Társaság rendszerváltás előtti (bővebb), és ezt követő új korszakának (korlátozottabb) tapasztalatait együttesen régig gondolva, úgy vélem, hogy státuszának ún. civil szervezetté történő ártrendeződése uralja az MPT átalakulásának körülményeit. Bátran feltételezhetjük ugyanis, hogy a rendszerváltásig tartó „társadalmi szervezeti” státusz után, ez az ártrendeződés nemcsak a Társaság, „korhű” jogi definícióját adja, és nemcsak társadalmi, valamint hivatalos, illetve oktatáspolitikai mozgásterének új feltételeit határozza meg, hanem mindennapi működésének „korhű” finansziális feltételeit, lehetőségeit is. Mindezzel együtt, az óvoda és-iskola-rendszer szerkezeti és intézményeinek belső szervezeti változásai, a pedagógusok munkarendjének és munkaformáinak tanügy-igazgatási átalakításai, a különféle intézményfenntartók anyagi fenntartói képességének átalakulása és fenntartói, pedagógiai felfogásuk változatossága, másrésről (és az előbbiektől nem függetlenül), a politikai pártok ideológiai-oktatáspolitikai beállítottsága, továbbá a kormányváltások ideológiai-oktatáspolitikai váltásai alkották azokat a körülményeket, melyek az elmúlt három évtizedben, a Társaság átalakulását (attitűdjeit és tevékenységformáit) meghatározták. És a továbbiakban is meg fogják határozni. Abban a tekintetben is, hogy a Társaság milyen széles pedagógiai bázison követheti, elemezheti – netán integrálhatja is (?) a pedagógiai elmélet és gyakorlat aktuális helyzetét, problémáit és eredményeit. Valamint abban a tekintetben is, hogy a Társaság milyen természetű, mértékű érdemi párbeszédet kezdeményezhet a fenntartókkal, valamint az oktatáspolitikai és a tanügy-igazgatási többséggel annak érdekében, hogy fenntartói attitűdjeik, oktatáspolitikai döntéseik, illetve tanügy-igazgatási rendeleteik pedagógiai szakszerűsége ne szenvedjen hiányokat, mi több: attitűdjeik, döntéseik, rendelkezéseik ne legyenek a pedagógiai szakszerűség antagonistái.

Fábrly Béla – Trencsényi László (szerk.): A Magyar Pedagógiai Társaság a rendszerváltás éveiben, Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest

Az a bizonyos út

IVÁNYI GÁBOR

Lapozgatva Kardos Ferenc *Van kiút* című könyvét, arra a bizonyos *keskeny útra* gondolok, amit Jézus szerint minden embernek meg kell találnia. Rejtett ösvény ez, és a Mester szerint csak kevesen lelnek rá. Az emberek többsége szívesebben halad a széles, sokak által kitaposott úton, és életét alapvetően meghatározzák mások vélekedései, szokásai, döntései. A minták. De mi van azzal, aki – mint a szerző –, noha nagy családban nőtt fel, ám sok nélkülözéssel, melynek vége aztán a hosszabb-rövidebb ideig tartó intézeti elhelyezés lett? Kétféleképpen folytatódhat innen az út. Jöhet az élet tagadása, mások kihasználása, az önpusztítás, vagy ellenkezőleg, az a finom érzékenység, mellyel a munkahelyére tartó író, a már említettekkel a háta mögött, észreveszi a kukavadászatra induló hajléktalant, a pályaudvarok környékén botladozó elesetteket, és mindenk fölött az embert azokban a serdülőkből, akiket a társadalmi önvédelem az intézetbe utalt.

Megkapó írás ez a novellaszerű nagy dolgozat. Fontos olvasmánya lesz pedagógia és szociális munka szakos hallgatóknak, de bármely nyitott magánembernek is. Vajon rátalálunk-e arra az alig kitapogatható csapásra, mely az életre vezet?

Sok évvel ezelőtt, úgy a nyolcvanas évek környékén, valaki engem is elvitt a Szóló utcai intézetbe karácsony táján, hogy próbáljak meg (az akkor még alig ismert bibliodrámá eszközeivel) valamit a gyerekekkel eljátszani. Kézenfekvő volt a történet a várandós asszonyról (aki magzatának apját a külvilág nem ismeri) képzeletben megérkezni egy istállóba, olyan városban, ahol különféle politikai, gazdasági, és úgy általában társadalmi megfontolásokból eredően nem tudnak helyet biztosítani még ilyen esetben sem egy újszülöttnak.

Elmagyaráztam az evangéliumi eseményt a serdülőknak, akik boldogan játszottak. Megcsináltuk a számár hevenyészett jelmezét. Kiválasztottuk Máriát és Józsefet, az emeletes ágyakból pedig megszerveztük Betlehem elképzelt társadalmát, ahol az egyik házban részeg családfő, a másikban önmagának való kapzsi háziúr, a harmadikban a reménytelen túlsúlyosság a fékezhetetlen kutyával, a negyedikben egyszerűen csak a polgári nemtörődömség és elzárkózás fogadta volna Józsefet. A gyerekek nagyon élvezték a próbát, majd elindult a játék. De már az első „háznál” összeomlott minden. József mondókájára: „Terhes a feleségem, mindjárt szülni fog, van-e itt hely ma éjszakára számunkra?” – a válasz elsöprő volt, együtt Betlehem összes tanulatlan, neveletlen és megváltozhatatlan polgárával. Egymást túlharsogva kiabálták: Van hely, ide tessék bejönni!

Sokszor gondolkodom ezen a régi jeleneten és azon, ki is vezet rá bennünket arra a bizonyos keskeny útra. Hogy is találjuk meg ezt a kiutat? Miért is mondta

Jézus, hogy minden erőnkkel legyünk olyanokká, mint a gyerekek, mert övék a mennyek országa?

Az jutott akkor eszembe, és ezzel csatlakozom boldog Kardos Ferenc remény-ségéhez: Istenem, ha egyetlen reménytelennek tűnő éjszakára átvehetnék a gyerekek a világ kormányzását, micsoda evangélium születhetne abból!

Kardos Ferenc (2019): Van kiút. Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest

A wilhelmówkai fiúk

SIMON MÁRIA

Janusz Korczak, a XX. század egyik legnagyobb hatású, a varsói gettó kiűritésekor növendékeivel közös sorsot, mártíriumot vállaló pedagógusa pályakezdő korában, 1904-ben és 1907-ben zsidó gyerekeknek szervezett nyári táborban dolgozott, orvosként és nevelőként. 1900-1915-ig a Nyári Tábor Társaság tagja volt. Korczak a Varsó környéki nyári táborban folytatta azt a tevékenységet, amit a városban is végzett.

A helyszín: Wilhelmówka, Varsótól 57 kilométerre Kelet-Közép Lengyelországban. A táborban 150 gyerek volt, közülük 30 fiút bíztak Korczakra. Korczakot lelkesítette a feladat, nagy energiákkal, fürödve feladat szépségében, aggodalmak nélkül indult neki a tábori munkának. Gramofont, dómajátékot, dominót visz, tűzijáték kellékeit. Meg volt győződve arról, hogy 30 név megjegyzése nem nagy feladat, szabadon bármit kezdeményezhet, minden és mindenki boldoggá fog tenni mindenkit.

„A táborban eltöltött négy hetet a „szuterének és padlásszobák” gyermeke számára „az öröm és boldogság egyetlen könnycsepp nélküli folyamatává” kívántam alakítani.” Azonnal nehézségekkel találkozott: a gyerekek rohagáltak a vonat folyosóján, kihajoltak a vonatablakon, az értük jövő szekereket megrohan-ták, az egyik gyerek leszállt szekérről, mert unatkozott. Az egyenruhákat, amiket a tábori tartózkodásra kaptak, összekeverték. Az étkezésnél egyik gyerek sem akart a sarkokra ülni, a gyerekek minden nap más mellé akartak ülni és ez zavarta az ételosztást, az ágyakat szabadon akarták kiválasztani, első este zűrzavar volt a hálóteremben, mert Korczak magukra hagyta őket.

A magyar fordításban a Pál utcai fiúkra – pesti kortársakra hajazó – *A wilhelmówkai fiúk*, eredeti címén *Józek, Jasiek, Franek és a többiek* című írását 1911-ben adta ki. Regényszerű, de talán mondhatjuk, hogy egy ifjúsági regény, bár maga a szerző a műfajt elbeszélésként határozza meg.

Első nagyon fontos felismerése az volt, hogy a gyereket nem lehet megjele-nése alapján megítélni, meg kell próbálni megismerni őket, emberként kell rájuk

nézni, megpróbálni megérteni őket, be kell vonni őket az életükkel kapcsolatos döntésekbe, hiszen a gyerekek fel tudják mérni jól a helyzetüket.

Miről szólt a napi élet a táborban? Egészségről, tanulásról, testedzésről, szokások kialakításáról, érzékenység felkeltéséről, szocializációról. A konkrét programok: gombát szednek, bogyót gyűjtenek, úsznak a tóban, naplót írnak, óceánt hoznak létre egy kis medencében, ahol óceánjárók közlekednek, ágakból, levelekből településeket építenek, így képzeletbeli városokat alapítanak épületekkel és önkormányzatokkal. Tele minden ötletekkel, kimeríthetetlen energiaforrásokkal megvalósíthatják a saját maguk által kitalált dolgokat. Ezek, a szegény, rendkívül nehéz sorsú családok gyermekei így valamennyire a boldogságot is megélték. Megélték az önmegvalósítást. A tábori élet legfontosabb eleme a napi élet megszervezése volt. A regényben a játék és a való élet egyesült. Megtanulták, hogy hogyan kell a világban működni, ez a folyamat sok kalandot rejtett magában, ami gyakran váratlan helyzeteket teremtett a gyerekek, de a nevelő számára is. Kifejezetten izgalmasak a kalandok. Rendkívül érdekes az is, ahogy a gyerekek várost építettek, tele fantáziával és igényességgel. Ezek a közösség alkotásai voltak, amelyek viták és kompromisszumok után születtek meg. Kifejezetten megrázó, amikor az egyik gyereket a gyerekek által alakított egyetbe bevették a többiek, így vigasztalva és magányát oldva. Kunyhók születtek különböző profilokkal. A Doktor úr (Korczak) találta ki a naplóírást, aki ezt vállalta, az cserébe füzetet kapott. Megindítóak és mulatságosak a naplóbejegyzések.

Fontos elem a regényben – mint a táborban is – az esti mese, ami sosem a mesék sztereotípiáit követte, hanem mindig az adott helyzethez igazodott. A tábori élet fontos kérdése volt az is, hogy miképp tartják be a gyerekek a szabályokat. Nagy szabadságban és biztonságban éltek a táborlakók. Fontos szerepe volt a tábori bíróságnak, amely a gyerekekből állt. 43 ügyet tárgyaltak a két turnus alatt. Megindítóak a bölcs és – ma így mondanánk: resztoratív – ítéletek.

Nagyon szomorú gyereksorsokat ismerünk meg. Ezeket a sorsokat a nevelőknek is meg kellett ismerni meg kellett érteni. A rossz gyerek rendkívül rossz családi helyzetből jött és ez nem az ő hibája.

A nyári táborok kiindulópontok voltak Korczak pályáján minden szempontból. Lépések és tapasztalatok tárháza volt az innovatív pedagógia felé, egy gyerekköztség felé, amely az egyenlő jogok, köteleességek alapján működik, alakítva a leendő citoyent. A regény hősei a gyerekek és a Doktor úr. A Doktor úr, akit a gyerekek iránti szeretet, elkötelezettség, felelősség hat át. A gyerekek, akik önfeledten és szabadon éltek négy héten át. A Doktor úr és az ő sorsuk közös, így a kalandjaik, az élményeik is, amiről ez a nagyon érdekes szerkezetű regény szól.

*Janusz Korczak (2019): A wilhelmówkai fiúk.*Fordította Pászt Patricia, szerkesztette Makai Éva, Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest

A Magyar Pedagógiai Társaság 2018. évi évkönyve

MUDRI ZSUZSA

Szép megjelenésű, vékonyka kötet a Magyar Pedagógiai Társaság első Évkönyve, de pont az ilyenre szokták mondani, hogy belül tágasabb. Öt szerkesztő, Borbély Bors, Juhász Ágnes, Mudri Zsuzsa, Nagy Ádám, Villányi Jutka szedte csokorba a több mint hetven szerző írását, szem előtt tartva az alcímet: A 127. esztendő a Magyar Pedagógiai Társaságban.

Ha csak a tartalomjegyzéket nézzük meg, máris lényeges információkhoz jutunk az igen széles körű, az oktatás/nevelés teljes spektrumát átfogó szervezet életéről, amelyben 30 szakosztály, 13 tagozat és számos munkacsoport tevékenykedik. A színes beszámolókból minden kiderül az adott év munkájáról, szép példákkal a szervezeti egységek közötti együttműködésre is.

Külön fejezetcímbe találkozunk a Szakképzési Kollégium és a Szakmai kollégium üléseivel, ahogyan a Staféta tábor is helyet kapott.

A legjelentősebb rendezvények, mint a „*Gyermeklét 2018*” konferencia, vagy az „Ünnepnapok az életen át tartó tanulásért 2018” is nagyobb lélegzetű írásokkal szerepelnek. A régi (Benedek András) és az új elnökünk (Trencsényi László) beszámolója, visszatekintése sok információval szolgál. Találhat még az olvasó recenziókat, egyfajta sajtószemlét az MPT által, vagy közreműködésével megjelentetett kötetekről, folyóiratokról. A melléklet öt fontos állásfoglalást tartalmaz a 2018-as évből. Folytatásában bízunk, hasznosságát növeli, hogy honlapunkon is olvasható.

A KISGYERMEK szakmai folyóirat

VILLÁNYI GYÖRGYNÉ FELELŐS SZERKESZTŐ

A 2019. évi XIII. évfolyam lapszámainak tartalomjegyzékét átnézve megállapítható, továbbra is fontos feladatnak tekinti a lap szerkesztősége, hogy a gyermekek mindenek felett álló érdeke legyen a meghatározó a nevelési környezetben. A szakmai információáramlás megvalósításában fontos szerepet tölt be a folyóirat.

Az első lapszamban a *III. Játsszunk Mindannyian!* országos játéknapp tevékenységei kaptak kiemelt szerepet. Az 5. oldalon található beszámoló tételesen bemutatta a nap szervezésével, és tartalmi megvalósításával kapcsolatos megol-

dásokat. A sokszínűség, a helyi igények és lehetőségek tárházának bemutatása jól igazolta az eredményeket. A lapban megjelent referencia cikkek a szervezők, a játékkészítők tevékenységeiről és tevékenységeikről adott szakmai információkat, élménypedagógiai morzsákat.

Mind az 5 lapszámban kiemelt témaként szerepeltek a Zöld Oldalakon a környezettudatos neveléssel kapcsolatos tématerületek bemutatásai. Az elméleti tézisek mellett a gyakorlati megvalósítások színes skálája, valamint egy-egy intézményben folyó tevékenységek tartalmi elemei segíthetik a Zöld Óvoda Program sikeresebb válását (*Környezettudatos nevelés az Újbudai Bölcsődékben, Erdei óvodai program napjainak bemutatásáról* szóló cikksorozat, *Innováció- A Duna meséje* cikksorozat, *A globális éghajlatváltozás és a kisgyermek* sorozat).

A bölcsődei nevelés másságával, értékeivel, és változásainak útjaival is minden lapszámba foglalkozik egy-egy cikk: *Beszámoló a bölcsődei dajkaképzésről*, és örömmel adtunk helyet *sikerős bölcsődei pályázatoknak* is.

A vezércikkek a pedagóguslét 2019-es évben tapasztalható állapotával foglalkoztak több oldalú megközelítésben.

Az emlékezés és a múlt értékeinek közzététele fontos küldetésünk: *Kettős jubileum a Benedeken 60-120, Legyen Neked könnyű, legyen nekünk könnyebb – Vekerdy Tamás halálára, Foltin Jolán gyermekcoreográfiájának öröksége, Képek a kortárs gyermekfolklorból*

Fontosnak tartjuk az MPT rendezvények, események beszámolóit, valamint a konferenciákról adott tájékoztatókat, hiszen a személyes találkozásokra kevés idő jut, és a szakmai informáltság szükségességét szeretnénk ezzel is alátámasztani. (*Könyvbemutató és reflexiók, A kisgyermekkel foglalkozó pedagógusok miszsiója* sorozat, *Az óvoda és a közélet vonzásában, Erkölcsi és értékorientált nevelés a gyakorlatban, Néhány gondolat a szülőnek lenni konferencia kapcsán*)

A gyermekek érdekében megírt ajánlás, állásfoglalás, szakvélemény közzétételét is fontosnak tartjuk: *Európai Tanács ajánlása a magas színvonalú koragyermekkorai nevelés érdekében, A Nemzeti köznevelési Törvény tervezetének margójára, MPT Kisgyermeknevelési Szakosztály állásfoglalása.*

Szerzőink között vannak a neveléstudomány és szaktudományok neves képviselői, és kisgyermekkorai nevelés gyakorlatát ismerő kiváló szakemberek: kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok, és dajkák, valamint természetesen szülők is. Köszönet a sok jó ötletért, tanácsért, szakmai támogatásért.

Sajnos a folyóirat ismertsége nagyon gyenge. Az alapképzést ellátó felsőoktatási intézmények mindegyik megrendelte, de az egy példány nem igazán járul hozzá a lap szakmai felhasználáshoz.

A lap honlapján²⁶ most már megjelennek a cikkek első oldalai is. A lájkolások átlagban 500 körüli száma biztató, de az előfizetést ez nem emelte meg. Facebook oldalon²⁷ is olvasható a tartalomjegyzék, ez is segíthetné a lap terjesztését. Az írásos visszajelzések adnak kis erőt, mivel a tartalmi megállapítások elfogadottságot és segítséget tolmácsolnak az olvasóktól, sőt sokszor igényeket is közölnek. Ezekre nagyon odafigyelünk, és igyekszünk a kéréseket megválaszolni. A szerkesztőség tagjai évtizedek óta dolgoznak együtt. A beérkezett szakmai cikkek lektorálását minden esetben legalább két kolléga véleményezi. Ha kell, speciális szakembertől is kérünk szakvéleményt. Csak olyan cikk kerül be a lapba, amihez a szerkesztőség tagjai hozzájárulnak, a szerkesztőbizottság jóváhagyásával. A szakmai színvonal, a korszerűség és kreativitás, az értékátadás és értékfejlesztés, valamint az innovációs tevékenységek támogatása meghatározzák irányvonalainkat. Ezen vezérfonalakhoz tartjuk magunkat továbbra is.

Dióhéjban az Új Pedagógiai Szemle 2019-es évéről

VESZPRÉMI ATTILA

2019 januárjában az ÚPSz megkezdte második olyan esztendejét, amelyben nyomtatásának költségeit intézményi források már nem biztosítják – de a nyomtatást ez évben is megoldotta 100-100 példányban. A 2018/11-12. szám 2019 márciusának elejére készült el, utána rendben követték egymást a lapszámok. A 2019/9-10 egy különleges vállalkozás volt: az OFI küszöbön álló megszüntetése, az Oktatási Hivatal őrsváltása és a bizonytalan jövőkép miatt rohamtempóban, egyedi szerzői-szerkesztői-tördelői összefogás eredményeképp – a szokásoshoz képes másfélszer nagyobb terjedelemben, de mindössze egy hónap alatt, 2019. december legelejére – készült el.

Az évi utolsó szám megjelenése e sorok írásának pillanatában küszöbön áll, ugyanakkor a lap jövője még bizonytalan. Az optimista forgatókönyv szerint 2020 kora tavaszán új történet kezdődik az ÚPSz életében.

Kaposi József főszerkesztése alatt a 2019-es évben szerzőink színes műfaji és tartalmi változatossággal beszéltek – okos áthallásokkal és okos egyenességgel – többek között a nevelői és kortárs segítségnyújtás és odafordulás módozata-

²⁶ www.akisgyermek.hu

²⁷ @akisgyermek felhasználó név

iról, tapasztalatairól és értelméről, a szabad tanulás, otthontanulás, oktatási alternatívák gyógyító tereiről, e közeg dilemmáiról, s nem utolsósorban e terek mai lakóinak oktatáspolitikai hányattatásairól. Körüljárták a tehetség, a demokratikus közösségépítés, a pályaaorientáció aktuális kérdéseit, és többféleképp az SNI gyerekek iskolai eligazodásának lehetőségeit. Mindeközben innovációsverseny-győztes diákoknak, pedagógiai jeleneteknek és recenzióknak adott teret, vagy épp kritika alá vonta oktatáspolitikai intézkedések értelmét vagy hatását, a klímadiskurzust, a boldogságórákat (nem elhallgattatva a lelkesedők hangját sem). Évi egyik számához vendégszerkesztőt hívott. Közben izgalmas csatározások és barátkozások folytak szerzők, szerkesztők és más szereplők között – egyre szürreálisabbá váló oktatáspolitikai közegben.

Az Új Pedagógiai Szemle 2019-ben is büszkén megmaradt valóságkereső-tudományos-kritikai folyóiratnak, s jövőjét is kizárólag ilyen formában – érzékeny, realista, partnerként viselkedő és autonóm műhelyként – hajlandó elképzelni.

Tördelés: Dombi Viktória
Nyomdai munkálatok:
Séd Nyomda, Szekszárd
www.sednyomda.hu

Az évkönyv – tükör. Mit látunk a tükörben?

A szerkesztés időszakában kicsit aggódva, majd egyre inkább megnyugodva folytak a munkálatok. A tükör megmutatja, hogy pillanatnyilag milyenek is vagyunk. Milyen volt a 2019-es év? Tarka kép tárul elénk.

Egész évben gőzerővel próbáltuk megállapítani az MPT tagság tényleges létszámát. Ki miben aktív, kivel mi történt, velünk van, vagy elmarad, egyáltalában ki hova tartozik? S hát szomorú kérdés: ki nem is él már? – A szervezeti egységek vezetőinek ez egy komoly kihívást, és sok esetben megoldhatatlan munkát jelentett. A postacímek és email címek változása, költözések, betegségek sora – mindmind nehezítette a tények feltárását. Nem is tudtunk a végére jutni a felülvizsgálatnak, mit folytatnunk kell a következő évben is.

E mellett persze arra is kerestük a választ, hogy tagjaink mit várnak el a társasági élettől, mire vágnak, és hogyan, miként tudják saját munkájuk mellett a társasági étellel járó kötelezettségeket is megvalósítani? A készülő stratégia mit követel tőlünk, minden tagtársunktól? Vajon hogyan és milyen módon tudunk a pedagógiai társasági múlt elveinek megfelelően tartalmi szempontok alapján eleget tenni? A mai társadalmi elvárások hogyan és miképpen fogadják a civil szakmai élet tevékenységeit? Mire számít a pedagógus szakma, mire a jogalkotó és jogalkalmazó tanügyigazgatás, ifjúságpolitika, és mire van szükségük gyermekeinknek, tanítványainknak, nevelőtársi partnereinknek? Hogyan támogatjuk differenciáltan az egész életen át tartó tanulást?

Ki mit tudott megvalósítani tervekből, elképzelésekből – erre olvashatók válaszok az évkönyvben.

Olykor tudományos fejtegetések olvashatók a beszámoló szövegekben, van ahol címek és előadók neveinek felsorolása található. Másutt mélyebb elemzésekre is sor került. Önkritika, kritika. Mindegyik számadás egy-egy tükörcserép. Ezek között szakmai elemzés, kutatási tevékenység, vagy éppen az előbbre-lépés bizonyos területei jelentenek üzeneteket. Több helyen mögöttes tartalmakat is sejtetnek a sorok. A sokszínűség és a különböző tartalmú megvalósítás is hozzájárul a vegyes képhez.

Sokan vagyunk és többféleképpen adunk számot az elmúlt évben történekről. Jó ez így. Alakul, változik társasági életünk. Hozzájárulunk a korszerű változtatásokhoz, ami a pedagógiai tudomány és gyakorlat előbbre lépését segítik.

A tükör nem torz. Reális képet ad a jelen helyzetről. Utat mutathat, hogy jobban, eredményesebben tudjunk tevékenykedni közös ügyeink érdekében.

*Villányi Györgyné c. főiskolai docens
a Magyar Pedagógiai Társaság alelnöke*